

ALİ AKSOY

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ
ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

2025

T.C.
NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN
MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARI İLE
İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ**

Ali AKSOY

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Hüsniye AKILLI

TEMMUZ 2025
KAYSERİ

T.C.
NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE
DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARI İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ
TEZLERİN İNCELENMESİ

Ali AKSOY

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Hüsniye AKILLI

TEMMUZ 2025
KAYSERİ

KABUL VE ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Hüsniye AKILLI'nın danışmanlığında Ali AKSOY tarafından hazırlanan “6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçları ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

01/07/2025

JÜRİ:

Danışman : Doç. Dr. Hüsniye AKILLI
Üye : Doç. Dr. Ahmet YAZAR
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ergin ULUSOY

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Kurulunun/...../..... tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Doç. Dr. Burcu ORALHAN
Enstitü Müdür V.

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Nuh Naci Yazgan Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Kütüphanesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

Ali AKSOY

“*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
-
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
-
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
- Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.
-
- * Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, projemin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, *Doç. Dr. Hüsniye AKILLI* danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

Ali AKSOY

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve çalışmalarım sürecinde yardımlarını ve değerli zamanını esirgemeyen, tezin hazırlanması aşamasında görüş ve önerileri ile yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Hüsnüye AKILLI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Ali AKSOY

ÖZET

Aksoy, A., 6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçları ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri, 2025. Türkiye’de 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun kapsamında büyükşehir belediyelerinin idari sınırları il mülki sınırlarını kapsayacak şekilde genişletilmiş; köylerin tüzel kişiliği sona erdirilerek mahalle statüsüne geçirilmiş ve il özel idarelerinin kaldırılmasıyla kırsal hizmetlerin sunumu tamamen büyükşehir ve ilçe belediyelerine devredilmiştir. Bu dönüşümün ise kırsal alanda yönetsel sosyo-ekonomik ve mekânsal boyutlarda önemli sonuçları olmuştur. Tez çalışmasında; 6360 sayılı Kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçları üzerine kaleme alınmış lisansüstü tezlerin sistematik bir incelemesinin yapılması, tezlerde ulaşılan bulguların tematik olarak sınıflandırılması ve tespitler üzerinden çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Tezlerin birçok farklı üniversite çatısı altında çalıştırıldığı, disiplinler dağılımına bakıldığında, büyük çoğunluğunun Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Kamu Yönetimi ile Şehir ve Bölge Planlama anabilim dallarında hazırlandığı görülmüştür. Yöntemsel olarak ise daha çok nitel ve karma yöntemlerin tercih edildiği; özellikle yüksek lisans tezlerinde durum ve betimsel desenlerin, doktora tezlerinde ise betimsel, kesitsel, durum ve tarama desenlerinin kullanıldığı anlaşılmıştır. Görüşme ve anket tekniklerinin ise veri toplama süreçlerinde yaygın olarak tercih edildiği saptanmıştır. Köylerin mahalleye dönüştürülmesine yönelik tezlere ilişkin bulguların, yönetsel etkinlikten sosyal aidiyete, ekonomik üretimden toprak kullanımına kadar geniş bir yelpazede değerlendirmeleri kapsadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Büyükşehir, Kırsal Alan, Köy, Mahalle, 6360 Sayılı Kanun.

ABSTRACT

Aksoy, A., A Review of Graduate Theses on the Implications of the Transformation of Villages into Urban Neighbourhoods under Law No. 6360, Department of Political Science and Public Administration, Graduate Thesis, Nuh Naci Yazgan University Institute of Graduate Studies, Department of Political Science and Public Administration, Master's Thesis, Kayseri, 2025. Within the scope of Law No. 6360, which entered into force in Turkey in 2012, the administrative boundaries of metropolitan municipalities were expanded to encompass the entire provincial territory; the legal personality of villages was abolished, and they were reclassified as neighbourhoods. With the dissolution of special provincial administrations, the provision of rural public services was entirely transferred to metropolitan and district municipalities. This transformation has resulted in significant administrative, socio-economic, and spatial consequences in rural areas. This thesis aims to conduct a systematic review of postgraduate dissertations written on the consequences of the transformation of villages into neighbourhoods under Law No. 6360, to thematically classify the findings presented in these dissertations, and to develop policy recommendations based on the identified issues. The reviewed theses were prepared under the auspices of various universities, and an examination of their disciplinary distribution reveals that the majority were produced within the Social Sciences Institutes, particularly in the fields of Political Science and Public Administration, Public Administration, and Urban and Regional Planning. Methodologically, qualitative and mixed research approaches were predominantly employed. It was observed that, in master's theses, case study and descriptive research designs were frequently used, whereas in doctoral dissertations, descriptive, cross-sectional, case study, and survey designs were applied. Interview and questionnaire techniques were commonly utilized in the data collection processes. The findings of the dissertations related to the transformation of villages into neighbourhoods encompass a broad spectrum of evaluations, ranging from administrative efficiency and social belonging to economic production and land use.

Key Words: Metropolitan Municipality, Rural Area, Village, Neighborhood, Law No. 6360.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iv
ETİK BEYAN.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR.....	xi
ŞEKİLLER.....	xii
TABLolar	xiii
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ve TEORİK ÇERÇEVE.....	7
2.1. Merkezden ve Yerinden Yönetim Kavramı.....	7
2.2. Metropol-Metropolitan Alan Kavramı.....	11
2.3. Kentleşme ve Kentlileşme Kavramları	11
2.4. Kentleşmenin Nedenleri	15
2.5. Türkiye’de Kentleşme.....	17
2.6. Kırsal Alan Kavramı	21
2.7. Türkiye’de Kırsal Alan	24
3. 6360 SAYILI KANUN VE KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARININ İRDELENMESİ.....	26
3.1. Yönetimsel Etkileri	26
3.1.1. İdari Sınır ve Statülere İlişkin Etkileri.....	26
3.1.2. Kamu Hizmeti Sunumuna Dair Etkileri.....	30
3.2. Mekânsal Etkileri	33
3.2.1. Kır-Kent Ayrımına ve Kırsal Ekonomik Faaliyetlere Dair Etkileri	33
3.2.2. Kırsal Alan Tanımına ve İmar Konularına İlişkin Etkileri	35
3.3. Siyasal ve Sosyal Etkileri	40
3.3.1. Siyasal Yaklaşımlar ve Hizmette Adaletsizlik.....	40

3.3.2. Yerel Katılım ve Temsile İlişkin Etkileri	41
3.3.3. Aidiyet Sorunu ve Kültür Aşınması.....	42
3.4. Mali Etkileri	43
4. 6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARIYLA İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİNE DAYALI BULGULAR.....	44
4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı	44
4.2. Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	45
4.3. Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı	47
4.4. Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı	51
4.5. Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı.....	53
4.6. Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvan ve İsimlerine Göre Dağılımı	55
4.7. Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kavramlarına Göre Dağılımı	59
4.8. Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	64
4.9. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	68
4.10. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı	69
4.11. Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı.....	72
4.12. Lisansüstü Tezlerin Bulgularına Göre Dağılımları	74
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
6. KAYNAKLAR	100
7. EKLER	111
EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler	
EK-2: Orijinallik Raporu	

KISALTMALAR

AD	Anabilim Dalı
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
KOBİM	Koordinasyon Bilgi Merkezi
KÖYDES	Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi
MAKS	İçişleri Bakanlığı Mekânsal Adres Kayıt Sistemi
MİGM	Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
MUBİS	Muhtarlık Bilgi Sistemi
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OECD	Organisation for Economic Co-Operation and Development/ Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
PDF	Portable Document Format / Taşınabilir Belge Formatı
SLA	Sistemik Literatür Analizi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YİKOB	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
YÖK	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

ŞEKİLLER

Şekil	Sayfa
2.1. Türkiye’de İdari Yapılanma	10
2.2. Dünyada Kentlerde Yaşayan Nüfusun Oranı	12
2.3. Kentlileşme Süreçleri	13
2.4. Kentlileşme Değişim Süreçleri.....	13
2.5. Kentleşme Sorunları	15
2.6. Kentleşme Nedenleri	17
2.7. Türkiye’de Bölgesel Nüfus Yoğunluğu	19
4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı	44
4.2. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı.....	45
4.3. Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı	47
4.4. Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversitelere Göre Yıllık Dağılımı.....	49
4.5. Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı.....	50
4.6. Yüksek Lisans Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı	52
4.7. Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı	53
4.8. Yüksek Lisans Tezlerinin Ana Bilim Dalı Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı.....	54
4.9. Doktora Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı.....	55
4.10. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Unvanı ve % Oranına Göre Dağılımı.....	57
4.11. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman, Unvanı, Tez Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı.....	57
4.12. Doktora Tezlerinin Danışman Unvanı, Tez Sayısı ve % Oranına Göre Dağılımı	58
4.13. Doktora Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı.....	59
4.14. Yüksek Lisans Tezlerinin Kavram Dağılımı	61
4.15. Doktora Tezlerinin Kavram Dağılımı	63
4.16. Yüksek Lisans Tezlerinin Sayfa Sayıları ve Yüzdelere Göre Dağılımı	66
4.17. Doktora Tezlerinin Yılları ve Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı	67
4.18. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	68
4.19. Doktora Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı	69
4.20. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı.....	70
4.21. Doktora Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı	71
4.22. Yüksek Lisans Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı	73
4.23. Doktora Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı	74
4.24. Yönetmelik Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	75
4.25. Siyasal ve Sosyo-Kültürel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler.....	81
4.26. Mali Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	84
4.27. Mekânsal Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	88

TABLOLAR

Tablo	Sayfa
1.1. YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında Yapılan Tarama Sonucunda Tespit Edilen Lisansüstü Tezleri Sayısı	4
2.1. Türkiye’de Köy ve Şehir Nüfusu Değişim Oranları (2007-2022 Yılları arası)	18
2.2. Türkiye’de Bölgesel Nüfus Yoğunluğu	19
2.3. Türkiye’de İllere Göre Nüfus Dağılımı	20
2.4. Kır Kent Dikatomisi	22
2.5. Kırsal ve Kentsel Alan Tipolojileri	23
3.1. 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Türlerine Göre Belediye Sayıları.....	27
3.2. 6360 Sayılı Kanun’la Oluşan Yeni Duruma Göre Türlerine ve Nüfus Aralıklarına Göre Belediyelerin Dağılımı	28
3.3. 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Türlerine Göre Mahalli İdarelerin Sayıları.....	29
3.4. Türkiye’de Kırsal Alan Tanımının Evrimi	35
4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı	44
4.2. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı.....	45
4.3. Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı	46
4.4. Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversitelere Göre Yıllık Dağılımı.....	48
4.5. Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı.....	50
4.6. Yüksek Lisans Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı	51
4.7. Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı	52
4.8. Yüksek Lisans Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı.....	53
4.9. Doktora Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı.....	54
4.10. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı.....	56
4.11. Doktora Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı.....	58
4.12. Yüksek Lisans Tezlerinin Kavram Dağılımı	60
4.13. Doktora Tezlerinin Kavram Dağılımı	63
4.14. Tezlerinin Sayfa Sayıları Dağılımı	65
4.15. Doktora Tezlerinin Yılları ve Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı.....	67
4.16. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	68
4.17. Doktora Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı	69
4.18. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı.....	70
4.19. Doktora Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı	71
4.20. Yüksek Lisans Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı	72
4.21. Doktora Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı	74
4.22. Yönetmelik Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	75
4.23. Siyasal ve Sosyo-Kültürel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler.....	80
4.24. Mali Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	84
4.25. Mekânsal Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	88
4.26. 6360 Sayılı Kanun’a İlişkin Olumlu Değerlendirmeler	92

1. GİRİŞ

Türkiye’de Anayasa’nın 123. maddesinin 2. fıkrasına göre idarenin kuruluş ve görevleri merkezden ve yerinden yönetim esaslarına dayanmaktadır. Merkezden yönetim kuruluşları başkent (Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar) ve taşra kuruluşlarından (Valilik ve Kaymakamlıklar, Bakanlıkların İl ve İlçe Uzantıları); yerinden yönetim kuruluşları ise üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının oluşturduğu hizmet yerinden yönetim ve il özel idaresi, belediye (il, büyükşehir, büyükşehir ilçe, ilçe, belde belediyeleri) ve köy yönetimlerinin oluşturduğu yönetsel yerinden yönetim kuruluşlarından meydana gelmektedir.

Ülkemizde yerel yönetimlerle ilgili yapılan ilk düzenleme 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu’dur. İkinci yasal düzenleme 1930 tarihli 1580 sayılı Belediye Kanunu’dur. 1580 sayılı Belediye Kanunu’na dayalı modelin özellikle metropol nitelikteki kentlerin yönetimi için yetersiz kaldığının anlaşılması üzerine 09 Temmuz 1984 tarihinde büyükşehir belediyelerinin yönetimine ilişkin 3030 sayılı kanun yürürlüğe girmiştir. 3030 sayılı kanunla büyük kentlerdeki belediyecilik düzeni köklü bir biçimde değiştirilmiş Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerde özel bir yönetim biçimi oluşturulmuştur. Bu üç büyük il için belediyelere merkezden aktarılan kaynakların çoğalması nedeniyle bazı orta büyüklükteki iller de büyükşehir belediyesi olabilmek için siyasi baskılara başlamıştır. Böylece ülkemizde Büyükşehir belediyesi sayısı 16’ya yükselmiştir. 1986-2000 yılları arasında bu üç il dışında Adana- Bursa- Gaziantep- Konya- Kayseri- Antalya- Diyarbakır- Erzurum- Eskişehir- Kocaeli- Mersin- Samsun- Adapazarı (13 il) da büyükşehir statüsüne kavuşmuştur. Büyükşehir belediye sayısı 16 olmuştur. 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bugün büyükşehir belediyelerimiz bu kanun çerçevesinde yönetilmektedir. Kanun uyarınca İstanbul ve Kocaeli büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırı il mülki sınırı olarak belirlenmiştir. Diğer büyükşehirlerin sınırları da valilik binası merkez kabul edilerek illerin nüfusuna göre değişmek üzere 20-30-50 kilometre olarak belirlenen yarıçap üzerinden çizilecek daire hesabına göre genişletilmiştir. Bu nedenle kanun literatürde “pergel kanunu” olarak ifade edilmektedir. 2012 yılında ise on dört ilde daha büyükşehir belediyesi kurulmasını öngören 6360 sayılı Kanun kabul edilmiştir.

Kanun ile Türkiye'nin yönetim yapısında köklü değişiklikler meydana gelmiştir. On dört ilde daha büyükşehir belediyesi kurularak Türkiye'deki büyükşehir belediyesi sayısı otuza yükseltilmiştir. Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri, büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırları il mülki sınırı olarak genişletilmiştir. Bu nedenle kanun literatürde "bütünşehir kanunu" olarak ifade edilmiştir. 30 büyükşehirde il özel idarelerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. Mülki sınırlar içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin de tüzel kişilikleri kaldırılmış, köyler mahalle olarak; belediyeler ise, belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır. Türk idare sistemine yeni bir kurum eklenmiştir. Büyükşehirlerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) kurulmuştur. Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması, temsil-tören-protokol işlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı olarak kurulmuştur. 6360 Sayılı Kanun sonrasında büyükşehir belediyeleri sınırları içerisindeki köylerin tüzel kişiliği kaldırılmış ve mahalle statüsüne dönüştürülmüştür. Böylece, Türkiye nüfusunun yaklaşık %22,7'si köylerde yaşarken yasal değişiklik sonrası %8,2'si köylerde yaşar duruma gelmiştir.

Kamu yönetimi alan yazınında 6360 sayılı Kanunun idari sistemde meydana getirdiği dönüşüm farklı boyutları çerçevesinde değerlendirilmeye devam etmektedir. Bu tez çalışmasının konusunu 6360 sayılı Kanun uyarınca yukarıda bahsedilen değişikliklerden biri olan **'kırsal alanda köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak mahalleye dönüştürülmeleri'** oluşturmaktadır.

Tez çalışmasında 6360 sayılı Kanun'un kırsal alanda meydana getirdiği değişiklikler çerçevesinde literatürde eleştirel değerlendirmelere dayalı aşağıda örneklerine yer verilen araştırma bulgularına yer verilmiştir:

- Ölçeğin genişlemesi kentin kırsal alanı yutacak (absorbe edecek) metotlar çerçevesinde büyümesidir.

- Toplumbilimsel ve idari açıdan kır ile kenti tanımlayan ölçütler ve ayrımlar ortadan kaldırılmıştır.
- Tüzel kişilikleri kaldırılan belde ve köylerde yaşayan vatandaşların kendilerini yönetme hakları ellerinden alınmış ve bu ölçekler düzeyinde temsiliyet kaybı meydana gelmiştir.
- Kendine özgün dokularıyla varlık gösteren küçük yerleşim yerlerinin büyük bir ölçeğin parçası haline getirilmeleri sonucu bu yerlerde uzun vadede aidiyet ve kültürel birikimlere ilişkin aşınma olacaktır.
- Kırsalda yaşayan vatandaşlar yerel vergilerle tanışacaktır (emlak vergi, şehir tarifesi üzerinden su ücreti gibi)
- Tarımla uğraşmanın mantığı ve mali bir getirisi kalmayacağı için üretici çareyi toprağını satmakta, büyükşehir merkezinde yeni bir iş aramada ve göç etmekte bulacak gibi görünmektedir.
- Genişleyen belediyenin hizmet alanının büyük bir kısmını, yerleşim bölgesi olmayan tarım arazileri, meralar, orman alanları ve ekolojik hassasiyeti bulunan bölgeler oluşturacağından bu alanlarda amaç dışı kullanım tehdidinin, gün yüzüne çıktığına dikkat çekilmektedir.
- Kırsal yerleşmeler, ilan-reklam, tabela, eğlence vb. vergi geliri olmayan yerlerdir ve belediyelerin ‘ev ve sokak hayvanları’ dışında hayvancılık sektörünü yönetecek yetki ve kapasitesi yoktur.

Bu değerlendirmelerin yanı sıra köy tüzel kişiliğinin ortadan kalkmasının sonuçlarının; mahalle yönetimlerinin ihtiyaçları, il özel idarelerinin kapatılmasının etkileri, köylere hizmet götürme birliklerinden hizmet alınamayacak olmasının sonuçları, büyükşehir belediyesi tarafından verilen hizmetlerde eşitlik anlayışı, ilçe belediyesinin hizmetlerdeki verimliliği, KÖYDES Projelerinin ikamesi gibi çok boyutlu ele alınması gereken konularla da ilgisi bulunmaktadır. Dolayısıyla 6360 sayılı yasa sonrasında kır ve kentin bütüncül olarak ve kırsal alanların kıra özgü yaklaşımlarla yeniden düşünülmesi gerekliliği bir zorunluluk haline gelmiştir. Nitekim son yıllarda literatürde kırsal alandaki dönüşüm farklı bağlamlarıyla ele alınmaktadır.

Bu doğrultuda bu tez çalışmasının amacı; 6360 sayılı Kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçları üzerine kaleme alınmış lisansüstü tezlerin

sistematik bir incelemesinin yapılması, bulgular üzerinden sorunların netleştirilmesiyle bir senteze ulaşılması ve bu doğrultuda çözüm önerilerinin geliştirilmesidir.

Tez çalışması kapsamında 2013 (Ocak) -2024 (Eylül) yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezinde yer alan lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırma evrenini 6360 sayılı Kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarının değerlendirildiği, 2013-2024 yılları arasında tamamlanan ve YÖK Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı olan erişim izni verilmiş bulunan yüksek lisans ve doktora derecelerine sahip tezler oluşturmuştur. Tez Merkezi veri tabanındaki (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> uzantılı web adresinde yer alan) “detaylı tarama” aracılığıyla “tez adı ve özet” tarama alanlarından yararlanılarak tarama gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda tez adında kanun numarası olarak 6360 geçen 86 çalışma, özetinde 6360 sayısı geçen 239 çalışma, tez adında kır ve aynı zamanda özetinde büyükşehir kavramı geçen 67, tez adında büyükşehir ve aynı zamanda özetinde kır yazılı olan 74, tez adında büyükşehir ve özetinde köy bulunan 58 lisansüstü çalışma tespit edilmiştir.

Tablo 1.1. YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında Yapılan Tarama Sonucunda Tespit Edilen Lisansüstü Tezleri Sayısı

Tarama Kavramları	Sayı
TEZ ADI: 6360	86
ÖZET: 6360	239
TEZ ADI: KIR ÖZET: BÜYÜKŞEHİR	67
TEZ ADI: BÜYÜKŞEHİR ÖZET: KIR	74
TEZ ADI: BÜYÜKŞEHİR ÖZET: KÖY	58

Sorgulama sonucunda veri tabanında yukarıdaki tabloda sayıları gösterilen ilgili tezlerden bir kaynak havuzu oluşturulmuştur. Farklı kavramlarla tarama sonucu yinelenen /birden çok kez havuza alınmış olan tezler silinmiştir. Kalan tezlerin de tez konusu ile ilgisi gözden geçirilmiş ikinci bir eleme yapılmıştır. 6360 sayılı Kanun uyarınca “mahalleye dönüşen belde belediyelerine” ilişkin yazılmış tezler kapsam dışı bırakılmış, mahalleye dönüşen köyler çalışmanın odak noktasını oluşturmuştur. Büyükşehirlerde kırsal alan/ kırsal mahalle, büyükşehirlerde kırsal kalkınma, büyükşehirlerdeki muhtarlıklar, köy yerleşik alanı, büyükşehirlerde kıra-köylere yönelik

yeni teşkilat ve görevler, 6360 sayılı Kanunun kırsal alandaki etkileri, büyükşehirlerde kırsal dayanıklılık konu ve başlıklarını içeren çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir. Tez konusu ile ilgili olduğu düşünülen çalışmanın temel kaynakları olarak belirlenen 67 adet lisansüstü tez PDF dosyası biçiminde bilgisayarda bir klasöre yüklenmiştir. Tezlerden elde edilen veriler Microsoft Excel programına kaydedilip incelenmiştir.

Ulaşılan tezler “sistemik literatür analizi yöntemi” uygulanarak analiz edilmiş; çalışmaların bulguları ise temalara ayrılarak sınıflandırılarak incelenmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmasında başvurulmuş olan Sistemik Literatür Analizi (SLA) Yöntemi; araştırma sentezi, araştırma incelemesi, araştırma derlemesi veya sistemik derleme gibi farklı adlandırmalarla da kullanılmakta; belli bir konuda yapılan orijinal araştırmaların çok detaylı ve geniş bir biçimde taranıp bulguların sentez edildiği bilimsel incelemedir (Ütnü, 2023, s. 16).

Tez çalışmasında aşağıdaki soruların yanıtları, tablolama yöntemi, frekans ve yüzde dağılımları kullanılarak tez çalışmasına aktarılmıştır.

- 2013-2024 yılları arasında yayınlanmış lisansüstü tezlerin **yazarları ve başlıkları** nedir?
- Tezlerin **yıllara göre dağılımı** nasıldır?
- Tezlerin **üniversitelere, enstitülere ve anabilim dallarına göre dağılımı** nasıldır?
- Tez yazarlarının **danışmanlarının isimlerine ve unvanlarına göre dağılımı** nasıldır?
- Tezlerin **türüne göre (yüksek lisans/doktora) dağılımı** nasıldır?
- Tezler **kaç sayfadan** oluşmaktadır? Tezlerin ortalama sayfa sayısı nedir?
- Tezlerde hangi **anahtar kavramlar** kullanılmıştır?
- Tezlerde hangi **bilimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır? Veri toplama teknik ve araçlarından** hangileri tercih edilmiştir.
- Tezlerde **kırsal alandaki dönüşüm hangi boyutları** ile tartışılmıştır?
- Çalışmaların ortaya koyduğu **bulgular** hangi **temalara** dayalıdır?

Araştırma konusunda yazılmış makale, kitap, kitap bölümü ve bildiri gibi bilimsel eserler çerçevesinde geniş bir literatür/ kaynak söz konusudur. Bu tez çalışmasında sadece lisansüstü düzeyde yazılmış tezlere odaklanılmış olması, tarama yapılırken tez başlıklarının ve özet kısmına yazılan anahtar kelimelerin göz önünde

bulundurulmuş olması tezin başlıca kısıtlarını oluşturmuştur. 6360 sayılı Kanun, Resmî Gazetede 6 Aralık 2012 tarihinde yayımlanmış olduğundan taramaya ilişkin yıl aralığının 2013 yılında başlatılması, tez yazım süreci de göz önünde bulundurularak 2024 yılının sonunda bitirilmesi uygun görülmüştür. Böylelikle konuyla ilgili yazılmış tüm çalışmalara ulaşılması hedeflenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde araştırmanın dayandığı temel kavramsal ve teorik çerçevenin ortaya konabilmesi açısından merkezden ve yerinden yönetim, metropol-metropolitan alan, kentleşme ve kentlileşme, kırsal alan kavramlarına, kentleşme nedenlerine, Türkiye’de kentleşme ve Türkiye’de kırsal alan konularına yer verilmiştir. Üçüncü bölümde genel bir literatür taraması kapsamında 6360 sayılı Kanun çerçevesinde köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçları yönetsel, mekânsal, siyasal, sosyal ve mali olmak üzere farklı boyutları ile ele alınmıştır. Son bölümde ise araştırmaya dahil edilen lisansüstü tezler, düzeylerine, yayınlanma tarihlerine, üniversitelere, enstitülere, anabilim dallarına, danışman unvan ve isimlerine, anahtar kavramlarına, sayfa sayılarına, tez çalışmalarında kullanılan araştırma yöntem ve desenlerine ve son olarak da bulgularına göre incelenmiş ve tablo ve istatistiksel veriler bazında elde edilen tespitler ortaya konmaya çalışılmıştır.

6360 sayılı Kanunun etki ve sonuçları, kamu yönetimi alan yazınında çokça çalışılmış ve literatür değerlendirmelerine yer verilmiş olmakla birlikte bu tez çalışması ile üniversiteler düzeyinde lisansüstü çalışmalar bazında periyodik ve geniş bir yıl aralığında konunun ele alınması çalışmanın özgünlüğünü oluşturmuştur.

2. KAVRAMSAL ve TEORİK ÇERÇEVE

2.1. Merkezden ve Yerinden Yönetim Kavramı

Merkezden yönetim, kamu hizmetlerinde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla söz konusu hizmetlere ilişkin karar ve faaliyetlerin, ulusal düzeyde o ülkeyi yöneten en yüksek mercii olarak merkezi hükümet ve onun hiyerarşik yapısı içinde yer alan örgütlerce yürütülmesini ifade etmektedir (Eryılmaz, 2009, s. 70). Bir devletin ülkesi içinde tüm kamu hizmetlerinin bir elde devlet tüzel kişiliğinde toplanmasına ve ülkenin genel yönetimine merkezden yönetim adı verilir. Merkezi yönetim, genellikle başkentte bulunur ve ülkenin iç ve dış işlerini yönetir. Ülke içinde uzantıları aracılığıyla da kamu politikalarını, hizmetlerini ve işlevlerini yerine getirebilir. Merkezi idare kuruluşlarının her biri devletin bir parçasını oluşturur. Merkezi idarenin yani devlet tüzel kişiliğinin birimlerini oluşturan kuruluşlar (örneğin, Bakanlıklar ve taşra kuruluşları) ayrı bir tüzel kişiliğe sahip değildir. Merkezden yönetimde tek bir tüzel kişilik vardır: O da devlet tüzel kişiliğidir.

Merkezi yönetim, vatandaşların temel haklarını ve güvenliğini sağlamak, kamu hizmetlerini sunmak, yasaları uygulamak ve devlet politikalarını oluşturmak gibi görevleri üstlenir. Merkezi yönetimin bu işlevleri aşağıdaki biçimde sınıflandırılabilir:

Yasama: Yasaları yapma veya değiştirme yetkisi genellikle merkezi hükümete aittir. Bu, parlamento veya benzeri bir yasama organı aracılığıyla gerçekleştirilir. TBMM, Türkiye'nin yasama organıdır ve milletvekilleri tarafından seçilir. Yasaların çıkarılması ve değiştirilmesi bu kurumun sorumluluğundadır.

Yürütme: Merkezi hükümet, yasaları uygulama, kamu hizmetlerini sağlama ve günlük yönetim işlerini yürütme görevine sahiptir. Bu, devlet başkanı veya başbakan gibi yürütme organları tarafından yürütülür. Türkiye Cumhuriyeti'nin en yüksek makamı olan Cumhurbaşkanı, devletin başıdır. Cumhurbaşkanı, ülkenin iç ve dış politikalarını yürütür ve yürürlüğe giren yasaları onaylar. 16 Nisan 2017 tarihli Anayasa değişikliği birlikte Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmiş; bu değişiklikle birlikte yürütme organına ilişkin bir dizi düzenlemeler yapılmıştır. Türkiye'de yürütme gücünün altında örgütlü olarak bir dizi bakanlık bulunur ve her biri belirli bir alanla ilgilenir. Örneğin, Adalet Bakanlığı hukuk ve yargıyla ilgilenirken,

Sağlık Bakanlığı sağlık hizmetlerini denetler. İl ve ilçelerde ise, merkezi hükümetin politikalarını uygulamaktan sorumlu bulunan valiler ve kaymakamlar vardır.

Dış Politika: Merkezi yönetim, ülkenin uluslararası ilişkilerini yönetir ve diğer ülkelerle diplomatik ilişkileri sürdürür.

Maliye ve Bütçe: Merkezi hükümet, ülkenin bütçesini hazırlar, gelir ve harcamaları denetler ve vergi politikalarını belirler.

Savunma ve Güvenlik: Ulusal savunma ve güvenlik, merkezi yönetimin sorumluluğundadır. Bu, ordunun ve güvenlik kuvvetlerinin kontrolünü içerir.

Merkezi yönetim, ülkenin tüm bölgelerine ve yerel yönetim birimlerine yönetim sağlar. Ancak, bazı ülkelerde federal bir sistem benimsemekte ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yetki ve sorumluluk paylaşımı yapmaktadır. Bu durumda merkezi yönetim, federal hükümet olarak adlandırılırken, yerel yönetimler eyaletler olarak adlandırılır ve kendi iç yönetimleri ve yasama organlarına sahip olabilirler. Bu federal sistem, özellikle büyük ve çeşitli nüfusa sahip ülkelerde yaygın olarak kullanılır.

Fransızca “Decentralisation” (Merkezin Yokluğu- Ademi Merkeziyet- Mahalli İdare) olarak ifade edilen yerinden yönetim ise, siyasi- idari erkin ve kamu hizmetlerinin belli bölümlerinin devletin dışındaki başka otoriteler/ kamu kuruluşları eliyle yürütülmesi (Eryılmaz, 2009, s. 77) bir başka ifadeyle de yönetim ve karar alma yetkilerinin merkezi otoriteden daha düşük düzeydeki yerel veya bölgesel birimlere devredilmesi veya transfer edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yerinden yönetim, merkezi hükümetin tüm idari işlevleri kontrol ettiği merkezi yönetim sistemine karşıt bir yaklaşım olup bir ülkenin veya bölgenin idari işlerinin, politika oluşturma ve kaynak yönetiminin yerel düzeyde, merkezi hükümetin müdahalesi olmadan yürütüldüğü bir idari sistemdir. Yerel yönetimler ülke sınırları içindeki farklı büyüklükteki yerleşim yerlerinde yaşayan insanların ortak ve o yöreye has ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş ve hukuk düzeni içinde oluşturulmuş anayasal kuruluşlardır. Türkiye’de yerel yönetimler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve yerel yönetimlerle ilgili yasalar tarafından düzenlenir. T.C. Anayasası’nın 127 maddesi uyarınca; *Mahalli idareler, il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.* Yerel yönetimler organları seçimle göreve gelen, yasalarla belirlenmiş görevlere, bütçeye ve personele sahip,

yönetmel özerklikten yararlanan, merkezi yönetimin vesayet denetimine tabi olan (hijerarşik değil), temelinde demokrasi değerleri olan ve katılımı destekleyen, yerel topluluğun daha fazla kontrolünü teşvik eden, ölçek ekonomisine uygun, merkezi yönetime göre etkililiği ve verimliliği daha üst düzeyde gerçekleştiren ve kırtasiyeciliği önleyen, yönenin kendi önceliklerine en uygun hizmetin sunulmasını sağlayan kuruluşlardır. Türkiye'de yerel yönetim, yerel düzeydeki kamu hizmetlerini yürüten bir sistemdir. Yerel yönetimlerin sunduğu hizmetler ise yerel yönetim kuruluşlarının belirli bir bölgede yaşıyan halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve kamu yararını sağlamak amacıyla gerçekleştirdikleri doğrudan kamu gücü gerektirmeyen sürekli, düzenli etkinlikler olup belde sakinlerinin yararlandıkları; çöp toplama, çevre koruma, itfaiye, kanalizasyon, kent içi ulaşım, mezbaha-hal, park bahçe, zabıta, defin ve mezarlık, sosyal ve kültürel hizmetler, yol, sulama ve sair hizmetleri oluşturmakta, yerel ekonomik kalkınma gibi bir dizi sorumluluğu da içermektedir. Yerinden yönetimin derecesi, uygulama biçimi ve etkisi, farklı ülkelerde toplumsal, ekonomik ve siyasi faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Bazı ülkeler merkeziyetçi bir yönetim anlayışına sahipken, diğerleri yerinden yönetimi daha fazla teşvik edebilmektedir.

Türkiye'de yönetmel ve hizmet yerinden yönetim olmak üzere iki tür yerinden yönetim biçimi bulunmaktadır. Yönetmel yerinden yönetimleri belediyeler, il özel idareleri ve köyler oluşturmaktadır. Türkiye'de belediyeler, büyükşehirler, şehirler, ilçeler, beldeler gibi yerleşim yerlerini yönetmektedir. Büyükşehir belediyeleri, Büyükşehir ilçe belediyeleri, il, ilçe ve belde belediyeleri olmak üzere beş çeşit yönetim türü vardır. Belediye başkanları, belediye meclisleri ve il genel meclisleri gibi demokratik seçimlerle belirlenen yönetim organları tarafından yönetilirler. İl özel idaresi, il sınırları içindeki köylerin ve kırsal alanların yönetiminden sorumludur. Bu kurum, kırsal kalkınma projeleri, altyapı geliştirme ve diğer il düzeyindeki hizmetleri koordine eder. Köyler ise nüfusu düşük, ekonomik uğraşısı daha çok tarım ve hayvancılığa dayalı en küçük idari birimleri oluşturur.

Yerinden yönetim modelinin genel olarak temel özellikleri şunlardır:

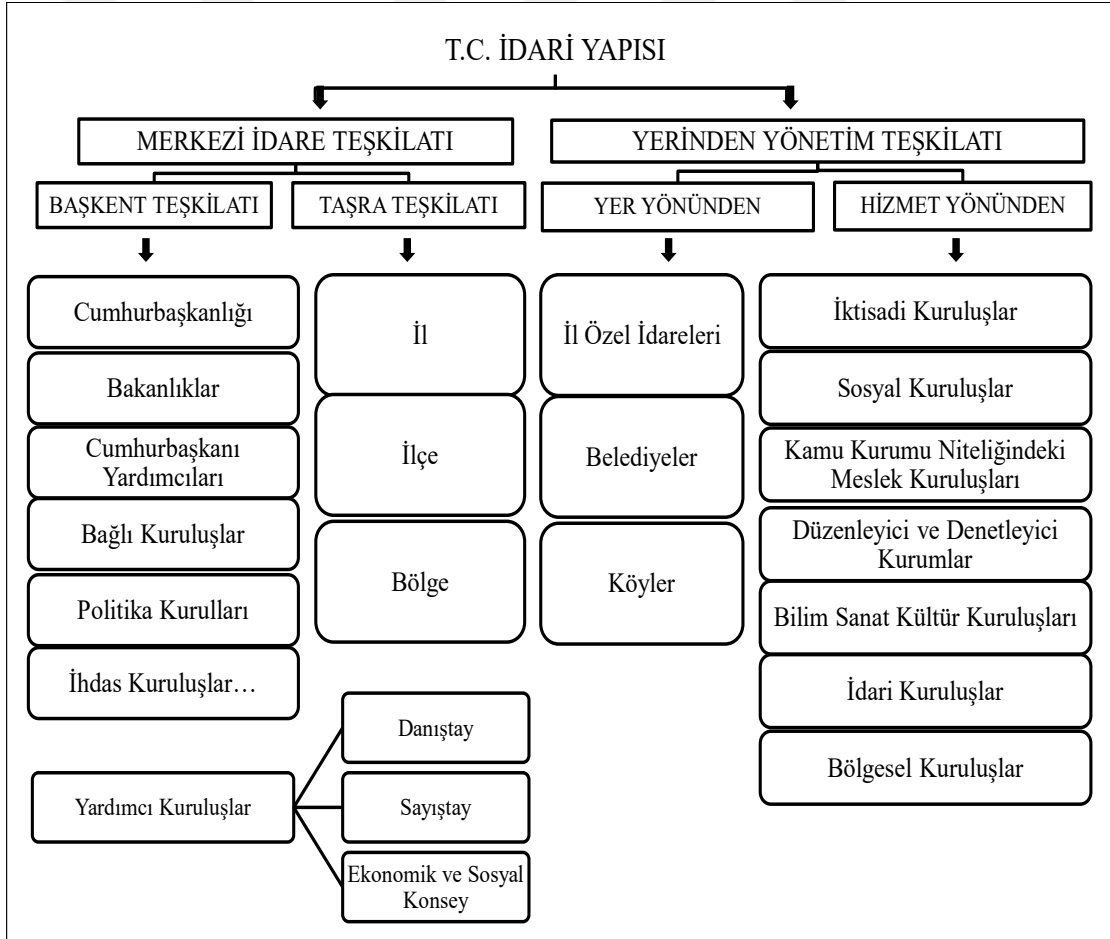
Karar Alma Yetkisi: Yerel yönetimler, yerel ihtiyaçlara daha iyi yanıt bulma ve daha esnek politikalar geliştirmek açısından yerel sorunları ve hizmetleri yönetme ve karar alma yetkisine sahiptirler.

Kamu Hizmetleri: Yerinden yönetim, yerel düzeyde, yöresel mahalli gereksinimlere uygun ve hızlı çözüm gerektiren, yakından görülmesi gereken kimi kamu hizmetlerinin sunulmasını içerir. Bu hizmetler arasında eğitim, sağlık hizmetleri, altyapı geliştirme, çevre koruma, ulaşım ve daha pek çok alan bulunabilir.

Katılım ve Temsil: Yerinden yönetim, yerel demokrasiyi güçlendirir. Yerel halkın katılımını ve temsilini teşvik eder. Yerel seçimler ve yerel meclisler vatandaş denetimini etkin kılar.

Yerel Kaynakların Kullanımı: Yerel yönetimler, kendi bütçelerini ve yerel kaynakları kullanarak hizmetler sunarlar.

Çeşitlilik: Yerinden yönetim, farklı ülkelerde ve bölgelerde farklı model ve biçimlerde uygulanabilir.

Şekil 2.1. Türkiye’de İdari Yapılanma

2.2. Metropol-Metropoliten Alan Kavramı

Metropol kavramı eski Yunanca'da "metro" (ana, asıl) ve "polis" (kent) sözcüklerinden meydana gelmekte ve büyük ölçekli kentleri diğerlerinden ayırt etmek için kullanılmaktadır. Metropol kavramını ayrıca, kent merkezine bağlı olarak gelişmiş, bir ya da daha fazla alt düzeyde merkezin bulunduğu, bu merkezlere sosyal ve ekonomik olarak bağımlı yerleşimlerden, uydu kent ve banliyölerden oluşan, birden fazla yerel yönetim birimine sahip, bir milyon üstü ve yoğun nüfusa sahip, büyük ölçekli yerel hizmetlerin sunulduğu, kırsal alanlarla birlikte geniş yüz ölçüme yayılmış yerleşim alanı olarak tanımlamak mümkündür (Oktay, 2016, s. 52-53).

Metropoliten alan kavramı, kent planlaması ve coğrafya alanlarında kullanılan nüfus yoğunluğu, ekonomik etkileşimler ve alt yapı olanakları gibi ölçütlere bağlı olarak tanımlanan genellikle bir büyükşehir merkezi etrafındaki yakın bölgeleri ve bu bölgelerin ekonomik, kültürel ve demografik ilişkilerini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Metropoliten alanlar, genellikle merkezi kent ve çevresindeki kentler, banliyöler ve kırsal alanlar gibi çeşitli bölgeleri içerebilmekte, bu bölgelerle kent merkezinin ilişkisi ve etkileşimi bu kavramın önemli bir yönünü oluşturmaktadır. Bu alanlar, kentsel büyüme-gelişme, ulaşım planlaması, bölgesel kalkınma ve kaynak yönetimi gibi konularda önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye'de "metropoliten alan" kavramı, büyükşehirlerin çevresindeki banliyöler, ilçeler ve kasabaları içeren ve büyükşehirle sıkı bir şekilde entegre olan idari bölgeleri tanımlamak için kullanılan bir kavram olup 1980'lerden itibaren büyükşehirlerin sınırlarının genişletilmesi ve metropoliten belediyelerin kurulmasıyla bu kavram daha yaygın hale gelmiştir.

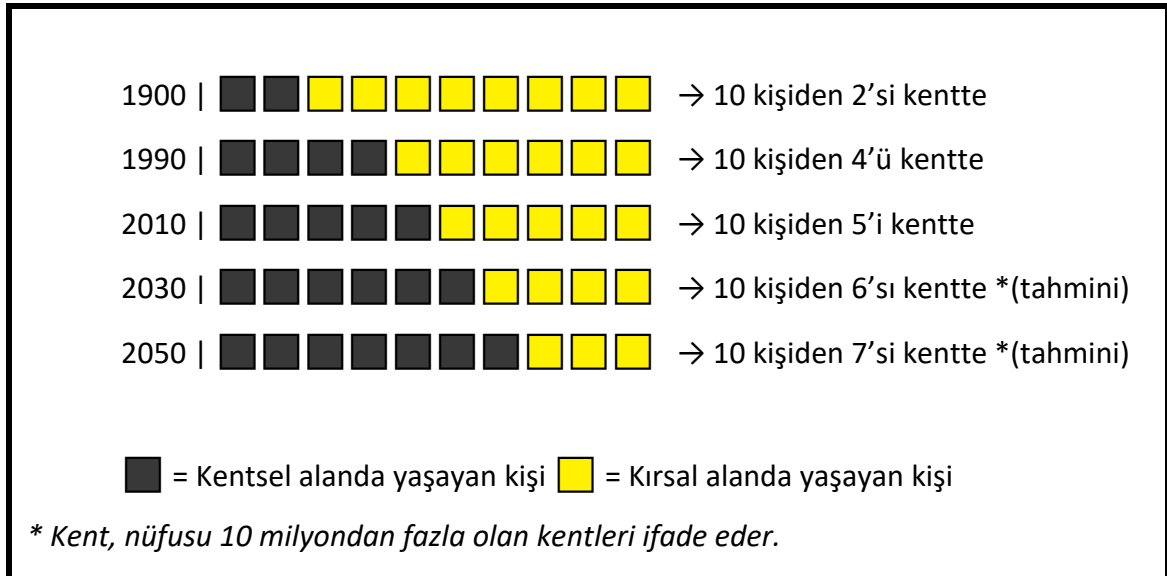
2.3. Kentleşme ve Kentlileşme Kavramları

Kentleşme, genellikle bir ülkenin veya bölgenin nüfusunun kentlerde yoğunlaşma sürecini ifade eder. Bu süreç, kırsal bölgelerden kentlere göç, doğal artış (doğumların ölümleri aşması) ve mevcut kentlerin büyümesi gibi faktörlerle gerçekleşir. Kentleşme tanımının "dar anlamda" ve "geniş anlamda" ifade edilmesi mümkündür. Dar anlamda kentleşme; kentin büyümesi, kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artması, doğum oranının ölüm oranına göre fazla olması ve içgöç ile kentsel nüfusun artması olarak ifade edilirken, geniş anlamda kentleşme ise; sanayileşmeye ve

ekonomik gelişmeye koştur olarak kent sayısının artması ile bu günkü kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında artan oranda örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma yaratan, İnsan davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikim süreci olarak ifade edilebilir (Keleş, 2004, s. 22). Ozankaya (1975) kentleşmeyi, “sanayileşmenin gelişmesi sonucu tarım dışı faaliyetlerin kentlerde toplanması ve kentsel alanların genişleme süreci” olarak tanımlamış; Gökçe (1977) ise “belli bir zaman aralığında kent olarak kabul edilen yerleşim yerlerinde nüfus artışıyla meydana gelen ekonomik ve toplumsal yapıdaki değişimi belirleyen süreç” olarak betimlemiştir.

Kentleşme sosyal, demografik, toplumsal, ekonomik, kültürel, çevresel dinamiklerin karmaşıklığını ve değişkenliğini yansıtan çok yönlü bir kavram olup bu kapsamda sosyoloji, tarih, ekonomi, ekoloji gibi birçok bilim dalının araştırma alanına girer. Kentleşme, modern toplumların evrimi ile ilişkilendirilen bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede kentleşmenin tarım toplumlarından endüstriyel ve hizmet sektörü odaklı kent toplumlarına doğru bir geçişi ifade ettiği söylenebilir.

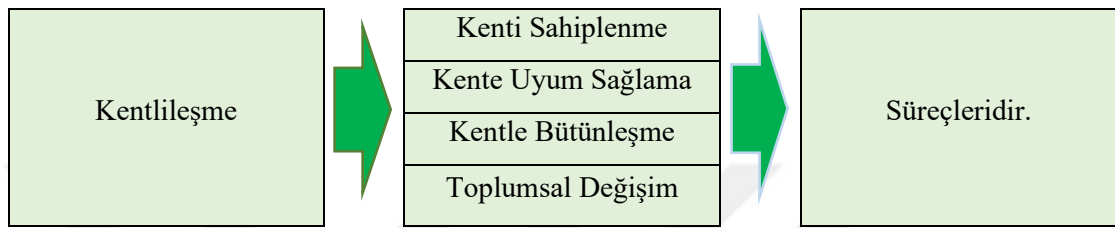
Şekilde görüldüğü üzere 1900’lü yıllarda dünya üzerinde yaşayan her 10 kişiden 2’si kentlerde yaşıyorken 1990’lı yıllarda kentlerde yaşayan kişi sayısı 4’e, 2010’da 5’e çıkmıştır. 2050 yılında ise her 10 kişiden 7’sinin kentlerde yaşayacağı öngörülmektedir.

Şekil 2.2. Dünyada Kentlerde Yaşayan Nüfusun Oranı

Kaynak: Birleşmiş Milletler (UN), 20025.

Kentleşme sonucunda kentlerde yaşayan insanların yaşam tarzı, iş yapma şekli, sosyal ilişkileri ve kültürel alışkanlıkları da değişebilir. Bu durum ise kentleşmeyi ifade eder. Kentleşme (Urbanization), genellikle kültürel, sosyal, ekonomik ve fiziksel açıdan kırsal bir toplumun kent yaşam tarzını benimsemesi ve kentleşme sürecine uyum sağlaması anlamına gelir. Kentleşme, sadece nüfusun fiziksel olarak kentlere göç etmesi değil, aynı zamanda kent yaşamının getirdiği değerler, alışkanlıklar ve yaşam tarzının kabul edilmesini ve bu yaşam tarzına uyum sağlama sürecini içerir.

Şekil 2.3. Kentleşme Süreçleri

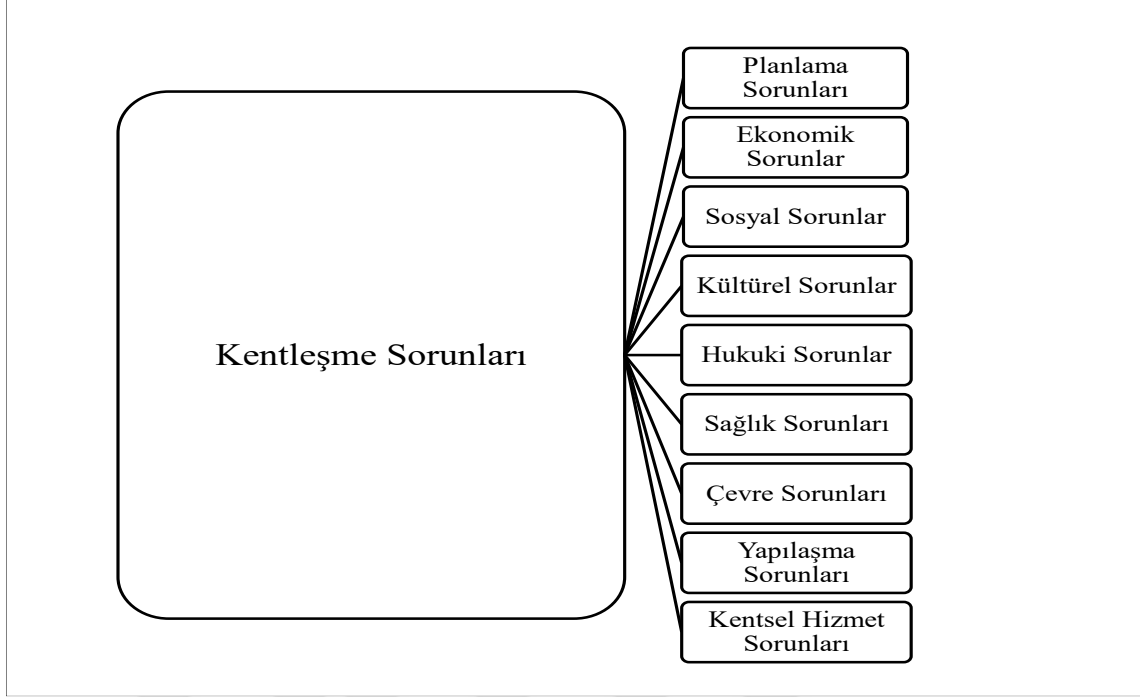
Kentleşme toplumsal değişme boyutudur; tavır ve davranışlarda kente özgü özelliklerin ağırlık kazanması, dünya görüşünün değişmesi, eğitim ve sanata verilen önemin-farkındalığın artması, kent yaşamının zorunlu kıldığı kurallara uygun davranış biçimleri olarak ifade edilmektedir. Kentleşme konusu da birçok akademik disiplinin üzerinde çalıştığı çok yönlü bir araştırma alanı olup sürecin meydana getirdiği toplumsal, ekonomik, çevresel ve kültürel değişiklikleri anlamaya yönelik geniş bir literatüre sahiptir. Bu alandaki çalışmalar ve araştırmalar, kentlerin ve toplumların geleceğini şekillendiren önemli konuları ele almakta ve toplumların geleceğini inşa etmektedir.

Şekil 2.4. Kentleşme Değişim Süreçleri

Kentlileşme süreci dünya genelinde hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir. Kentleşme ve kentlileşme sadece nüfus hareketleri değil, aynı zamanda kentlerin kendisiyle ilgili olanakları ve sorunları da içerir; birçok avantaj ve zorluğu beraberinde getirir.

Kuramsal olarak; kentleşme “sanayileşmekte” olan toplumlarda hız kazanır ve tarım dışı alanlardaki nüfus oranının artması söz konusu olur. Kentleşmenin kalkınmanın yaratıcısı ve hızlandırıcısı olduğu ileri sürülür ve kentleşme oranıyla kişi başına düşen gelir arasında yüksek bir bağ bulunduğu varsayılır. Kişi başına düşen ulusal gelirin en yüksek olduğu ülkelerin aynı zamanda kentli nüfus oranı en yüksek ülkeler olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak kentlere gelen kitlelerin işsiz ya da gizli işsiz durumuna gelmemesi-bu nüfusun kalkınmaya katkıda bulunması-sanayide çalışır duruma gelmesine bağlıdır. Bugün hızla kentleştiği görülen ülkelerin birçoğunda kent merkezleri sanayi işçisi yerine işsizlerle gizli işsizlerle ya da geçici toplumsal güvenlikten yoksun işler gören kişilerle dolmaktadır. Bu nedenle kentleşmeyi her zaman ve her yerde kalkınmanın bir ölçüsü olarak görmek yanıltıcıdır (Keleş, 2004). Özellikle az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere yaşanan hızlı kentleşme birçok sorunu da bu bağlamda beraberinde getirir. Kentleşmenin demografik bir süreç olarak sanayileşmiş ülkelere oranla hızla artması, büyük kentlerin diğerlerine göre daha hızlı büyümesi, kentleşme hareketinin kimi coğrafi bölgelerdeki kentlere yönelmiş olması-bölgesel dengesizlik, kentleşen nüfusun kent ve kamu hizmeti gereksinimlerinin karşılanmasında yetersizlikler baş göstermesi, kentleşen nüfusun çalıştırılmasına olanak verecek temel sanayi yatırımlarının yapılamaması yüzünden iş gücünün marjinal mesleklerde ve türlü hizmet dallarında yığılması bu tür bir kentleşmenin temel özellikleri arasında gösterilir. Köylerin atılgen genç ve becerikli girişimci unsurlarını yitirmesi, baba ocağından ayrılma-maddi ve manevi destekten yoksunluk, hayal kırıklıkları-işsizlik-gizli işsizlik-marjinal işlerde yığılma, toplumsal denetim işlevinin etkisinin azalması-toplum için yararlı olmayan hatta zararlı yollara işlere kapılma toplumsal ve ekonomik erozyon olarak nitelendirilir.

Şekil 2.5. Kentleşme Sorunları

Özellikle hızlı kentleşme, kentlerde altyapı sorunları, çevre sorunları, konut sıkıntısı ve sosyal eşitsizlik gibi sorunları da doğurur. Kentlerde işsizlik, gelir eşitsizliği, farklı kültürlerin bir arada yaşaması, toplumsal hareketler, kent yoksulluğu ve diğer sosyal sorunlar bulunmaktadır. Çevre sorunları bağlamında, hava kirliliği, su kaynaklarının tükenmesi, çöp sorunları, doğal habitatların kaybı gibi çevresel zorluklar bu sürecin parçası halindedirler. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, gecekondu bölgeleri ve kent yoksulluğu önemli bir sorun haline gelir. Göç ve göçmen sorunu, imar ve planlamada yüksek gelir gruplarının baskısı, parçacıl planlama, toprak ve konutun ticarete konu yapılması (rant) kentlerde baş gösteren temel sorunları oluşturur.

2.4. Kentleşmenin Nedenleri

Kentleşmenin ve/veya Aşırı Kentleşmenin nedenleri arasında; Ekonomik, Teknolojik, Siyasal ve Sosyo-Psikolojik nedenler sayılabilir (Keleş, 2004, s. 26-33):

Ekonomik Nedenler: Bu nedenlerin önemli bir bölümü çağdaş üretim araçları ve makinenin tarıma girmesi, tarımda çalışması beklenen insan gücü ihtiyacının azalması, kırsal alanda verim ve kişi başına gelirin düşüklüğü, toprak mülkiyetinin dengesiz dağılımı, tarım topraklarının çok parçalanmış olması, iklim koşullarının elverişsizliği ve erozyon gibi köylü nüfusu köyünden dışarı iten tarım kesiminin içinde

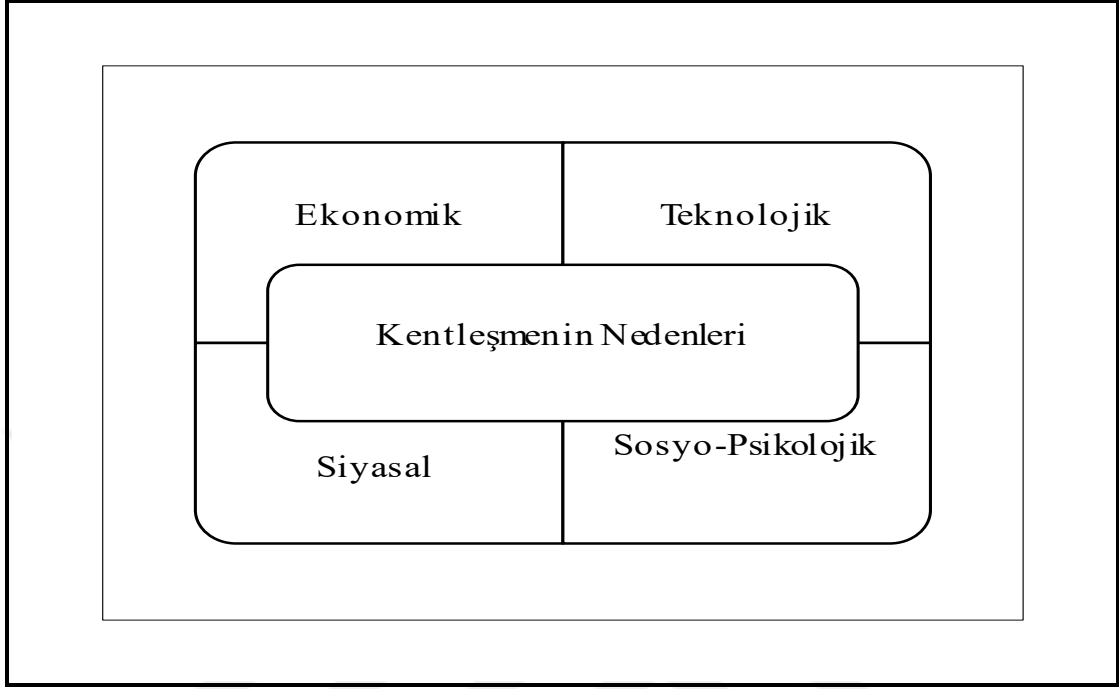
bulunduğu olumsuz koşullarla ilgilidir ve bunlar köylüyü köyünden iten nedenler olarak “İtici Etmenler” olarak ifade edilir. Ayrıca köylü nüfusu kent merkezi ve/veya periferine çeken ve kentleşmeyi ve/veya aşırı kentleşmeyi hızlandırdığı varsayılan ekonomik etmenler ise “Çekici Etmeler” olarak ifade edilir. Kentlerdeki iş imkanları, uzmanlaşma ve iş gücü ihtiyacı, birbirinin tamamlayıcısı olan birbirinin ürettiği mal ve hizmetlere gereksinme duyan üretim birimlerinin aynı yerleşme yerini yeğ tutmaları yani dışsal biriktirimler, çeşitli ekonomik etkinliklerin belli bir merkezde yığılması sonucu sağladığı üstünlükler-ucuz kullanışlı ulaşım sistemi, elverişli arsa arazi, araştırma eğitim kolaylıkları ve yedek hammadde stokları yapma olanağı bir başka ifadeyle kentleşme biriktirimleri, ekonomik üretim etmenlerinin kentlerde ucuz ve kolay bulunması (çok sayıda yetenekli, nitelikli insan gücü-kentteki emeğin fiyatının sendikalar aracılığıyla kıra göre daha yüksek olması, bankacılık hizmetleri gibi), daha geniş gelişme olanağı gibi örnekler bu kapsamda dile getirilebilir. Büyük işyerleri, sanayi tesisleri, ticaret merkezleri ve hizmet sektörü gibi çeşitli ekonomik faaliyetler kentlerde yoğundur. Kentlerde daha fazla iş fırsatı olduğu için insanlar iş bulmak veya daha iyi işler elde etmek amacıyla kırsal bölgelerden kentlere göç etmektedirler.

Teknolojik Nedenler: Ulaşım, iletişim ve bilgisayar teknolojisindeki ilerlemeler kırdan kente göçü kolaylaştıran ve hızlandıran etmenleri oluşturur.

Siyasal Nedenler: Toprak mülkiyetini yöneten hukuk kurallarının durumu (Feodalizm-kapalı veraset sistemi), yönetim yapısının özellikleri, hukuk kurumları, savaş ve siyasi anlaşmazlıklar kentleşmeyi zorlayıcı / özendirici etki yaratabilir.

Sosyo-Psikolojik Nedenler: Kentler, daha fazla kültürel etkinlik, eğlence seçeneği ve çeşitlilikle beraber çok sayıda sosyal aktivite bulunmakta ve insanların kent yaşamını tercih etmelerine neden olmaktadır. Kentler daha iyi eğitim ve sağlık hizmetleri sunma kapasitesine sahiptir, bu da ailelerin çocuklarının eğitimi ve sağlığı için kentlere taşınmalarını teşvik etmekte ve insanları kentlerde yaşamaya çekmektedir. Daha geniş bir kümenin üyesi olma duygusu, kentli olmanın gururunu paylaşma, toplumsal aşağılık duygusunu ortadan kaldıran yükseliş gözüyle bakılması gibi farklı nedenler de kentleşmenin sosyo psikolojik nedenlerini oluşturur. “İstanbul’un taşı toprağı altın”; “herkesin şansını bir kez denediği yer” bu çerçevede kentlerin çekiciliğini ifade eden cümlelerdir. Kentlerde ayrıca altyapı, su temini, elektrik, ulaşım, alışveriş merkezleri gibi temel hizmetler daha iyi geliştirilmiş ve sunulma kapasiteleri daha

yüksek olmuştur, bu da insanların daha konforlu bir yaşam tarzı arayışını desteklemektedir.

Şekil 2.6. Kentleşme Nedenleri

Kaynak: Keleş, 2004.

2.5. Türkiye’de Kentleşme

1927 yılında gerçekleştirilen ilk sayıma göre nüfusu 13.648.270 olan Türkiye’de, halkın %75,80’i belde ve köylerde; %24,20’lik bölümü ise il ve ilçe merkezlerinde yaşarken, 1950 sonrasında nüfus kentsel alanlarda toplanmaya başlamış ve kentleşme oranı bu evreden sonra hızla artış göstermiştir. Kentleşme süreci nüfusun büyük oranda kırsal yerleşim yerlerinden kentlere doğru göç etmesi sonucu ortaya çıkmıştır.

Aşağıdaki tablo Türkiye’deki kırsal ve kentsel nüfusun yıllar içindeki değişimini göstermektedir. Tablodaki verilerden görüldüğü üzere nüfusun seyrine yönelik genel eğilim kırsal nüfusun azalması ve kent nüfusunun artması yönünde olmuş, özellikle son yıllarda bu eğilim oldukça belirginleşmiştir. 2007 yılından bu yana kırsal nüfus oranı yaklaşık %30’dan %6.64’e kadar gerilemiştir. Kent nüfus oranı ise %70’ten %93.36’ya kadar yükselmiştir. Türkiye’deki nüfusun büyük bir kısmı artık kentsel alanlarda

yaşamaktadır. Özellikle büyük metropoller, nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu bölgeleri oluşturmaktadır.

Tablo 2.1. Türkiye’de Köy ve Kent Nüfusu Değişim Oranları (2007-2022 Yılları arası)

YIL	KÖY NÜFUSU	KENT NÜFUSU	KÖY NÜFUS ORANI	ŞEHİR NÜFUS ORANI
2022	5.666.274	79.613.279	6,64 %	93,36 %
2021	5.771.642	78.908.631	6,82 %	93,18 %
2020	5.878.321	77.736.041	7,03 %	92,97 %
2019	6.003.717	77.151.280	7,22 %	92,78 %
2018	5.115.275	76.808.607	6,24 %	93,76 %
2017	6.049.393	74.761.132	7,49 %	92,51 %
2016	6.143.123	73.671.748	7,70 %	92,30 %
2015	6.217.919	72.523.134	7,90 %	92,10 %
2014	6.409.722	71.286.182	8,25 %	91,75 %
2013	6.633.451	70.034.413	8,65 %	91,35 %
2012	17.178.953	58.448.431	22,72 %	77,28 %
2011	17.338.563	57.385.706	23,20 %	76,80 %
2010	17.500.632	56.222.356	23,74 %	76,26 %
2009	17.754.093	54.807.219	24,47 %	75,53 %
2008	17.905.377	53.611.723	25,04 %	74,96 %
2007	20.838.397	49.747.859	29,52 %	70,48 %

Kaynak: TÜİK nüfus veri tabanından alınmıştır.

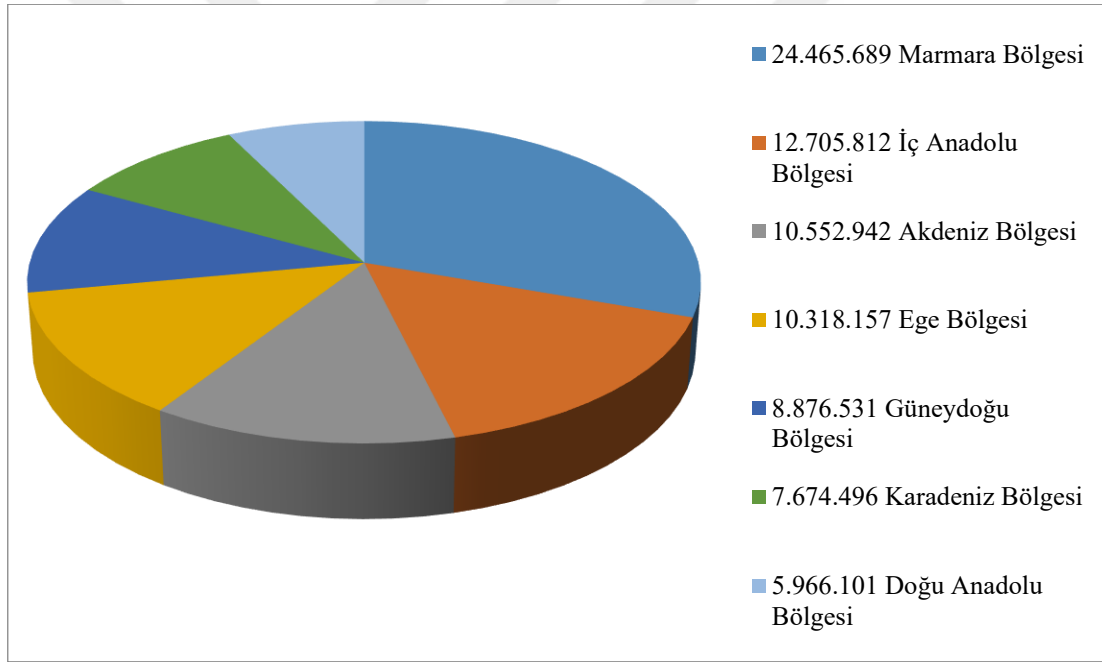
Türkiye’de kentleşme süreci genel olarak 1923-1950, 1950-1980 ve 1980 sonrası olmak üzere üç döneme ayrılarak değerlendirilmektedir (Şengül, 2009, s. 113-141; Ataay, 2004). 1923-1950 dönemi ulus-devletin kentleşmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde Ankara’nın başkent olarak seçilmesi, kamu iktisadi teşekküllerinin yer seçimi kararları ve Anadolu’ya yönelik ulaşım ağının oluşturulması gibi adımlar atılmıştır. Kentlerin gelişimine planlama çerçevesinde yön verilmiş, Ankara’ya ilişkin önemli planlama deneyimleri yaşanmıştır. Belediyelere imar planı hazırlama zorunluluğu getirilmiş ancak kaynak ve personel eksikliği nedeniyle birçok belediye görevlerini yerine getirememiştir. II. Dünya Savaşı’ndan sonra kırdan kentlere göçler artmış, devlet kentsel talepleri karşılamakta zorlanmıştır. 1950-1980 dönemi emek gücünün kentleşmesi olarak nitelendirilmektedir. Tarım sektöründeki modernleşme çabaları ve ithal ikameci sanayileşme politikalarıyla kırsal alanlarda nüfus artışı yaşanmış, devlet kentsel alanlara yatırımını minimumda tutmuştur. Kentlerde yaşanan sorunlar genellikle yerel topluluklar tarafından çözülmeye çalışılmıştır. 1980 sonrası dönemde ise ihracata öncelik veren stratejiler izlenmiştir. Aşırı liberal ve serbest

ticaretçi politikaların uygulandığı bu dönemde kentsel mekân hem devletin hem de büyük sermayenin yatırım alanı haline gelmiştir. Kentsel yatırımlar özel sektöre verilmiş, sermaye kentsel alanda hegemonyasını kurmuştur.

Tablo 2.2. Türkiye’de Bölgesel Nüfus Yoğunluğu

Nüfus	Türkiye’de Bölgesel Nüfus Yoğunluğu	Oran (%)
24.465.689	Marmara Bölgesi	30,37%
12.705.812	İç Anadolu Bölgesi	15,77%
10.552.942	Akdeniz Bölgesi	13,10%
10.318.157	Ege Bölgesi	12,81%
8.876.531	Güneydoğu Bölgesi	11,02%
7.674.496	Karadeniz Bölgesi	9,53%
5.966.101	Doğu Anadolu Bölgesi	7,41%
80.559.728	Toplam	100,00%

Kaynak: <https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi-11092023>

Şekil 2.7. Türkiye’de Bölgesel Nüfus Yoğunluğu

Kaynak: <https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi-11092023>

Yukarıdaki tabloda Türkiye’deki farklı bölgelerin nüfus dağılımları gösterilmiştir. Marmara Bölgesi ülkenin en yoğun nüfuslu bölgesi olarak öne çıkmaktadır. Türkiye nüfusunun yaklaşık %30’u Marmara Bölgesinde yaşamaktadır. Büyük bir metropollerin bu bölgede yer alıyor olması nüfus yoğunluğunu artıran en yegâne nedeni oluşturmaktadır. Toplam nüfusun yaklaşık %16’sının yaşadığı İç Anadolu Bölgesi, nüfus yoğunluğu açısından ikinci sırada yer alan bir bölgedir.

Akdeniz Bölgesi ve Ege Bölgesi de nüfus yoğunluğu açısından önemli bölgeler olup her ikisi de toplam nüfusun yaklaşık %13'ünü barındırmaktadır. Yaklaşık 9 milyonluk nüfusa sahip Güneydoğu Bölgesi ise toplam nüfusun %11'ini oluşturmaktadır. Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri ise Türkiye'nin daha az nüfusa sahip bölgeleridir. Her biri toplam nüfusun %10'unun altında bir nüfusa sahiptir. Bu bölgeler genellikle dağlık ve kırsal alanlardan oluşmakta, tarımın yanı sıra yerel endüstriler ve hayvancılık da önemli geçim kaynaklarını teşkil etmektedir.

Tablo 2.3. Türkiye’de İllere Göre Nüfus Dağılımı (2019)

15.000.000- 1.000.000	1.000.000- 500.000	500.000- 250.000	250.000
İSTANBUL ANKARA İZMİR BURSA ANTALYA ADANA KONYA ŞANLIURFA GAZİANTEP MERSİN KOCAELİ DİYARBAKIR HATAY MANİSA KAYSERİ SAMSUN, BALIKESİR KAHRAMANMARAŞ VAN TEKİRDAĞ AYDIN DENİZLİ	SAKARYA MUĞLA ESKİŞEHİR MARDİN MALATYA TRABZON ORDU ERZURUM AFYON ADIYAMAN SİVAS BATMAN ZONGULDAK ELAZIĞ TOKAT KÜTAHYA OSMANİYE AĞRI ŞIRNAK ÇORUM ÇANAKKALE	GİRESUN ISPARTA MUŞ YOZGAT AKSARAY EDİRNE DÜZCE KASTAMONU UŞAK NİĞDE BİTLİS KIRKLARELİ RİZE SİİRT AMASYA BOLU NEVŞEHİR KARS HAKKÂRİ BİNGÖL KIRIKKALE BURDUR	KARAMAN YALOVA KARABÜK KIRŞEHİR ERZİNCAN SİNOP BİLECİK İĞDIR BARTIN ÇANKIRI ARTVİN GÜMÜŞHANE KİLİS ARDAHAN TUNCELİ BAYBURT

Kaynak: <https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi-11092023>

Yukarıdaki tabloda 2019 yılı itibarıyla illere göre nüfus dağılımı verileri yer almaktadır. İstanbul 1 milyon-15 milyon arasındaki kategoride yer alan Türkiye'nin en büyük kentini oluşturmaktadır. Ankara, İzmir, Bursa, Antalya ve Adana gibi büyükşehirler bu kategoride yer alan diğer kentlerdir. Türkiye'nin doğusunda yer alan Ardahan, Tunceli ve Bayburt gibi illerin ise en küçük nüfusa sahip yerleşim merkezleri

oldukları görülmektedir. Karadeniz Bölgesindeki büyükşehir olan Samsun ve Trabzon gibi iller dışındaki kentler genellikle 250 bin-500 bin kategorisinde yer almaktadır. Anadolu'nun iç bölgelerindeki iller ise genellikle orta büyüklükteki kentleri oluşturmaktadır.

Türkiye'nin doğu bölgelerinden, ekonomik fırsatların daha fazla olduğu batı bölgelerine olan iç göç, kentleşmeyi hızlandıran önemli bir faktördür. Ülkede kentleşme hareketi hızlı olup bu süreç ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını şekillendirmeye devam etmektedir. Ülkemizde, kentleşme hareketlerinin gelişimi incelendiğinde, 1950 öncesi ve sonrası olmak üzere iki farklı dönemden söz etmek mümkündür. Nitekim, 1950'ye kadar çok yavaş artış kaydeden (kendi iç dinamikleriyle) ülke kent nüfusu, bu tarihten sonra özellikle kırsal alanlardaki yapısal dönüşümlerden kaynaklanan çözülmenin, kentlere yönelik yoğun göçlere neden olması sonucunda, çok hızlı bir artış sürecine girmiştir. 1950'den sonra artan ve kırdan kente yönelik göçlerin şekillendirdiği bu hızlı kentleşme, günümüzde de devam etmektedir. Kentleşmenin etkilerini yönetmek, kentlerin sürdürülebilir büyümesini desteklemek ve sosyal sorunları çözmek için çeşitli planlama ve politika önlemleri gerekmektedir.

2.6. Kırsal Alan Kavramı

Dünya genelinde, kırsal politikaların çerçevesini belirlemek amacıyla kullanılan kırsal alan kavramı, her ülkenin kendi koşullarına göre farklılık gösterebildiği gibi, aynı ülke içinde bile sektörlere göre değişkenlik arz edebilmektedir. Kırsalı tanımlayan temel değişkenler üzerinde tam bir fikir birliği bulunmamakla birlikte, nüfus yoğunluğu, sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklere göre pek çok farklı değişkenin farklı ülkelerde ve zamanlarda kırsalı tanımlamak için kullanıldığı bilinmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2018, s. 42).

Kırsal alan kavramı Türk Dil Kurumu Sözlüğünde (2024) "*Kır ile ilgili; şehir merkezlerinin dışında, nüfusun az olduğu, tarım ve hayvancılık yapılan yer, kırlık; şehir merkezinden uzak, dağlık alan*" olarak tanımlanmıştır.

Alan yazın incelendiğinde kırsal alan kavramının kır kent karşıtlığı temelinde tanımlandığı ve kır kent dikotomisi olarak ifade edilen bu karşıtlık çerçevesinde iki farklı yerleşim yerinin tipik özelliklerinin çerçevesinin sunulduğu görülmektedir. İki

alan arasındaki belirgin ayrımlar, farklı unsurlar açısından genel hatlarıyla aşağıdaki biçimde tablolastırılabilir.

Tablo 2.4. Kır Kent Dikotomisi

BOYUTLAR	KIRSAL ALAN	KENTSEL ALAN
Nüfus Yoğunluğu	Az, düşük	Çok, yüksek, yoğun
Yerleşim Yapısı	Dağınık, geniş alanlara yayılmış, coğrafi koşullara bağlı yerleşim düzeni	Yoğun, sık yapılaşma
Ekonomik Faaliyetler	Tarım, hayvancılık, ormancılık, gelir seviyesi ve yaşam maliyeti düşük	Sanayi, ticaret ve hizmet sektörü, mal ve hizmetlerin üretim, dağıtım ve tüketim merkezleri, gelir seviyesi yüksek ancak yaşam maliyeti de yüksek
Alt Yapı ve Hizmetler	Kısıtlı	Gelişmiş
Sosyal Yapı	Küçük, birbirini tanıyan topluluklar, yüz yüze iletişim, güçlü akrabalık bağları, biz ilişkisi, imce, homojen, aynı-benzer etnik kimlikler, güçlü sosyal dayanışma	Büyük, anonim topluluklar, heterojen, iş bölümü, uzmanlaşma, çıkar ilişkileri, farklı siyasal ve sivil oluşumlar, çok kültürlülük
Çevresel Özellikler	Doğal ve yeşil alanlar, tek katlı bahçeli evler, birbirine benzeyen yapılar	Betonlaşma, yoğun yapılaşma, gökdelenler, fabrikalar, üretim tesisleri, geniş ulaşım ağları, köprüler, müzeler, galeriler, gettolar, gecekondu, rezidanslar, .
Yaşam Tarzı	Sakin, geleneksel, durağan	Hızlı, dinamik, modern ve bireyselleşmiş yaşam
Teknoloji Kullanımı	Geleneksel, sınırlı	Yüksek, dijital, akıllı sistemler, geniş wifi ağları ve kitle iletişim araçları
Kültürel Yapı	Geleneksel, yerel, özgün	Çeşitli, farklı kültürler

Kaynak: Yazar tarafından derlenmiştir.

Tablodan görüleceği üzere nüfus düzeyinin düşüklüğü, ekonomik uğraşların temel olarak tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayalı olması, yüz yüze iletişimin yaygın olduğu, homojen bir sosyal yapının varlığı, yapısal olarak gelenekçi bir yaşam kültürünün hakimiyeti gibi nitelikler bir mekânsal yerleşim olarak kırsal alanların kapsamını ifade etmektedir.

Birçok düşünür ve sosyolog, kırsal alanları kentsel alanlardan ayıran eşsiz niteliklerin olduğunu savunmuş ve “ikilik” ya da “ideal tipler” tanımlayarak geliştirdikleri kuramlarında bu mekanların birbirinden ayrılan özelliklerini ortaya koymuşlar; toplumsal yapılar, ekonomik sistemler ve mekânsal örgütlenmeler çerçevesinde kırsal ve kentsel tipolojileri farklı yönleriyle ele almışlardır. Bu çerçevede aşağıdaki tabloda düşünürlere ve görüşlerine değinilmiştir.

Tablo 2.5. Kırsal ve Kentsel Alan Tipolojileri

DÜŞÜNÜR	KIRSAL ALAN	KENTSEL ALAN
Emile Durkheim	Mekanik Dayanışma	Organik Dayanışma
Henry Maine	Statü	Sözleşme
Robert Redfield	Aile, Kabile, Ahali	Kent
Herbert Spencer	Askeri	Endüstriyel
Ferdinand Tönnies	Cemaat/Topluluk (Gemeinschaft)	Cemiyet/Toplum (Gesellschaft)
Max Weber	Geleneksel	Rasyonel
Karl Marks	Tarımsal Üretim, Feodalizm	Kapitalizm, Proletarya Burjuvazi Çatışması
Georg Simmel	Kişisel İlişkiler, Birincil Gruplar	Anonimleşme, Para Ekonomisi
Ulrich Beck	Geleneksel Riskler (Doğal Afetler)	Modern Riskler (Teknoloji, Endüstriyel Tehditler)
Henri Lefebvre	Doğal ve Üretici Mekanlar	Kapitalist Kentsel Mekân-Tüketim Merkezi
David Harvey	Topluluk Ekonomisi	Sermaye Birikimi, Kentsel Dönüşüm
İbni Haldun	Asabiyet, Göçebe Kültür	Medeniyet, Çözülme ve Çöküş
Louis Wirth	Küçük, Homojen	Nüfus Büyüklüğü, Heterojenlik, Yüzeysel İlişkiler

Kaynak: Suna, 2022, s.8'deki tablo genişletilerek oluşturulmuştur.

Yukarıdaki boyutlar yerleşim biçimlerini betimlemekle birlikte günümüzde bu sınırlar giderek belirsizleşmekte ve "kır-kent etkileşimi" artmaktadır. Küreselleşen dünyada ekonomik, politik, sosyolojik faaliyetler kırsal alanlara doğru genişlemekte, kentin nerede bittiğini kırsalın nerede başladığını kestirebilmek güçleşmektedir.

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) ve Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından üretilen kırsal alan tanımları, kırsal istatistiklerin üretiminde en yüksek geçerliliğe sahip tanımlar olarak öne çıkmakta; kurumlar için tanımlama ölçütü olarak “nüfus yoğunluğu” ve “kentsel merkezlere olan mesafe kriterleri” baz alınmaktadır. Örneğin, 1 kilometre karelik ızgaralar kullanılarak, idari sınırların dışındaki nüfus yoğunluğu verileri, uzaktan algılama teknikleriyle tespit edilmektedir. Mekânsal sürekliliği olan ve belirli nüfus yoğunluğu ile büyüklük eşiklerini aşan alanlar, kentsel merkezler ve kümeler olarak tanımlanırken, diğer alanlar kırsal olarak kabul edilmektedir. Eurostat’a göre, kentsel eşik, nüfus yoğunluğunun 300 kişi/kilometrekare ve komşu gridlerin toplam nüfusunun 5000 kişi olduğu sınırlar içinde yer almaktadır. Bu doğrultuda, kırsal nüfus oranı yüzde 50'den fazla ise "baskın kırsal", yüzde 20 ile 50 arasında ise "ara kırsal", yüzde 20'den az ise "kentsel alan" olarak sınıflandırılmaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2018, s. 43).

2.7. Türkiye’de Kırsal Alan

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafi, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ise ilçelere bölünmüştür (5542 sayılı İl İdaresi Kanunu, 1. madde). Kırsal alan tanımlamasında temel teşkil edebilecek önemli ölçütleri ise demografik veriler ve yasal-yönetmelik düzenlemeler oluşturmaktadır. 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu’nun 1. maddesinde demografik ölçüte dayalı olarak; “nüfusu iki binden aşağı yerlere köy ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara kasaba ve yirmi binden çok nüfusu olanlar ise şehir olarak tanımlanmıştır. Kanunun 2. maddesinde ise “cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler” hükmüne yer verilmiştir.

İkinci beş yıllık kalkınma planı çerçevesinde kırsal alanın sadece nüfus büyüklüğüne göre değil, ekonomik ve sosyal değişkenlere (kırsal kalkınma) göre de ele alınması gerektiğinin vurgulanmış, kırsal alan ise Köy Kanunu’ndan farklı biçimde 10 bin nüfus eşiğine göre tanımlanmıştır. Dördüncü beş yıllık kalkınma planında kırsal alanın mezra, oba, kom gibi köy altı yerleşimleri, köy ve bucak merkezlerini kapsayacak biçimde ifade edilmiştir (Yardımcı, 2023, s. 196).

Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanlığı tarafından 1982 yılında yayımlanan “Kent Eşiği Araştırması: Türkiye İçin Kent Tanımı” başlıklı çalışma ile asgari kentsel fonksiyonlara sahip yerleşimlerin nüfus eşiği 20.000 olarak belirlenmiştir. 1988 yılından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından kırsal kalkınma istatistikleri bu nüfus eşiğine göre derlenmeye başlamıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2018, s. 44).

2000’li yıllardan itibaren iç göçlerle kırsal nüfus oranının hızla azalmaya devam etmesi, AB standartlarına uyum çalışmaları kapsamında ulusal kırsal kalkınma stratejileri doğrultusunda kırsal alan tanımına ilişkin revizyon gereksinimi gündeme getirilmeye başlamıştır. Özellikle 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu ile büyükşehir il sınırlarının tamamının kentsel alan olarak kabul edilmesi, köylerin mahalleye dönüştürülmesi kırsal ve kentsel alan ayrımını bulanıklaştırmıştır. Kırsal alanın nasıl tanımlanacağına ilişkin sorunla karşı karşıya kalınmıştır (Ceylan ve Somuncu, 2018, s. 1142; Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024, s. 30).

Onuncu Kalkınma Planının Kırsal Kalkınmaya ilişkin 1027 numaralı politika açıklamasında (Kalkınma Bakanlığı, 2013, s. 136); “Kırsal alan tanımı revize edilecek, temel nitelikteki ulusal verilerin kır-kent ve il bazında yayımlanması sağlanacaktır” ifadesine yer verilmiştir. On Birinci Kalkınma Planı-Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporunda (2018, s.44-45) da bu hususa yer verilmiş, 6360 sayılı Kanun sonrasında kırsal alan tanımına göre ulaşılan veriler konusunda belirsizliklerin arttığı, mahalleye dönüştürülen köylerle ilgili veri temini sorununun bulunduğu bu nedenle de kır-kent bazlı istatistiklerin üretilemediği dile getirilmiştir. On İkinci Kalkınma Planının Kırsal Kalkınma başlıklı bölümünün (900.1) maddesinde (2024, s. 220) ise; “Kır-kent tanımı, ülkemizin idari yapılanmasına uygun şekilde ve demografik ve ekonomik özellikleri dikkate alınarak geliştirilecek, kırsal istatistikler il ve ilçe bazında alt kırılımları da içerecek şekilde üretilecektir” cümlesine yer verilmiştir.

Politika belgelerinde ifade edilen bu sorunun neden ve sonuçlarının değerlendirilebilmesi için 6360 sayılı Kanun’un genel olarak Türkiye’nin yönetim yapısında meydana getirdiği dönüşümün spesifik olarak da köylerin mahalleye dönüştürülmesinin sonuçlarının ayrıntılı olarak ele alınması gerekmektedir. Tezin ana amacını da oluşturan bu konu ikinci bölümde irdelenecek ve kırsal alan tanımına ilişkin gelişmelere bu bölüm içinde de (Kanun’un Kırsal Alan Tanımına Etkisi başlığı altında) yer verilecektir.

3. 6360 SAYILI KANUN VE KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARININ İRDELENMESİ

6360 sayılı Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kamu yönetimi alanında teorik çerçevede ve uygulama düzeyinde olmak üzere birçok yönüyle literatürde incelenen bir konu başlığı olmuştur. Kanunlaşma sürecinde olması gerekirken, kanunlaştıktan sonra da çokça tartışılması, kanunun eleştiriye açık noktalarından birini oluşturmuştur. Kanunun kırsal alanda yarattığı değişim, yalnızca idari süreçlerle sınırlı kalmamış, sosyal-siyasal yaşam ve ekonomik faaliyetler üzerinde de belirgin bir dönüşüm söz konusu olmuştur (Benek vd., 2022, s. 5012; Bayar ve Karabacak, 2020, s. 104). Kanunun farklı boyutlarıyla kırsal alanda yarattığı sonuçların irdelenebilmesi için öncelikle yönetsel alan sınırlarında ve idari statülerde meydana getirdiği değişimin ele alınması uygun olacaktır.

3.1. Yönetsel Etkileri

3.1.1. İdari Sınır ve Statülere İlişkin Etkileri

6360 sayılı Kanun; 2012 yılında kabul edilen on dört ilde büyükşehir belediyesi kurulmasını, bu belediyelerin sınırlarının belirlenmesini ve buna bağlı olarak yerel idari yapı ve işleyişin yeniden düzenlenmesine yol açan bir yasal düzenlemedir. Kanun ile (madde 1);

- Mevcut on altı büyükşehir belediyesine ilave olarak Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde il sınırlarını kapsayacak şekilde büyükşehir belediyeleri kurulmuş, böylelikle Türkiye'deki büyükşehir sayısı otuza yükselmiştir.
- Mevcut büyükşehir belediyelerinin (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun) hizmet alanı sınırları da il mülki sınırı olarak belirlenmiştir.

- Yukarıda sayılan illerin tümünde köylerin ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği sona erdirilmiş, bu idari birimler mahalleye dönüştürülerek ilçe belediyelerine bağlanmıştır.
- İstanbul ve Kocaeli il sınırları dahilinde yer alan köyler de yine mahalle olarak bağlı oldukları ilçe belediyesine katılmıştır.
- Ayrıca otuz büyükşehir de il özel idarelerinin de tüzel kişilikleri kaldırılmıştır.

Kanunun 2. maddesi uyarınca büyükşehir statüsüne kavuşan on dört ilin sınırları içinde kurulan yeni ilçelere, belediyelere ve ekli listelerle bu ilçelere bağlanan mahallelere yer verilerek idari sınırlarda yeniden bir düzenlemeye gidilmiştir.

Tablo 3.1. 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Türlerine Göre Belediye Sayıları

Yıl/ Türü	Büyükşehir Belediyesi	Büyükşehir İlçe Belediyesi	İl Belediyesi	İlçe Belediyesi	Belde Belediyesi	Toplam
2013	16	143	65	749	1977	2950
2014	30	519	51	400	396	1396

Kaynak: MİGM, 2014, s.11.

Tablodaki verilere göre 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi ve büyükşehir ilçe belediyesi sayıları artış; ilçe ve belde belediyesi sayıları ise azalış göstermiştir. Büyükşehir sınırları içindeki belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürüldüğünden en fazla azalma bu belediye türünde olmuş sayıları 1977'den 396'ya düşmüştür. Toplam belediye sayısı ise 2950'den 1396'ya düşmüş yani 1554 belediyenin tüzel kişiliği kaldırılarak belediye sayısında %53 oranında bir azalma gerçekleşmiştir.

Tablo 3.2. 6360 Sayılı Kanun’la Oluşan Yeni Duruma Göre Türlerine ve Nüfus Aralıklarına Göre Belediyelerin Dağılımı

Nüfus Aralığı	Büyükşehir		İl		Büyükşehir İlçe		İlçe		Belde		Toplam	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
0-2000						1	64	39	945	37	1009	77
2001-5000						11	196	196	845	323	1041	470
5001-10.000					6	37	181	98	138	34	325	169
10.001-25.000			1	1	8	112	179	81	43	2	231	196
25.001-100.000			25	23	35	190	112	43	6		178	256
100.001-500.000	1		37	27	75	148	17	3			130	178
500.001-1.000.000	5	10	2		19	20					26	30
1.000.001 ve Üzeri	10	20									10	20
Toplam	16	30	65	51	143	519	749	400	1977	396	2950	1396

Kaynak: MİGM, 2014, s.12; MİGM, 2013, s.12.

Tablodaki veriler incelendiğinde 2012 yılında nüfusu 10 binin altında toplam 2375 belediyenin bulunduğu, bu belediyelerin toplam belediye sayısına oranının ise %80,50 olduğu görülmektedir. Nüfusu 100 binin üzerinde ise 166 belediye bulunmaktadır.

2013 yılında nüfusu 10 binin altındaki toplam belediye sayısı 912’ye düşmüş olup (belediyelerin %65,32’sini oluşturmaktadır), nüfusu 100 bini üzerinde ise 228 belediye bulunmaktadır. 6360 sayılı Kanun’un kabulünden önce nüfusu 10 binin altında toplam 1928 belde belediyesi bulunmaktayken bu sayı bir sene sonra 394’e düşmüştür.

6360 sayılı Kanun’un kırsal alandaki en önemli idari etkilerinden biri, köylerin mahalle statüsüne geçirilmesi ve böylelikle tüzel kişiliklerini kaybetmiş olmalarıdır. Köyler, Anayasa’da yerel yönetim birimi olarak tanımlanan, kamu tüzel kişiliğine sahip ve yerel halkı, devlet nezdinde temsil eden yapılardır. Anayasa değişikliği yapılmadan bu birimlerin ortadan kaldırılarak mahalleye dönüştürülmesi; idari ve mali yönetim güçlerini yitirmeleri (bütçe oluşturma, gelir elde etme, harcama yapma, köy adına kayıtlı taşınmaz mal sahipliği, bağımsız hukuki temsil, personel istihdamı, kamu hizmetlerinin doğrudan yürütülmesi gibi konularda hak ve yetki kaybı) yetkileri sınırlı ve tüzel kişiliği olmayan yapılara indirgenmeleri anlamını taşımıştır (Dik, 2014, s. 24). Türkiye’nin yönetim yapısı içinde mahalle ve köy yönetimleri birbirinden farklı nitelikler taşımaktadır. Bu nedenle yasal değişikliğin daha detaylı (bu iki yönetim

tarzının hukuki, yönetsel ve sosyolojik özelliklerine dair farkları göz önünde bulundurularak) ve yeterli bir değerlendirme sonrasında gerçekleştirilmesinin gerekliliğinden söz etmek gerekir (Bölük, 2020, s. 280). Köy muhtarları, geçmişte çok uzun yıllara dayanan bir yerel yönetim birimini temsil eden yöneticilerdir. Köy muhtarlığından mahalle muhtarlığına geçiş birçok çalışmada merkezileşme eğiliminin göstergesi olarak değerlendirilmiştir (Avşar ve Taş, 2020, s. 26; Erat, 2016, s. 95; Kara ve Ezin, 2022, s. 147). Genç ve Telçe (2019, s. 13) tarafından gerçekleştirilen çalışma kapsamında görüşme yapılan muhtarlar, büyükşehir belediye sınırlarını il sınırlarına kadar genişletilmesini parçalı idari yapının ortadan kalkması açısından olumlu olarak değerlendirmekle birlikte il özel idaresi, köy ve mahalli idare birlikleri gibi kamu tüzel kişiliklerine son verilmesini uygun görmemişlerdir. Göküş ve Alptürker'in (2016, s. 15) çalışmasında ise, daha önceden kamu hizmetlerini kendi imkânları ile gerçekleştirdiklerini ifade eden muhtarların, artık en basit bir hizmetin bile belediyeler eliyle yürütülmesinden kaynaklanan rahatsızlıklarını dile getirdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 3.3. 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Türlerine Göre Mahalli İdarelerin Sayıları

Yıl/Türü	İl Özel İdaresi	Toplam
2013	81	37.314
2014	51	19.663

Kaynak: MİGM, 2014, s.7.

Tablodan görüldüğü üzere 6360 sayılı Kanun çerçevesinde toplam belediye sayısında olduğu gibi köy sayısında da yarı yarıya bir azalma gerçekleşmiş, 34.283 olan köy sayısı 18.216'ya düşmüştür. 16.067 köyün tüzel kişiliği kaldırılmış olduğundan bu yerleşim yerleri TÜİK'in kırsal alan kapsamı dışına çıkmıştır. Diğer taraftan bu yerleşim yerleri mahalle olarak ilçe belediyelerine bağlanmış olduklarından, nüfus artışıyla birlikte bu ilçelerin bazılarının da nüfusu, kent nüfus eşiği olan 20 binin üzerine çıkmıştır. Sonuç itibarıyla Yardımcı'nın (2013, s. 206) çalışmasında belirttiği üzere tüm bunların sonucunda kırsal nüfusa ilişkin veriler, büyükşehir belediyesi olan illerde gerçeklikten kopuk istatistiki sonuçlara yol açar hale gelmiştir.

3.1.2. Kamu Hizmeti Sunumuna Dair Etkileri

Türkiye'de kırsal kalkınma politikalarının uzun yıllar boyunca yeterli etkiyi yaratamaması, kırsal nüfusun hızla azalmasına ve kırdan kente göçün artmasına yol açmıştır. Kırsal bölgelerde yaşanan nüfus kaybı, sosyoekonomik gerileme ve hizmet yetersizliği gibi sorunlara çözüm bulma çabaları, yerel yönetimlerin kırsal alandaki rolünü yeniden tanımlama ihtiyacını gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, 6360 Sayılı Kanun ile kırsal alanların belediyeçilik sistemi içine dâhil edilmesi hedeflenmiş; yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk alanları genişletilmiştir (Taşkan ve Görmüş, 2022, s. 167). Kanun kapsamında köy ve belde belediyelerinin en yakın ilçe belediyelerine mahalle olarak bağlanmış olması nedeniyle kırsal yerleşim alanlarının hizmet aldığı birimler değişmiştir. Ancak çözüm arayışına ilişkin bu dönüşüm yeni yönetsel sorunları beraberinde getirmiş; büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin daha geniş alanlara hitap etmek zorunda kalmış olması nedeniyle hizmetler açısından “mesafe sorunu”, kanuna ilişkin gündeme gelen en başlıca konulardan biri olmuştur. Yerinden yönetimin varlık nedenlerinden biri olan hizmette halka yakınlık ilkesiyle bağdaşmadığı (Genç ve Telçe, 2019, s. 13) sıklıkla dile getirilmiştir. Türkiye'nin coğrafi yapısı gereğince kırsal ve kentsel alan arasındaki uzaklıkların çok fazla olması nedeniyle hizmetlerin kırsal yerleşim birimlerine ulaştırılması konusunda bir endişe yaratmış; kent merkezinde yer alan mahallelerde bile hizmetlerin etkinliği konusunda sorunlar varken kilometrelerce uzaklıktaki kırsal yerleşim yerlerine hangi mali destekle ne şekilde ve ne zaman hizmet götürüleceği merak konusu olmuştur (Tuncer ve Bakırcı, 2020, s. 84). Kanuni değişiklikler olana kadarki süreçte il özel idareleri kırsal alanlara (belediye sınırları dışındaki alanlar kapsamında) imar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre gibi yerel nitelikli hizmetleri götürmekle yükümlü olduğundan aynı zamanda bu hizmetler köy bütçesi ile de yerine getiriliyor olduğundan belediyelerin kırsal yaşam hakkında tecrübe ve bilgi sahibi olmadıkları bilinmektedir (Köşker Yaman ve Kutlar, 2017, s. 1299). Hizmet alanının genişlemesi, yerel yönetimlerin planlama süreçlerinde farklı bir ölçekle hareket etmelerini gerektirmiştir. Bu yeni yapılanma doğrultusunda büyükşehir ve ilçe belediyeleri kırsal alanlara daha etkin hizmet sunmak için çeşitli projeler geliştirmek zorunda kalmış, bu değişim, ulaşım, altyapı ve kamu hizmetleri gibi temel alanlarda daha fazla kaynak ve çaba harcamayı gerektirmiştir. Kırsal ile kentsel alanların ihtiyaç duydukları hizmetlerin farklı özellikler taşıması ve klasik hizmetlerle birlikte

büyükşehirlerin aşına olmadığı kırsala özgün yeni hizmet türlerinin geniş bir alanda sunulmak zorunda kalınması, belediyelerin sorumluluklarını zamanında ve gerektiği şekilde yerine getirmesini, yerel kaynakların paylaşılmasını güçleştirmiştir (Akduman ve Alıcı, 2024, s. 77). Bu zorluklar yeni durumun eleştirilmesine neden olmakla birlikte yapısal, işlevsel ve mali olarak daha güçlü yerel yönetimlerin kırsal bölgelere hizmet götürmesi, kırsal alanlarda sosyal ve ekonomik yaşamı dönüştürme potansiyeli yaratmıştır.

Alan yazında 6360 sayılı Kanun'un ölçek genişlemesine ve mesafe sorununa ilişkin yarattığı dönüşümle ilgili farklı görüşler ileri sürülmüştür. Akduman ve Alıcı'nın (2024, s. 95) çalışmasında mali yetersizlikler, dağınık yerleşim ve coğrafi şartların yerel yöneticileri, özellikle su ve kanalizasyon idarelerinin hizmet sunumunu önemli ölçüde (olumsuz yönde) etkilediği tespit edilmiştir.

Bu dönüşüm, kolluk yetkileri açısından da önemli belirsizlikler doğurmuştur. Jandarma, kırsal alanlarda güvenliği sağlayan temel güçken; köylerin mahalleye dönüşmesiyle bu alanların kolluk görevinin görev yeri esasına göre hukuken polis tarafından yürütülmesi gerekmektedir. Ancak polis teşkilatı bu görevi personel ve teçhizat açısından karşılayacak kapasiteye sahip olmadığından bu açık, çeşitli yıllarda 2803 sayılı Kanuna yapılan ek düzenlemelerle telafi edilmeye çalışılmıştır (Akpınar ve Uçar, 2019, s. 727–728). Mali koşulların yanı sıra kırsal alanlarda nüfus yoğunluğunun da düşük olmasının hizmet sunumunda isteksizlik ve kayıtsızlığı doğurduğu saptanmıştır. Konuyla ilgili çalışmalarda dile getirilen bir başka durum da genişleyen ölçeğin bürokratik işlemleri artırmış ve resmi işlemlerde karmaşaya yol açmış olmasıdır. Ayyıldız vd. (2016, s. 284)'nin araştırmasında bu soruna istinaden norm kadroda kırsal alana ilişkin zorunlu birimlerin oluşturulması ve bu birimlere ilişkin bütçelerin ayrılması gerektiği dile getirilmiştir. Koç (2018, s. 2575) tarafından yeni hizmet sınırlarının il merkezinde konumlanan bir büyükşehir belediyesi birlikte düşünüldüğünde beraberinde resmi iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi sürecinde bürokratik mekanizmaları zorunlu kılacağı ifade edilmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği dönemin akabinde yapılan çalışmalarda, geleceğe dair ifade edilen öngörüler arasında büyükşehir belediyelerinin sorumluluklarının il mülki sınırlarına kadar genişletilmesi bağlamında “hantallaşma riski” de yer almıştır. Ayrıca yeni durumda büyükşehir belediyeleri, iki ayrı niteliğe sahip yönetim alanı için hizmet götürme yükümlülüğüne

sahip olacaklarından önceden beri yürütülen kentsel hizmetlerin aynı verimlilikte sürdürülmesi konusunda zorluk yaşanması ihtimalinden de bahsedilmiştir. Bu durumun, belediyelerin kaynak tahsisi ve hizmet önceliklerinin belirlenmesinde kentsel ve kırsal alanlar arasında denge kurma sorunsalını gündeme taşıyacağı dile getirilmiştir (Kızılboğa ve Alıcı, 2013, s. 378-379). Hanikoğlu ve Negiz'in (2023, s. 104) çalışmasında, temel hizmetlerin zamanında karşılanmaması, ulaşım ve sağlık hizmetlerindeki eksiklikler, itfaiye aracı ve gerekli ekipmanın olmayışı gibi sorunlara yer verilmiştir. Aynı il ölçeğinde tüm kırsal alanlara eşit biçimde hizmet sunumunun gerçekleştiriliyor olması, literatürde dile getirilen beklenen ve arzu edilen bir hizmet anlayışını oluşturmuştur. Benek vd. (2022, s. 5012) Van'da yaptıkları saha çalışmasında yol yapımı, sıvat dağıtımı, mobil koyun banyosu gibi hizmetlerin büyük oranda kırsal alana ulaştığını ve yayıldığını fakat diğer bazı hizmetlerin kırsal bölgelere yeterince eşit biçimde ulaşmadığını ortaya koymuşlardır. Göküş ve Alptürker (2016, s. 82) tarafından Mersin ili Silifke ilçesine bağlı, köyden mahalleye dönüşen mahallelerdeki muhtarlar ile görüşme yapılarak belediye tarafından sunulan hizmetler konusunda mahalle muhtarlarının algısı ölçülmüştür. Uzaklık, hizmet ölçeğinin büyüklüğü, belediyelerin teşkilatlanmalarını tamamlamamaları gibi nedenlerle hizmetlerin etkin olarak sunulamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Uzaklık arttıkça, hizmet etkinliğinin olumsuz etkilendiği görülmüştür.

6360 Sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerine kırsal alanlarda hizmet sağlama yükümlülüğü getirilmiş ve bu kapsamda büyükşehirlerde "Kırsal Hizmetler Daire Başkanlıkları" kurulmuştur. Ancak, bu süreçte büyükşehir belediyelerinin tarımsal ve kırsal hizmet birimlerinin kurumsal yapılanmalarında ve uygulamalarında tutarsızlıklar ve belirsizlikler gözlenmiştir. Örneğin bazı belediyelerde kırsal hizmetler, tarımsal hizmetlerin bir alt birimi olarak yapılandırılmışken, diğerlerinde jeotermal kaynaklar ve koordinasyon gibi doğrudan ilgili olmayan alanlarla birleştirilmiş ve her bir şube müdürlüğü farklı hizmet alanlarına odaklanmıştır (Güleç ve Kaysem, 2016, s. 49-50). Bu durum da kırsal hizmetlerin geleneksel belediyecilik anlayışıyla örtüşmemesinden kaynaklanmıştır. Lamba'nın (2021, s. 850-851) çalışmasında il özel idarelerinin kaldırılmasının ardından oluşan yönetsel boşluğun yeterince doldurulamamış olması, kentsel odaklı yönetim anlayışının kırsal alanın özgün ihtiyaçlarını anlamakta güçlük çekmesi, hizmet alımında ve muhatap bulunmasında yaşanan aksaklıklar ve küçük ilçe

belediyelerinin sınırlı kaynakları nedeniyle uzak mahallelere yeterli hizmet sunulamaması, tespit edilen sorunlar arasında gösterilmiştir.

3.2. Mekânsal Etkileri

3.2.1. Kır-Kent Ayrımına ve Kırsal Ekonomik Faaliyetlere Dair Etkileri

6360 sayılı Kanunla kırsal yaşam birimi olan köyler mahalle olarak adlandırılmış, bu yerleşim yerlerine yönetsel anlamda kentsel bir nitelik kazandırılmıştır. Sosyolojik, ekonomik ve kamusal hizmetler yönünden kent olmaktan çok uzak olan bu mahalleleri sadece yönetsel statüleri çerçevesinde kent saymak doğru bir yöntem olmamıştır (Şengün, 2018, s. 324). Şengün'ün (2018, s. 325) çalışmasında, kentlerin, kendilerine özgün yaşam biçimine sahip oldukları, uzmanlaşmayı, iş bölümünü, belli davranış biçimlerini ve alışkanlıklarını gerektirdiği belirtilerek kentbilim açısından “kentlileşme” konusuna dikkat çekilmiştir. Bu durum yerel kimlik konusunda aşınmaya neden olmuş, kırsal yaşam biçimiyle kent kültürü arasında “kentli-köylü” olarak tanımlanabilecek yeni bir ara form, ayrıca “kırsal mahalle-kentsel mahalle” ayrımı ortaya çıkmıştır (Yıldırım ve Bıçakçı, 2018, s. 270; Bölük, 2020, s. 281). Üçer vd'nin (2014, s. 56) çalışmasında da kentteki kırsal alanlar için “kentsel niteliğe kavuşan”, “kentle bütünleşme eğiliminde olan” ve “tamamen kırsal niteliğini devam ettiren alanlar” olmak üzere ayrımlaşan işlevsel/niteliksel farklılıklara da dikkat çekilmiştir. Kır ve kent arasındaki farklılıklar göz ardı edilerek, yasal bir metinle kırsal özgü unsurlar kent potasında bütünleştirilmiştir (İrdem ve Mutlu, Kaysem 10, 2016, s. 174). Kanuni değişiklik olsa da aslında kırsal yaşamın devam ettiği ama adının kent olduğu bu yaşam alanlarında kır ve kent hizmetlerinin bir arada verilmesi gerekmiş, kanun, bu duruma ve uygulamaya dair detaylı bir açılım sunamamıştır (Üçer vd., 2014, s. 55). Kırsal alanlar ülkemiz koşullarında başlı başına ele alınması gereken politika alanları olup kırsal kalkınma kapsamında kırsal nüfusa ilişkin geniş çaplı politika tasarımları yapılması gerekirken, yeni durumda belediye eliyle kırsala hizmet götürme anlayışı sorunlu bir yaklaşım olmuştur. Bu alanların kentsel hizmetlerden ne ölçüde yararlandıkları, yararlansalar da bu hizmetlerin yaşadıkları yerin koşullarına ne derecede uygun olduğu da tartışmalı hale gelmiştir (Bayar ve Karabacak, 2020, s. 104). Ayrıca Türk kamu yönetimi teşkilatı içinde mahalleler ne salt merkezi ne de yerel yönetimin parçası olarak değerlendirilmekteyken ve yeri belirsizken, bir de kentsel alana mı yoksa

kırsal alana mı ait yapılar oldukları konusunda soru işaretleri yaratan bir duruma düşmüşlerdir (Karalezli, 2021, s. 59). Bayar ve Karabacak (2020, s. 103) çalışmalarında Çankaya ilçesi sınırları içerisindeki kırsal özellikli mahallelerin kentleşme özelliklerini incelemişler; coğrafi koşulların etkisini ele alarak (Elmadağ'ın kırsal mahalleleri bölmesi) aynı kent içinde hizmetlere erişim açısından farklı gelişim süreçlerine maruz kalacak farklı özellikteki yerleşim yerlerinin kent bütünlüğünü bozacağından bahsetmişlerdir. Yerleşim yerlerinin sahip oldukları münhasır özellikler üzerinden yönetilmeleri gerektiğini vurgulamışlardır.

Kentleşme hareketinin hızının ve kırdan kente göçün yoğunluğunun tarımsal üretimi ve hayvancılığı tehdit ettiği ülkemiz gerçeğinde, kırsal alanların ekolojik yapısının korunması son derece hayatidir. Ancak 6360 sayılı Kanun kapsamında tarım ve hayvancılık gibi kırsala özgü faaliyetler, mahalle statüsüne geçişle birlikte mekânsal ve işlevsel olarak zayıflamış, kırsal sürdürülebilirlik konusunda ciddi bir endişe yaratmıştır (Doğan vd., 2018, s. 415-416). Kanunun getirdiği yeni durum, kent mahallesi olarak tanımlanan kırsal alanların yapılaşma baskısına maruz kalacağına, tarımsal üretimin zarar göreceğine, kırsal geleneklerin aşınacağına dair kuşku barındırmıştır (Üçer vd., 2014, s. 56; Yaman ve Kutlar, 2017, s. 1300). Gerçekleştirilen farklı saha araştırmalarında da konuya dikkat çekilmiştir. Örneğin Bayar ve Karabacak'ın (2020, s. 103) çalışmasında Ankara'nın Yeşilkent, Karataş ve Yakupabdal mahallelerinde arsa rantı nedeniyle kırsal özelliklerin kaybolmaya başladığından bahsedilmiştir.

Bir başka araştırma bölgesinde arazilerin imara açılması ve inşaat alanlarının genişlemesiyle çiftçilerin tarımsal üretim için su bulmakta sorun yaşadıkları, üretim desenini değiştirmek zorunda kaldıkları tespit edilmiştir (Gültekin ve Tümer, 2021, s. 980). Yılmaz'ın (2021, s. 150) çalışmasında ahırların kapatılmasının, tarım alanlarının sanayi tarafından işgal edilmesinin, merkeze yakın olan köylerde yerleşim sınırlarının daralmasının muhtarları kaygılandığı saptanmıştır (Yılmaz, 2021, s. 150). Aydın Koç ve Ömürgönülşen'in (2023, s. 94) araştırmasında ise tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin önceki gibi yürütülebilmesi amacıyla araştırmaya katılan katılımcıların köy tüzel kişiliğinin geri gelmesini talep ettikleri saptanmıştır.

3.2.2. Kırsal Alan Tanımına ve İmar Konularına İlişkin Etkileri

Türkiye'de kırsal alan tanımı zaman içinde nüfus eşiklerine ve idari yapıya bağlı olarak değişmiştir. Başlangıçta sadece köy kavramına dayanırken, zamanla kırsalın sosyal, ekonomik ve mekânsal boyutları dikkate alınarak daha kapsamlı tanımlamalar yapılmıştır. 6360 sayılı Kanundan önceki kırsal alan tanımına ilişkin (aşağıdaki tabloda gösterilen) gelişim sürecine tezin “kırsal alan” başlığı altında yer verilmişti. Bu başlık altında Kanunun uygulanmaya başlamasından sonraki süreç incelenecektir.

Tablo 3.4. Türkiye’de Kırsal Alan Tanımının Evrimi

Dönem	Kırsal Alan Tanımı
1963 Öncesi	442 sayılı Kanun çerçevesinde köy odaklı tanımlama- Nüfusu 2000’den az olan yerler
1963-1982	Nüfusu 10.000’den az olan yerler
1982-2000	Nüfusu 20.000’den az olan yerler
2000-2012	Politika belgelerinde kırsal alan tanımına ilişkin revizyon gereksiniminin bu belgelerde gündeme gelmesi
2012 Sonrası	Yeni bir tanım arayışı kapsamında çeşitli yaklaşımların değerlendirilmesi/ benimsenmesi

Kaynak: Yardımcı, 2023.

2012 sonrası büyükşehir belediyeleri düzenlemesi kırsal tanımda önemli bir kırılma yaratmış ve yeni bir tanım ihtiyacını doğurmuştur. Kırsal alan tanımının revizyonu kapsamında Yardımcı (2023) çalışmasında aşağıdaki dört yaklaşımın benimsendiğini ortaya koymuştur:

- **Eşik Değerin Yükseltilmesi:** İlçelerin kırsal nüfus hesaplamasında sınırları temel alarak, 20 bin nüfus eşiğini 25 bin, 30 bin veya 50 bin gibi değerlere çıkarma önerisi getirilmiştir. Ancak, kırsal nüfusun göz ardı edilmesi eleştirilmiş ve fazla uygulanmamıştır.
- **Göstergelerle Eşik Değerin Güncellenmesi:** Kentsel ve kırsal ayrımı belirlemek için nüfus eşığının yanı sıra çeşitli sosyal ve ekonomik göstergeler kullanılmıştır. Ankara Kalkınma Ajansı tarafından yapılan bir çalışma model olarak düşünülse de uygulanamamıştır.
- **Köylerin Sayma Yöntemiyle Tespiti:** En fazla karşılık bulan ve hukuki düzenlemelerle hayata geçirilen yaklaşımdır. Köy statüsünü kaybeden mahallelerin belirlenmesi ve kırsal politika kapsamına alınmasını

amaçlamıştır. 2020’de çıkan yasalarla “kırsal mahalle” kavramı tanımlanmış ve 2021’de yönetmelik çıkarılmıştır. Bu yaklaşım halen uygulanmaktadır.

- **Coğrafi Bilgi Sistemlerini Kullanarak Grid (Izgara) Temelli Tanımlama:** TÜİK tarafından benimsenmiş ve Avrupa standartlarına uygun şekilde 1 km²’lik nüfus yoğunluğu gridleri ile kırsal alan tanımlaması yapılmıştır. Bu yaklaşım da uygulanmaya devam etmektedir.

Yukarıda değinilen TÜİK tarafından benimsenen Izgara temelli tanımlama, Kırsal alanların tespitinde detaylandırılması gereken bir yaklaşımı oluşturmaktadır. Daha önceki tarihlerde istatistik üretiminde, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından ortaya konan “Kent Eşiği Araştırması Türkiye İçin Kent Tanımını” temel alan TÜİK tarafından, bu konudaki sorumluluğun Cumhurbaşkanlığı tarafından kurumun kendisine verilmesinden sonra, yeni bir kır-kent tanımı çalışmasına başlanmıştır. Eurostat tarafından geliştirilen "Kentleşme Derecesi (Degree of Urbanisation-DEGURBA)" baz alınarak (idari sınırlardan bağımsız 1 km² çözünürlüklü nüfus yoğunluğu ızgaraları (gridleri) kullanılarak) veri kaynağı olarak da MAKS (İçişleri Bakanlığı Mekânsal Adres Kayıt Sistemi) ve ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) kullanılarak fiili kent-kır yapısını daha doğru yansıttığı ifade edilen bir sınıflandırma yapılmıştır. Yeni kent-kır tanımı; “yoğun, orta yoğun ve kır” olmak üzere mahalle-köy düzeyinde üç şekilde kategorileştirilmiştir. Böylelikle, Türkiye’deki kentsel ve kırsal alanların tanımlanması ve analizinde, uluslararası standartlarla uyumlu bir yöntem kullanılır hale gelmiştir. Bu doğrultuda 2022 yılının aralık ayı sonu itibarıyla (TÜİK, 2023);

- Ülke nüfusunun yüzde 67,9’u yani yaklaşık 58 milyonu “yoğun kent” (nüfusun en az %50’sinin kent merkezi gridlerinde yaşadığı yerleşim yeri) olarak sınıflandırılan ve ülke yüzölçümünün yüzde 1,6’sını oluşturan yerleşim yerlerinde ikamet etmektedir.
- Nüfusun yaklaşık yüzde 15’i orta yoğun kentlerde (yüzölçümün yaklaşık yüzde 5’inde);
- Yüzde 17,3’ü ise kır olarak sınıflandırılan yerleşim yerlerinde yaşamlarını sürdürmektedir.

Yoğun kent olarak belirlenen yerleşim yerlerinde yaşayan nüfus oranının en yüksek olduğu iller sırayla İstanbul, Ankara, İzmir; orta yoğun kent olarak sınıflandırılan yerleşim yerlerinde ikamet eden nüfus oranının en yüksek olduğu iller ise

sırasıyla Artvin, Bayburt ve Sinop olmuştur. Kır olarak sınıflandırılan yerleşim yerlerinde ikamet eden nüfusun oranının en fazla olduğu iller ise sırasıyla Ardahan, Tunceli ve Bartın olmuştur (TÜİK, 2023).

Halihazırda geçerli olan yaklaşımlar doğrultusunda kırsal alan konusunun değerlendirilebilmesi için, öncelikle 2020 tarihli 7221 sayılı Kanunla 3194 sayılı İmar Kanunu'nun kırsal alanlardaki yapılaşmayı düzenleyen maddelerinde yapılan ilgili değişikliklere yer vermek gerekecektir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8.maddesinin 8. fıkrasında; “Büyükşehir belediyesi sınırının il sınırı olması nedeniyle mahalleye dönüşen ve nüfusu 5.000'in altında kalan yerlerin, kırsal yerleşim özelliğinin devam edip etmediğine büyükşehir belediye meclisince karar verileceği; meclis tarafından aksine bir karar alınmadıkça, uygulama imar planı yapılmaya kadar bu alanlardaki uygulamaların 27. madde hükümlerine göre yürütüleceği” ifade edilmiştir.

İmar Kanunu'nun 27. maddesi ise, “belediye ve mücavir alan dışında kalan köy yerleşik alanlarında, civarında ve mezralarda ruhsatsız konut yapabilme imkânı vermiştir. Bu alanlarda ayrıca entegre tesis niteliğinde olmayan ve imar planı gerektirmeyen tarım ve hayvancılık amaçlı yapılar ile köyde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, köy fırını, köy kahvesi, köy lokantası, tanıtım ve teşhir büfeleri ve köy halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatiflerin işletme binası gibi yapılar için de yapı ruhsatı şartı aranmamıştır.”

Aynı maddeye 7221 sayılı Kanunla eklenen fıkrada, “kırsal yerleşik alanı ve civarı sınırlarının; belediye sınırı il sınırı olan yerlerde ilçe belediye meclisinin teklifi üzerine büyükşehir belediye meclisi kararıyla, diğer yerlerde ise il genel meclisi kararıyla belirleneceği” hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede “Köy yerleşik alanı sınırı içinde 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümleri uygulanmayacağı”; “bu alanlarda yapılaşma kararı ve ifraz şartları belediye sınırı il sınırı olan yerlerde büyükşehir belediye meclisi, diğer yerlerde il genel meclisi kararı ile belirleneceği”, “imar planı olmayan köy yerleşik alanı sınırları içerisinde köyün ihtiyacına yönelik olarak ilk ve orta öğretim tesisi, ibadet yeri, sağlık tesisi, güvenlik tesisi gibi yapılar için imar planı şartı aranmayacağı” belirtilmiştir. Yine 7221 sayılı Kanunla eklenen fıkra ile “kırsal yerleşik alanı ve civarı sınırlarının tespitinde ve bu alanlarda ruhsata tabi olmadan yapılabilecek yapılara ilişkin ilgili kurum veya

kuruluşlarca yapılan etüt, proje, proje uygunluk görüşü için resim, harç, ücret, döner sermaye ücreti ve herhangi bir ad altında bedel alınmayacağı” hükümlerine yer verilmiştir.

7254 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na eklenen Ek Madde-3’te “kırsal mahalleye” şu şekilde yer verilmiştir: “Köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüşen ve büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunup sosyo-ekonomik durumu, kent merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak ilgili ilçe belediye meclisinin kararı ve teklifi üzerine büyükşehir belediye meclisinin en geç doksan gün içinde alacağı karar ile kırsal yerleşim özelliği taşıdığı tespit edilen mahalleler, kırsal mahalle kabul edilir. Bu belirlemenin mahalle düzeyinde yapılması esastır. Ancak; tamamı kırsal mahalle olarak tespit edilmeyen diğer mahallelerde de on bin metrekareden az olmamak kaydıyla kırsal yerleşik alan belirlenebilir. Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan vasfı bu fıkra da belirtilen usulle kaldırılabilir.”

Kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerlerde; gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken amaçlı kullanılan binalar ve zirai istihsalde kullanılan bina, arsa ve araziler Emlak Vergisi Kanunu’na göre alınması gereken emlak vergisinden muaf tutulmuştur. Bu yerlerde, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina, arsa ve araziler için emlak vergisinin %50 indirimli olarak uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu yerleşim alanlarında yine Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçların alınmayacağı aynı kanun uyarınca diğer vergi, harç ve harcamalara katılma paylarının ise %50 indirimli uygulanacağı; içme ve kullanma suları için alınacak ücretin ise en düşük tarifenin işyerleri için %50’sini, konutlar için %25’ini geçmeyecek şekilde belirleneceği belirtilmiştir. Aynı madde kapsamında kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan olarak belirlenen yerler hakkında 6360 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin yerel vergiler hakkındaki 15. ve 29. fıkralarının uygulanmayacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemelerle birlikte, İdare Hukukumuza “kırsal mahalle” kavramı dahil edilmiştir. Açıkça görülmektedir ki, kent merkezlerinin mahalleleri ile 6360 sayılı Kanun sonrasında köy iken mahalle statüsü almış olan mahallelerin ayrı bir uygulamaya

tabii olarak farklılaştırılmasına gereksinim duyulmuştur. Bu yasal değişikliklerin devamı niteliğinde, 2021 yılında “Kırsal Mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği” yürürlüğe girmiştir (Yardımcı, 2023, s. 209).

Yönetmelik kapsamında kırsal mahalle ve kırsal yerleşik alanların tespit edilmesi, bu alanlara tanınan muafiyet ve indirimlerin belirlenmesi ve uygulama süreçlerinin düzenlenmesi amaçlanmış, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun belirlediği kırsal alanlar ise yönetmeliğin kapsamı dışında bırakılmıştır (madde 1).

- Kırsal mahalle (madde 3/c); “Daha önce köy veya belde olup mahalleye dönüşen ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun ek 3. maddesi kapsamında belirlenen alanlar” olarak,
- Kırsal yerleşik alan ise (madde 3/ç); Kırsal mahalle olarak tespit edilmeyen mahallelerde 10.000 m²’den küçük olmamak kaydıyla belirlenen kırsal alanlar olarak tanımlanmıştır.

Alanın kırsal yapısını koruyup korumadığı, kent merkezine mesafesi ve ulaşım durumu, yerel hizmetlere erişim olanağı, yapılaşma ve imar durumu, kırsal nüfus yapısı, tarımsal üretim, ormancılık ve hayvancılığın baskın geçim kaynakları arasında yer alması gibi ölçütler, bir yerin kırsal mahalle tespitinde temel alınacak hususlar olarak belirlenmiştir (madde 4). Kırsal mahalle ya da kırsal yerleşik alanın tespit süreci çerçevesinde; ilçe belediyelerinin ilgili alana ilişkin tekliflerini büyükşehir belediye başkanlığına sunmaları, büyükşehir belediye meclisinin ise 90 gün içinde bu teklifi onaylaması/değiştirmesi veya reddetmesi; ilgili karara, belirlenen alanın koordinatlarının eklenerek duyurulması (madde 6 ve 7) öngörülmüştür. Yönetmeliğin 9. maddesinde bu yerlere, emlak vergisi (gelir vergisinden muaf esnaflarla basit usulde gelir vergisine tabi olan mükelleflerin işyerleri, konutları ve tarım alanları için) ve bina-inşaat, imar harçları konusunda muafiyet getirilmiştir. 10 maddede ise, emlak vergisine (ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan bina ve araziler için %50 indirim), bina-inşaat ve imar hariç olmak üzere belediye vergileri ve harçlarına (%50 indirim), su tariflerine (işyerleri için belirlenmiş en düşük tarifenin %50’sini-konutlarda ise %25’ini geçmeyecek biçimde) ilişkin indirim hükümlerine yer verilmiştir. Kılıç ve İpek (2022, s. 10) kırsal mahalle veya kırsal yerleşik alan düzenlemelerinin, gerek yerel demokrasi ve temsil sorunu, gerekse tarım hayvancılıkla ilgili sorunlar, hizmet maliyetleri ve mahalleler arası hizmet farklılaşması sorunlarının halen devam ediyor olması nedeniyle

6360 sayılı Kanun'un yol açmış olduğu pek çok sorunu çözüme kavuşturamadığını dile getirmiştir. 2019 tarihinde gerçekleştirilen III. Tarım ve Orman Şurası Sonuç Bildirgesinde "kırsal mahallelerde köy tüzel kişiliğinin korunması, kırsal yaşamın Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde bütüncül bir yaklaşımla koordine edilmesi" önerisi getirilmiştir. Ancak Karalezli'nin (2021, s. 60) çalışmasında Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği'nde bu önerinin yanına dahi yaklaşılamadığı eleştirisine yer verilmiştir.

3.3. Siyasal ve Sosyal Etkileri

3.3.1. Siyasal Yaklaşımlar ve Hizmette Adaletsizlik

6360 sayılı kanunla, daha önce kırsal alanlarda etkili olan il özel idarelerinin yerine büyükşehir ve ilçe belediyelerinin geçmesi, özellikle siyasi partilerin etkisi altında yapılan hizmet sunumunu daha belirgin hale getirmiştir. Aydın Koç ve Ömürgönülşen'in (2013, s. 92) çalışmasında, il özel idarelerinin yerini siyasi partiler aracılığıyla seçilmiş belediye başkanlarının alması nedeniyle hizmet sunumunda partizanlığın geçerli olduğuna dair kanaatin katılımcılar nezdinde büyük ölçüde yaygın olduğu tespitine yer verilmiştir. 6360 sayılı Kanun kapsamında, büyükşehir belediyelerine gelirlerinin %10'unu 10 yıl süreyle kırsal mahallelere (eski köyler) tahsis etme yükümlülüğü getirilmiş olsa da bu sürenin sona ermesiyle birlikte, nüfus yoğunluğu düşük, coğrafi olarak merkezden uzak ve seçimlerde belirleyici etkisi sınırlı olan bu yerleşimlere hizmet sunumu, yüksek maliyet gerekçesiyle yerel yönetimler tarafından ihmal edilebilir hale gelmiştir. Bu nedenle, söz konusu kırsal mahallelerin siyasal önceliklere maruz kalmasını engellemek amacıyla, büyükşehir ve ilçe belediyelerinin bütçelerinden bu yerleşimlere ayrılacak payların süre sınırlaması olmaksızın yasal güvence altına alınması, mekânsal adaletin ve kırsal yaşamın sürdürülebilirliği açısından zorunlu bir öneri olarak sunulmaktadır (Bölük, 2020, s. 282). Göküş ve Alptürker'in (2016, s. 16) sahada gerçekleştirmiş oldukları araştırma kapsamında da bazı muhtarların belediyeden hizmet alma hususunun kişisel becerilere ve ilişki durumlarına göre değişebildiğini ortaya koymuştur. Kamu hizmetinin temel ilkelerini oluşturan düzenlilik ve süreklilik ilkesi gereğince hizmet sunumunun bireysel inisiyatiflere bırakılmaması gerektiği vurgulanmıştır.

3.3.2. Yerel Katılım ve Temsile İlişkin Etkileri

Mahalli idareler sistemindeki üçlü yapının (il özel idaresi, belediye, köy) koruması ve geliştirilmesi yerine, 6360 sayılı Kanunla ikili yapının (il özel idaresi, köy) tasfiye edilmiş olması, il sınırlarına dayanan büyükşehir belediye sınırlarıyla birlikte, kırsal ve kentsel alanların tek elden yönetilecek olması, merkeziyetçi bir anlayışın göstergesi olarak değerlendirilmiştir (Gözler, 2013, s. 38; Üçer vd., 2014, s. 55). Köylerin kendi kendini yönetebilme yeteneğine son verilmiş olması da yerel katılım ve demokrasi açısından ayrıca ele alınması gereken bir sorunu teşkil etmiştir (Çukurçayır vd., 2014, s. 18). Halihazırda mevcut köylerimizdeki seçmen vatandaşların (tümünün) oluşturduğu köy derneğinin, bu yönetimin bir organını teşkil ediyor olmasının, yerel halka yakınlık ve demokrasi açısından değeri oldukça anlamlıdır. Ancak yeni durumda tüzel kişiliği kaldırılan köylerde yönetime dair karar ve yürütme organlarının da lağvedilmiş olması; ayrıca köye mahsus bir kararın, köy derneği tarafından seçilmiş köyün bir diğer organı olan ihtiyar heyeti tarafından değil de onlarca kilometre uzaktaki bir belediye meclisi tarafından alınması, yerel idarelerin güçlendirilmesi, mali ve idari özerklik bağlamında sorgulanan bir konu olmuştur (Gözler, 2013, s. 37). Yerel seçim kanununa göre, seçilecek bir yerel idarecinin en az altı ay süre ile o yerleşim yerinde (seçim çevresinde) ikamet etmiş olma koşulu boşuna aranan bir koşul olmamıştır. Uzaktan yönetenle, yörenin sosyo ekonomik yapısını, kültürünü, ihtiyaç ve sorunlarını yakından bilen yönetimi arasında kamusal hizmetlerin etkin sunumu ve uygun politikaların geliştirilmesi açısından farklılık olması muhtemeldir. Seçmenin kendi içinden birinin yönetimi açısından da düşünüldüğünde sahiplenme, güven duyguları ve yüz yüze iletişim açısından da yeni durum sorunlu bir düzen yaratmış olduğu ifade edilebilir. Derdini doğrudan iletme imkânı olan vatandaşların sorunlarına çözüm aramak üzere ilçe ya da kent merkezine gitmek zorunda kalmış olması yerel katılım açısından da caydırıcı bir etken olmuştur (Güleç, Kaysem 10, 2016, s. 53). Her şeyden öte ilgili kanuni değişikliklerin kamuoyunda tartışılmaksızın ve katılımcı demokratik süreçler işletilmeksizin hayata geçirilmiş olması da demokratik değerlere uygun düşmemiştir (Mutlu, 2013, s. 19).

3.3.3. Aidiyet Sorunu ve Kültür Aşınması

6360 sayılı Kanun'un getirdiği düzenlemeler sadece idari ve hukuki anlamda değil, aynı zamanda kırsal mahallelerde yaşıyan bireylerin yaşıam tarzı, aidiyet duygusu ve kültürel kimliği üzerinde önemli etkiler doğurmuştur. Köylerin kentin bir parçası haline gelen bir alan olarak tanımlanır hale gelmesi literatürde genel olarak iki eksenli bir bakış açısıyla yorumlanmıştır. İlki, köylülerin kentli sıfatına sahip kılınması nedeniyle sosyolojik olarak kentle bütünleştirmeleri gereği üzerinden yapılan değerlendirmeleri; diğeri ise bu durumun aidiyet ve kimlik kaybını doğuracak olması nedeniyle ortaya konan eleştirileri içermektedir. Öncelikli olarak, kanunun uygulama sahasında yer alan birçok köy kırsal niteliğini sürdürmekte olduğundan söz konusu alanların salt teknik kriterlerle değil, sosyolojik bağlamda da değerlendirilmesi gerektiği ortaya konmuştur (Dik, 2014, s. 23-24). Kanunun yürürlüğe girdiği ilk yıllarda Denizli  rneğinde yapılan araştırmalarda ( ukur ayır vd., 2014, s. 18), kent merkezine yakın köylerde dahi köy halkının mahalle statüsüne geçmek istemediği, yörenin kendine has değerlerini yok edeceği yönündeki kaygının yaygın olduğu, köylülerin idari olarak ilçeye bağlanmış olsalar da fiilen bu duruma entegre olamadıkları anlaşılmıştır. Ökmen ve diğerlerinin (2016, s.1485)  alışmasında da yerel halkın mahalleye dönüşüm kararına bakışlarının olumlu olmadığı, değişimin genelde tabela değişikliğinden ibaret olduğunu belirttikleri, sosyolojik olarak vatandaşların çoğunlukla kendilerini kentli gibi hissetmedikleri tespit edilmiştir. Tarım ve hayvancılıkla  ğraşan kırsal mahalle sakinleri, adları ve statüleri değişse de geleneksel yaşıam pratiklerini sürdürme eğiliminde olmuş, bu nedenle kültürel dönüşün sınırlı düzeyde kalmıştır (Tuncer ve Bakırcı, 2020, s. 84). İmece kültürü de köyler için önemli kültürel değerlerden birini oluşturmaktadır. Eskiden imece ve dayanışma temelli yürütülen yerel hizmetler kanunla birlikte belediye sistemine devredilmiştir (Aydın Koç ve  m rg n lşen, 2023, s. 94). Mahalleye dönüşüm, sosyolojik olarak kırsal kimliği d n ş tmekten uzak kalmakla birlikte, yerel kültür, dayanışma yapılarını ve kimlikleri de koruyamamıştır (Yılmaz, 2021, s. 150; İrdem ve Mutlu, 2016, s. 174). Yasa çerçevesinde on sekiz bin kadar köye ilişkin tek tipleştirici bakış açısı yerleşim yerlerinin kendilerine özgün kimliklerini de sürdürülemez kılmıştır (Doğan vd., 2018; s. 415).

3.4. Mali Etkileri

6360 sayılı Kanun kapsamında mahalleye dönüşen köylerde yaşayan vatandaşların bazı vergi, harç ve katılma paylarını ödemesi zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk, büyükşehir belediyelerinin mülki sınır dahilindeki hizmetlerden sorumlu hale gelmesi, uzak mesafelere hizmet götürmekle yükümlü kılınması ve neticesinde ek maliyetlerle karşı karşıya kalmaları nedeniyle ortaya çıkmıştır. Ancak köy ve belde belediyelerinin hem tüzel kişiliklerini kaybetmiş olmaları hem de vatandaşların daha önce ödemedikleri yerel vergilerle sorumlu kılınmaları hoşnutsuzluk yaratacağından olsa gerek 6360 sayılı Kanunun geçici 1. maddesi uyarınca tüzel kişiliği kaldırılan köylerde mali açıdan kolaylık getiren bir geçiş süreci öngörülmüş içme ve kullanma suları için alınacak ücretin en düşük tarifenin %25'ini geçmeyecek şekilde belirlenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca emlak vergisi, Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları konusunda muafiyet tanınmıştır. Kanunun yürürlüğe girdiği dönemde bu indirim ve muafiyet süresi beş yıl olarak belirlenmişken, ilgili kanun maddesine ilişkin yapılan üç değişiklikle önce 2020, sonra 2022 ve en son olarak da 2025 tarihine kadar uzatılmıştır (Akıllı, 2024). Yukarıda bahsedildiği üzere 2021 yılında yürürlüğe giren yönetmelikle birlikte kırsal mahalle olarak tespit edilen yerler içinse vergi muafiyetleri getirilmiştir. Ancak indirim ve muafiyetler belediyelerin mali yükünü daha da artırmıştır. Burada üzerinde önemle durulması gereken bir başka konu da kır kent ayrımı sorununun yanı sıra bir de kent merkezinde kentin mahallesi haline gelen köyler ve kırsal mahalle olarak tespit edilen yerler olmak üzere yeni bir ayrım sorununun gündeme gelmiş olmasıdır. Bu ekonomik yükümlülüklerin, halihazırda kentin mahallesinde tarım ve hayvancılık faaliyetlerine devam eden vatandaşların bu faaliyetlere devam etme kararlarını ne yönde etkileyeceği, göçü tetikleyip tetiklemeyeceği de gündeme gelen eleştiriler arasında yer almıştır (Benek vd., 2022, s. 5012). Birçok saha araştırmasında da yerel vergilere dair halkın olumsuz yaklaşımından bahsedilmiştir (Genç ve Telçe, 2019, s. 14; Şengün, 2018, s. 324).

4. 6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARIYLA İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİNE DAYALI BULGULAR

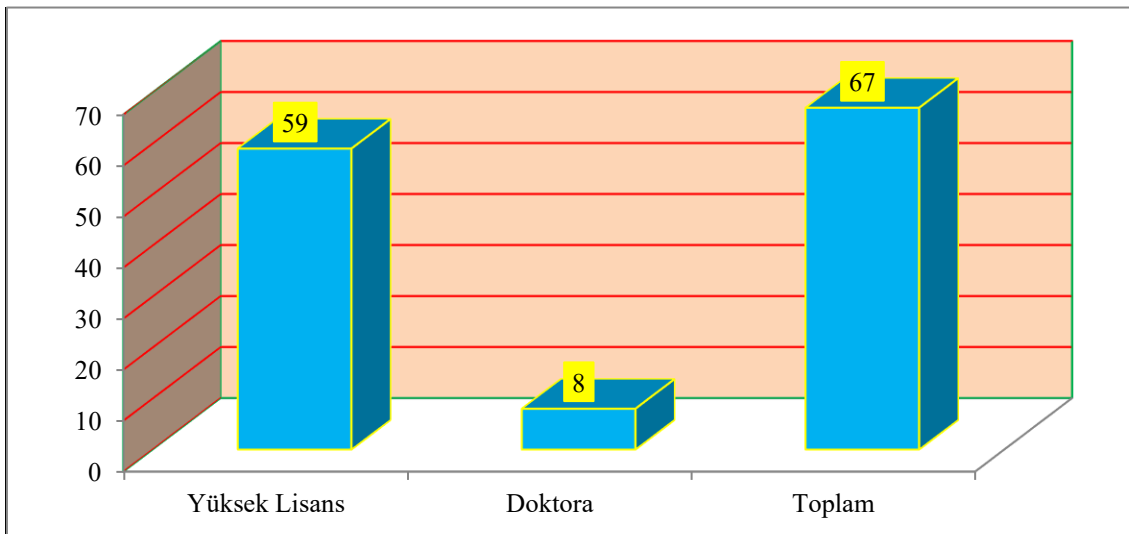
Bu bölümde 6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçlarını inceleyen tezlerin düzeylerine, yıllara, üniversitelere, enstitülere, anabilim dallarına, danışman unvanlarına, anahtar kavramlarına, sayfa sayılarına, amaçlarına, araştırma desenine, yöntemlerine ve bulgularına göre farklı boyutları incelenmiştir. Yüksek lisans ve doktora düzeylerine göre bulgular ayrı ayrı değerlendirilerek tablolastırılmıştır.

4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı

Tabloda 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarını inceleyen tezlerin sayısını ve yüzde oranlarını içeren düzey dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı

Lisansüstü Düzey	<i>f</i>	%
Yüksek Lisans	59	88,06
Doktora	8	11,94
Toplam	67	100,00

Şekil 4.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine Göre Dağılımı

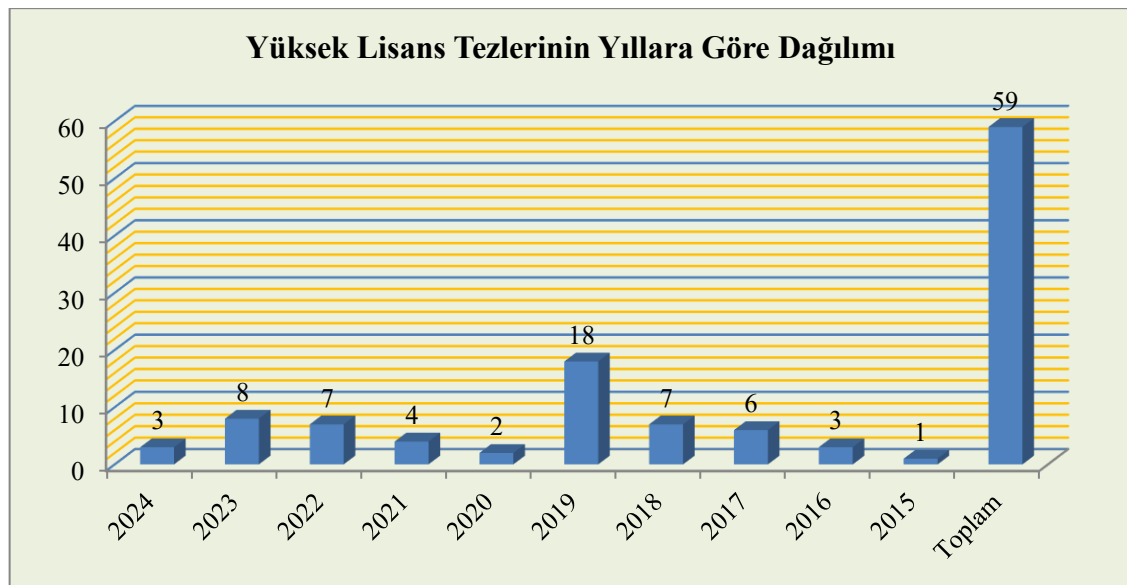
Lisansüstü tezlerin düzey dağılımlarını gösteren Tablo incelendiğinde yüksek lisans düzeyinde yapılan çalışmaların doktora düzeyinde yapılan tezlere oranla oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Araştırma kapsamına alınan 67 adet tezin 8 tanesi (%11,94) doktora tezi iken 59 tanesi (%88,06) yüksek lisans tezi olarak incelenmiştir.

4.2. Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Tabloda 6360 Sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçlarını inceleyen yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. Konu ile ilgili olarak yıl bazında kaçar tane yüksek lisans tezi hazırlandığı ve konuya olan ilginin değişim seyri tabloda görülmektedir.

Tablo 4.2. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	<i>f</i>	%
2024	3	5,08
2023	8	13,56
2022	7	11,86
2021	4	6,78
2020	2	3,39
2019	18	30,51
2018	7	11,86
2017	6	10,17
2016	3	5,08
2015	1	1,69
Toplam	59	100,00

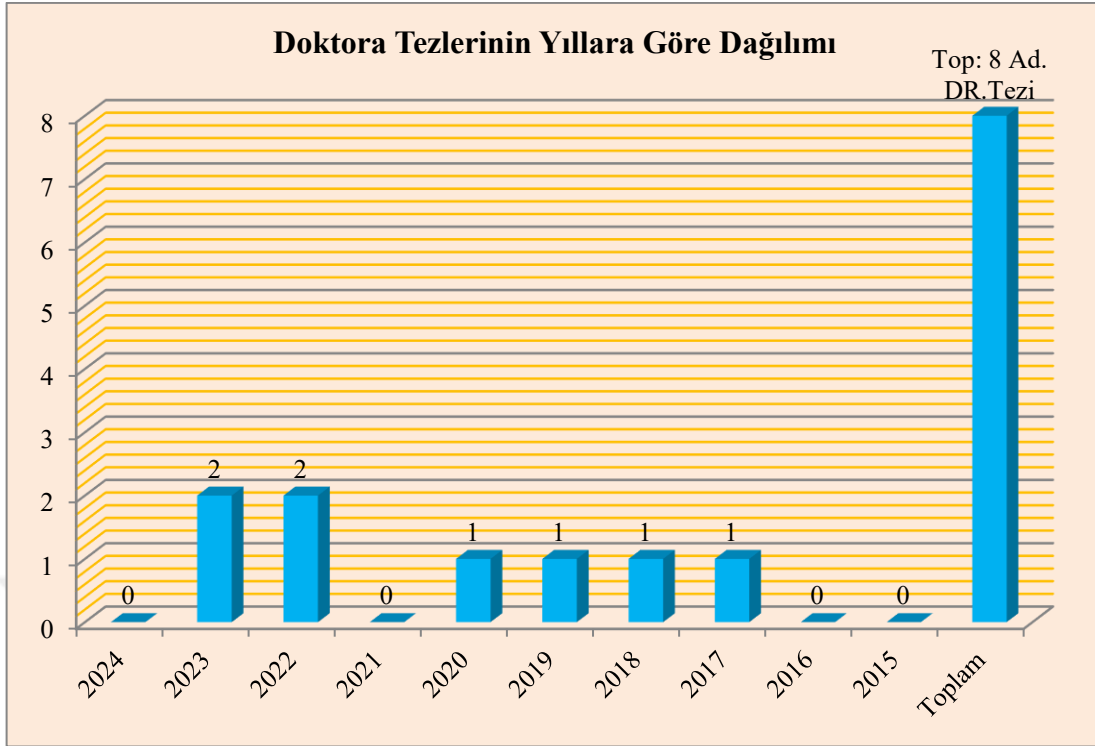

Şekil 4.2. Yüksek Lisans Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinin yıllarına ait dağılımını gösteren Tablodaki veriler incelendiğinde, tezlerin 2015-2023 yılları arasına dağıldığı görülmektedir. Yüksek lisans tezlerinin en fazla yapıldığı yıl 2019 (%30,51) yılı olup 18 adet tez yayınlanmıştır. 2019 yılını, en fazla tez yazılan ikinci sıradaki yıl olarak 8 adet tez ile 2023 (%13,56) yılı takip etmektedir. Konuyla ilgili en az sayıda tez hazırlanan yıllar ise 2015 (1 adet, %1,69) ve 2020 (2 adet tez, %3,39) yılları olmuştur. Verilere dayalı olarak 2015 yılından itibaren tez sayısında belirgin bir artış olduğu, özellikle 2016 yılından 2019 yılına kadar olan dönemde gerçekleştirilen tez çalışması sayısında giderek artan bir eğilimin bulunduğu görülmektedir. 2019 ve 2023 yıllarında tez sayısında yoğunluk olduğunu göstermekte, ancak 2024 yılında tez sayısının 3'e düşmesi ise önceki yıllara göre bir azalmanın olduğuna işaret etmektedir. Bunların yanında 2015 ila 2024 yılları arasındaki yıllık ortalama tez sayısı hesaplandığında ise, 6360 sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçlarını inceleyen yaklaşık 6 adet tezin yayınlanmış olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	<i>f</i>	%
2024	0	0,00
2023	2	25,00
2022	2	25,00
2021	0	0,00
2020	1	12,50
2019	1	12,50
2018	1	12,50
2017	1	12,50
2016	0	0,00
2015	0	0,00
Toplam	8	100,00

Şekil 4.3. Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Doktora tezlerinin yıllarına ait dağılımını gösteren Tablo incelendiğinde ise, tezlerin 2017-2023 yılları arasına dağılmış olduğu görülmektedir. 2022 yılı 2 adet tez (%25) ve 2023 yılı yine 2 adet tez (%25) ile en fazla tezin yayınlandığı yıllar olmuştur. 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında ise 1'er adet (%12,50'şer yüzdelere) olmak üzere toplamda 4 adet tez yayınlanmıştır.

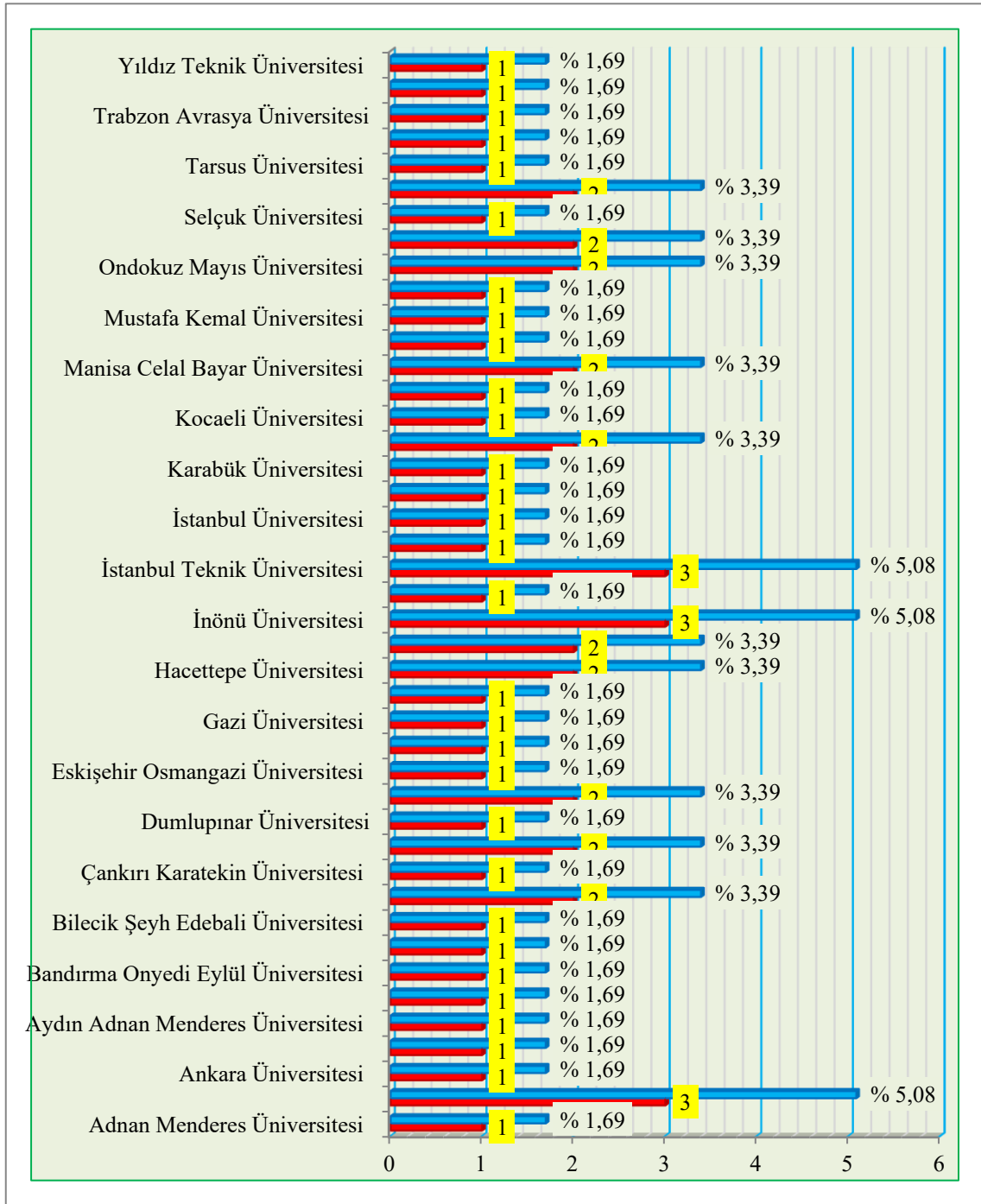
Tabloya genel olarak bakıldığında ise, yıllara göre doktora tez sayılarında belirgin artış veya azalış dönemlerinin olmadığı gözlemlenmekte, doktora düzeyindeki tez sayısının istikrarlı bir halde az oluşu dikkat çekmekte ve 10 yıllık dönemde yalnızca 8 adet tez üretildiği gözlemlenmektedir. 2015 ile 2024 yılları arasındaki yıllık ortalama tez sayısı hesaplandığında, yıllık ortalama 0,8 tez olduğu tespit edilmiş olup, bu veri de yıllık ortalamanın düşük olduğunu göstermektedir.

4.3. Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Bu başlık altında 6360 sayılı Kanun Kapsamında Köylerin Mahalleye Dönüşmesinin Sonuçlarını inceleyen lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları incelenmiştir.

Tablo 4.4. Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversitelere Göre Yıllık Dağılımı

Üniversite	Yıl	f	%
Adnan Menderes Üniversitesi	2018	1	1,69
Akdeniz Üniversitesi	2017-2018-2019	3	5,08
Ankara Üniversitesi	2018	1	1,69
Ardahan Üniversitesi	2023	1	1,69
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	2023	1	1,69
Bahçeşehir Üniversitesi	2024	1	1,69
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	2022	1	1,69
Bartın Üniversitesi	2019	1	1,69
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	2019	1	1,69
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2019-2023	2	3,39
Çankırı Karatekin Üniversitesi	2019	1	1,69
Dokuz Eylül Üniversitesi	2016-2017	2	3,39
Dumlupınar Üniversitesi	2017	1	1,69
Erciyes Üniversitesi	2017-2024	2	3,39
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	2021	1	1,69
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	2021	1	1,69
Gazi Üniversitesi	2019	1	1,69
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2017	1	1,69
Hacettepe Üniversitesi	2022-2024	2	3,39
Harran Üniversitesi	2018-2020	2	3,39
İnönü Üniversitesi	2018-2029-2023	3	5,08
İstanbul Okan Üniversitesi	2019	1	1,69
İstanbul Teknik Üniversitesi	2019-2019-2021	3	5,08
İstanbul Ticaret Üniversitesi	2022	1	1,69
İstanbul Üniversitesi	2019	1	1,69
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2019	1	1,69
Karabük Üniversitesi	2023	1	1,69
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2019-2020	2	3,39
Kocaeli Üniversitesi	2022	1	1,69
Konya Teknik Üniversitesi	2022	1	1,69
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	2019	2	3,39
Marmara Üniversitesi	2019	1	1,69
Mustafa Kemal Üniversitesi	2015	1	1,69
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2018	1	1,69
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2016-2022	2	3,39
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2019	2	3,39
Selçuk Üniversitesi	2016	1	1,69
Süleyman Demirel Üniversitesi	2018-2022	2	3,39
Tarsus Üniversitesi	2023	1	1,69
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	2023	1	1,69
Trabzon Avrasya Üniversitesi	2017	1	1,69
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2021	1	1,69
Yıldız Teknik Üniversitesi	2023	1	1,69
Toplam		59	100,00

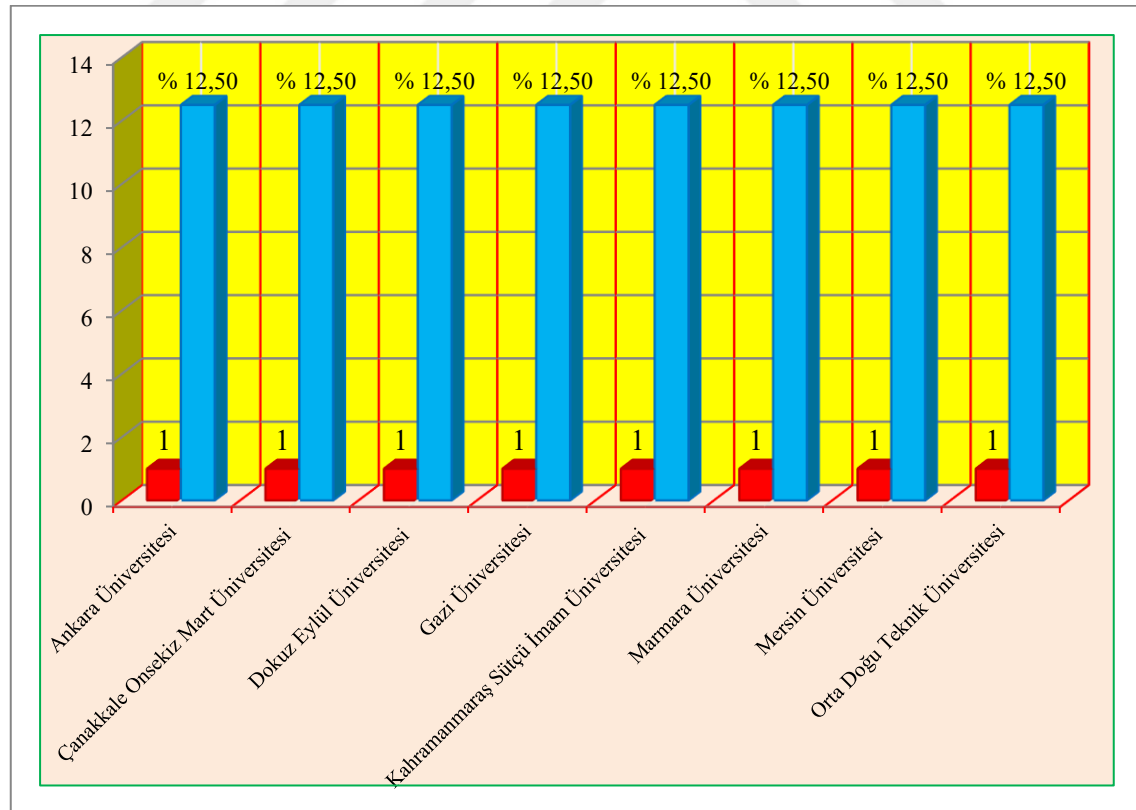
Şekil 4.4. Yüksek Lisans Tezlerinin Üniversitelere Göre Yıllık Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımını gösteren Tablo incelendiğinde, çalışma kapsamına alınan 59 adet yüksek lisans tezinin 43 farklı üniversitede hazırlanmış olduğu görülmektedir. Verilere göre Akdeniz, İnönü ve İstanbul Teknik Üniversiteleri, her birinde 3'er adet olmak üzere, ilgili konuda

diğerlerine kıyasen daha fazla tez çalışması yapan üniversiteler olmuştur. Bu üniversiteleri, her biri ikişer adet (%3,39 oranları ile) tez yayınlayan Burdur Mehmet Akif Ersoy, Dokuz Eylül, Erciyes, Hacettepe, Harran, Karadeniz Teknik, Manisa Celal Bayar, Ondokuz Mayıs, Orta Doğu Teknik ve Süleyman Demirel Üniversiteleri izlemekte olup, bu 10 adet üniversite, toplam tezlerin 20 adedini (%33,90) yayınlamışlardır. Diğer üniversiteler ise toplam 30 adet tez çalışması ile (%50,70) alana katkıda bulunmuşlardır.

Tablo 4.5. Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Yıl	f	%
Ankara Üniversitesi	2023	1	12,50
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2019	1	12,50
Dokuz Eylül Üniversitesi	2022	1	12,50
Gazi Üniversitesi	2017	1	12,50
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2020	1	12,50
Marmara Üniversitesi	2018	1	12,50
Mersin Üniversitesi	2023	1	12,50
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2022	1	12,50
Toplam		8	100,00

Şekil 4.5. Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımını gösteren Tablo incelendiğinde, çalışma kapsamına alınan doktora tezlerini yayımlayan 8 adet üniversite (Ankara, Çanakkale Onsekiz Mart, Dokuz Eylül, Gazi Kahramanmaraş Sütçü İmam, Marmara, Mersin ve ODTÜ) olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilerde her biri 1'er tez (%12,50) ile doktora tezi yayınlayan üniversiteler olmuşlar ve bu üniversiteler toplam 8 adet tez ile alana katkıda bulunmuşlardır.

4.4. Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

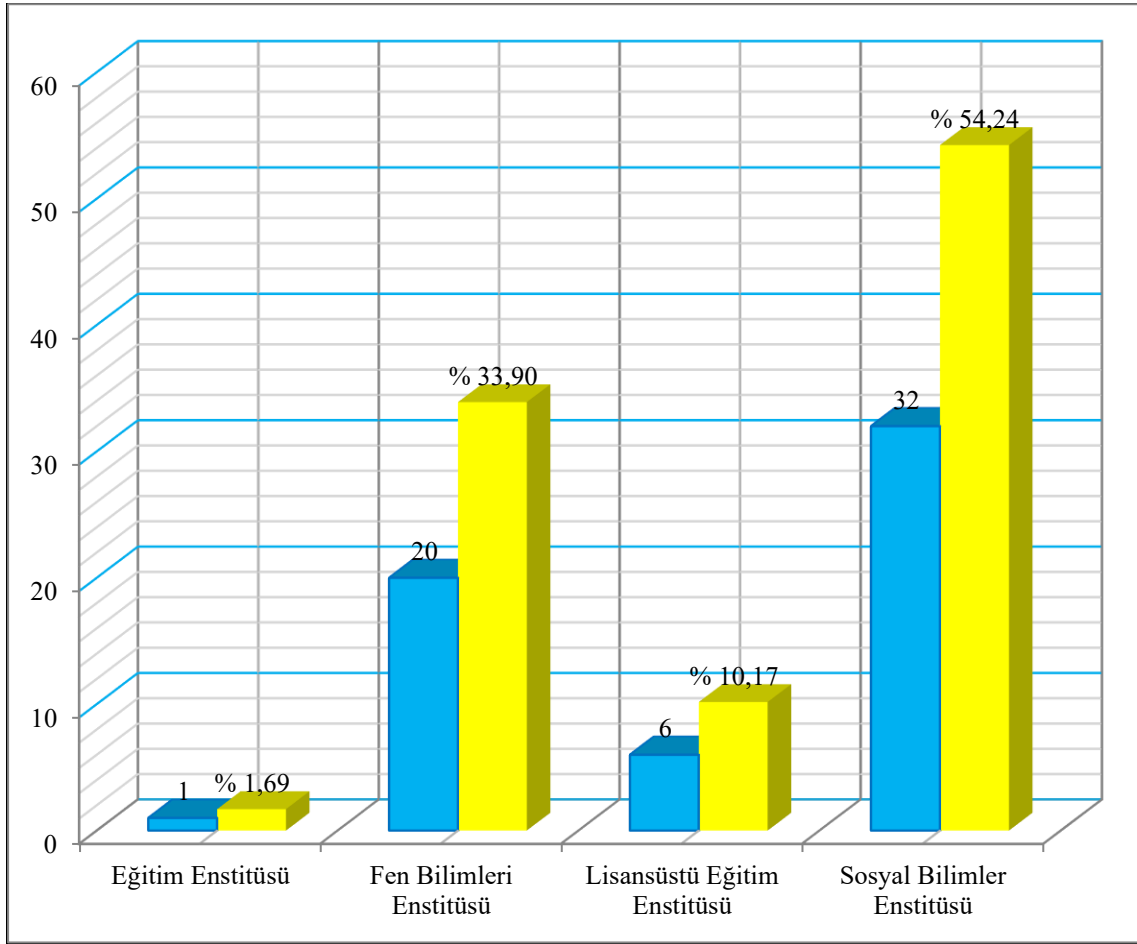
Aşağıda yer verilen Tablolarda tezin inceleme kapsamına giren tez çalışmalarının enstitülere göre dağılımları gösterilmiştir. Farklı enstitüler bünyesinde hazırlanan lisansüstü tezlerin sayılarına ve her bir enstitünün bu dağılımdaki oranlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.6. Yüksek Lisans Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	f	%
Eğitim Enstitüsü	1	1,69
Fen Bilimleri Enstitüsü	20	33,90
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	6	10,17
Sosyal Bilimler Enstitüsü	32	54,24
Toplam	59	100,00

Yüksek lisans tezlerinin ilişkili olduğu enstitü dağılımlarını gösteren Tablodaki verilere göre; Sosyal Bilimleri Enstitüsü 32 adet (%54,24) tez üretimi ile ilk sırada, Fen Bilimleri Enstitüsü 20 adet (%33,90) tez ile ikinci sırada, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ise 6 adet (%10,17) tez ile üçüncü sırada ve Eğitim Enstitüsü 1 adet tez ile dördüncü sırada olmak üzere alana katkı sağlamışlardır.

Sosyal Bilimleri Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitülerinin diğer enstitülere oranla daha fazla sayıda yüksek lisans tezi yayımlayarak alana önemli katkılarda bulunduğunu ve alandaki çalışmaların bu enstitülerde daha yoğun yürütüldüğünü göstermektedir. Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün de alana katkı sağlamada belirgin bir payının olduğu görülmektedir.

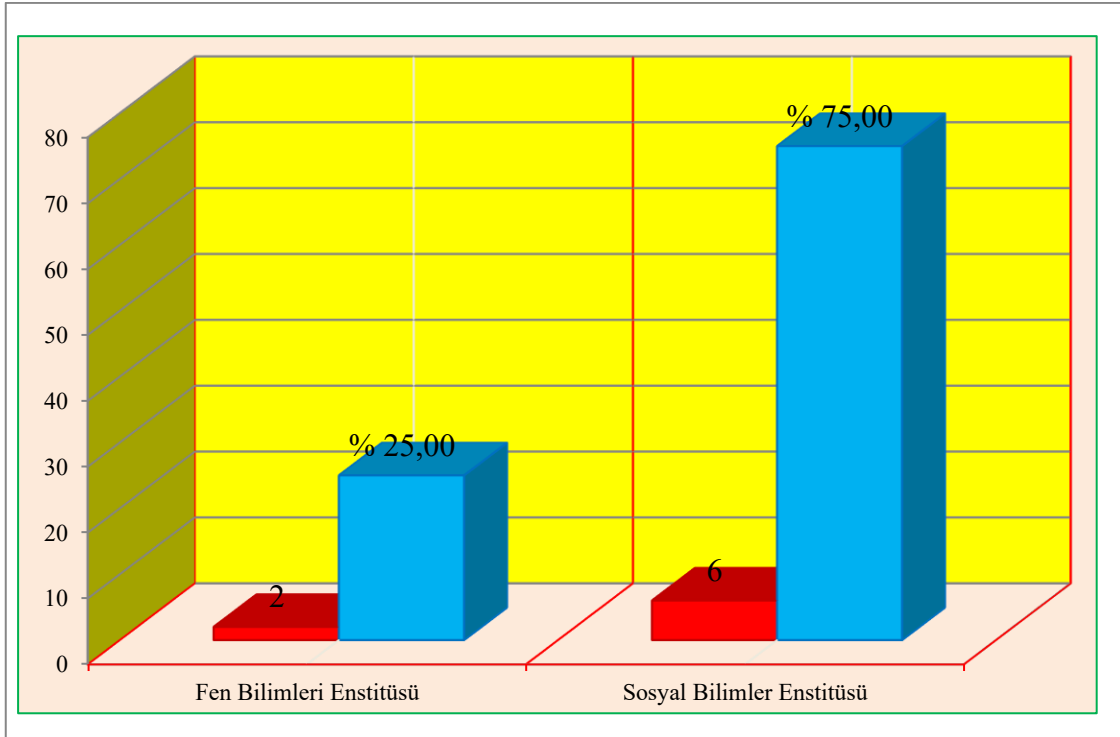

Şekil 4.6. Yüksek Lisans Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı

Tablo 4.7. Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü Adı	<i>f</i>	%
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	25,00
Sosyal Bilimler Enstitüsü	6	75,00
Toplam	8	100,00

Doktora tezlerinin yayınlanmış olduğu enstitü dağılım Tablosu gözden geçirildiğinde Sosyal Bilimler Enstitüsü 6 adet (%75) tez ile ilk sırada yer alırken, Fen Bilimleri Enstitüsü 2 adet (%25) tez yayını ile ikinci sırada yer almak sureti ile alana katkı sağlamışlardır.

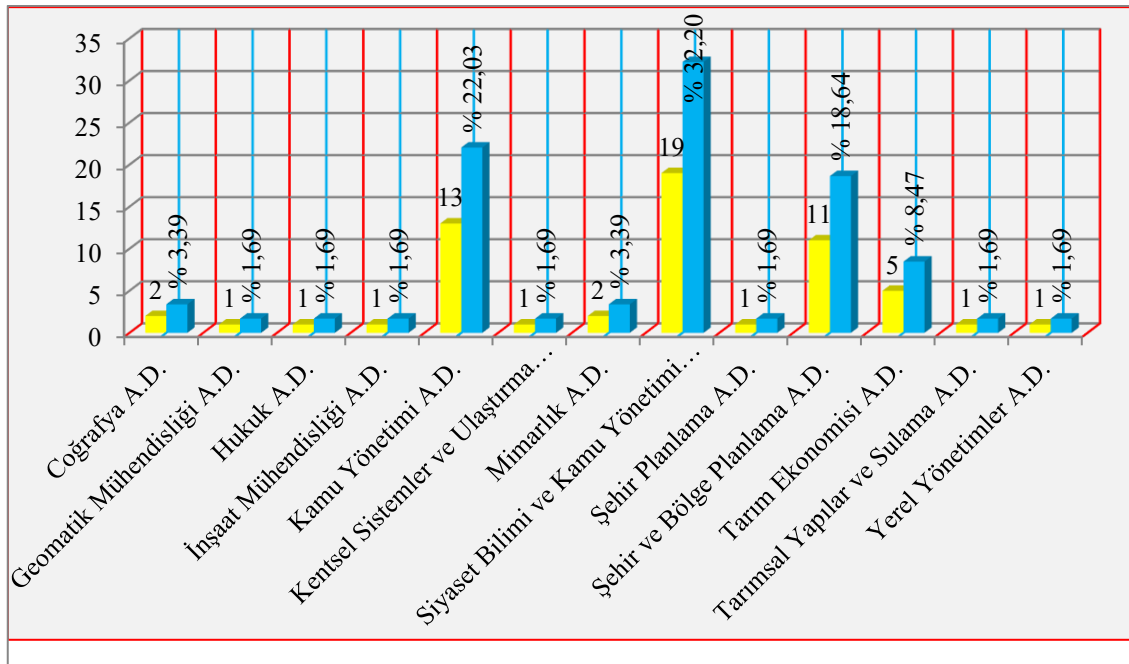
Şekil 4.7. Doktora Tezlerinin Enstitülere Göre Dağılımı

4.5. Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Tablolarda 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarını inceleyen lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımları gösterilmiştir. Tablolarda hangi anabilim dallarında ne kadar sayıda tezin tamamlandığı ortaya konmuştur.

Tablo 4.8. Yüksek Lisans Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalı	f	%
Coğrafya Ana Bilim Dalı	2	3,39
Geomatik Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1	1,69
Hukuk Ana Bilim Dalı	1	1,69
İnşaat Mühendisliği Ana Bilim Dalı	1	1,69
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	13	22,03
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Ana Bilim Dalı	1	1,69
Mimarlık Ana Bilim Dalı	2	3,39
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı	19	32,20
Şehir Planlama Ana Bilim Dalı	1	1,69
Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı	11	18,64
Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı	5	8,47
Tarımsal Yapılar ve Sulama Ana Bilim Dalı	1	1,69
Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı	1	1,69
Toplam	59	100,00

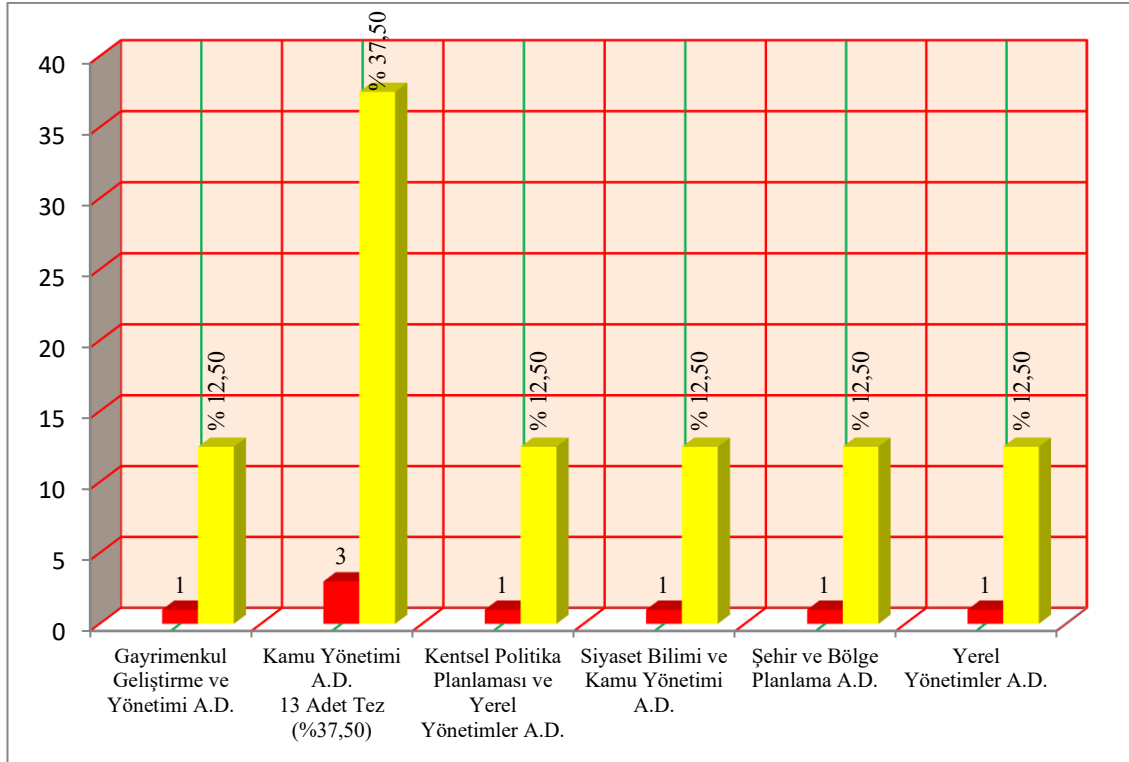

Şekil 4.8. Yüksek Lisans Tezlerinin Ana Bilim Dalı Sayılarına ve Yüzdelerine Göre Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinin ana bilim dalları sayısı ve yüzdesine göre dağılımını gösteren Tablo analiz edildiğinde 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarını inceleyen tezlerin 13 ayrı ana bilim dalında tamamlandığı görülmektedir. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında 19 adet tez (%32,20), Kamu Yönetimi Anabilim Dalında 13 adet tez (%22,03), Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalında 11 adet tez (%18,64), Tarım Ekonomisi Anabilim Dalında 5 adet tez (%8,47), Coğrafya ve Mimarlık Anabilim Dallarında 2'şer adet tez (%3,39'şar), Geomatik Mühendisliği, Hukuk, İnşaat Mühendisliği, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi, Şehir Planlama, Tarımsal Yapılar ve Sulama ve Yerel Yönetimler Anabilim Dallarında ise 1'er tez ile konuyla ilgili alana dair katkı sağlanmıştır.

Tablo 4.9. Doktora Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelerine Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalı Adı	f	%
Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi A.D.	1	12,50
Kamu Yönetimi A.D.	3	37,50
Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler A.D.	1	12,50
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi A.D.	1	12,50
Şehir ve Bölge Planlama A.D.	1	12,50
Yerel Yönetimler A.D.	1	12,50
Toplam	8	100,00

Şekil 4.9. Doktora Tezlerinin Ana Bilim Dalına, Sayılarına ve Yüzdelere Göre Dağılımı

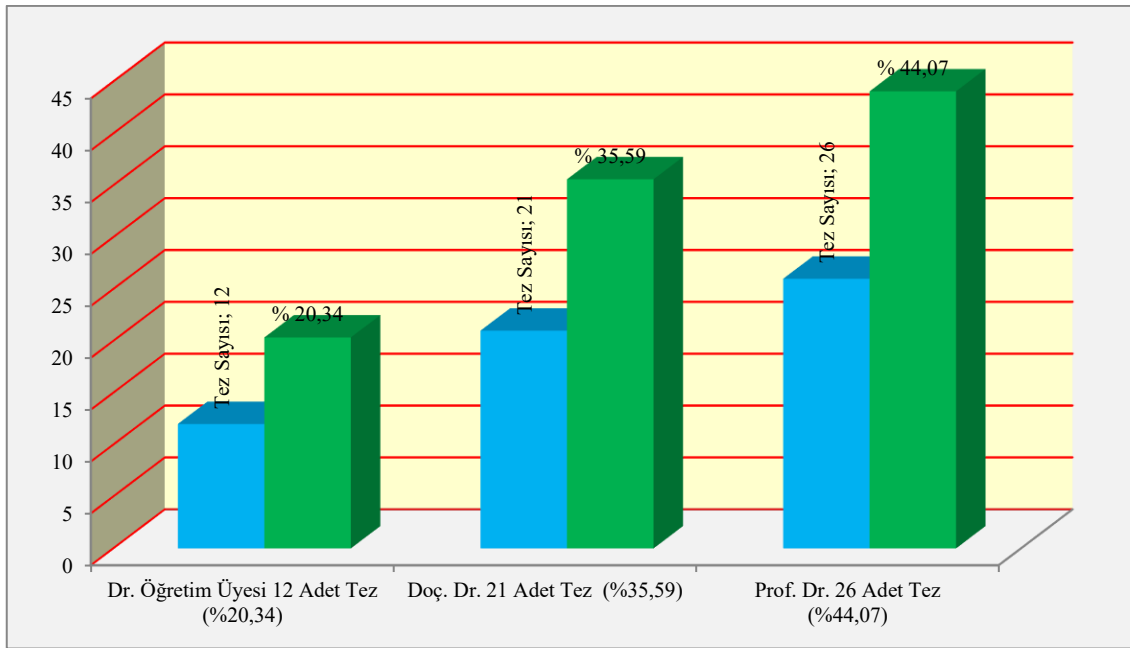
Doktora tezlerinin ana bilim dallarına, sayılarına ve yüzdelere göre dağılımının nasıl olduğunu gösteren Tablo incelendiğinde 6 farklı ana bilim dalında alana katkı sağlandığı görülmektedir. Dağılım tablosuna göre Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı 3 adet (%37,50) tez ile ilk sırada, diğer ana bilim dalları ise 1'er adet (%12,50) oranlarında çalışma ile alana çok nemli katkılarda bulunmuşlardır.

4.6. Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvan ve İsimlerine Göre Dağılımı

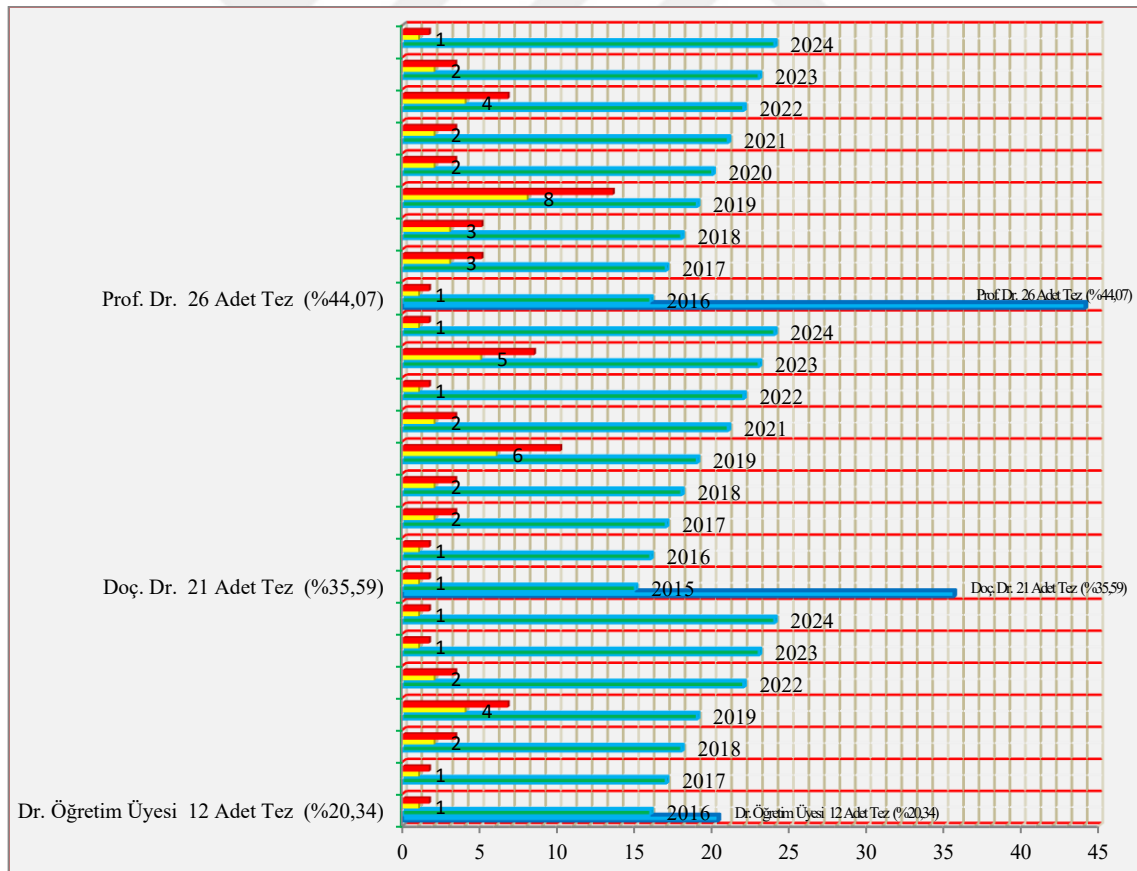
Bu başlık altında lisansüstü tezlerin danışmanlarının akademik unvanlarına göre dağılımları gösterilmiş, bu unvanlar arasındaki dağılıma dair bilgiler ortaya konmuştur.

Tablo 4.10. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı

Danışman Unvanı	Danışman Adı	Yıl	f	%
Dr. Öğretim Üyesi 12 Adet Tez (% 20,34)	Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Kâmil Akın	2016	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Neriman Yürür	2017	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Semiha Sultan Tekkanat	2018	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Vehbi Alpay Günel	2018	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Serkan Doru	2019	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Nazan Karakaş Özü	2019	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Mesut Kayaer	2019	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Hakan Olgun	2019	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Leyla Suri	2022	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Ersoy Kutluk	2022	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Sema Konyalı	2023	1	1,69
	Dr. Öğr. Üyesi Hulusi Alphan Dinçkol	2024	1	1,69
Doç. Dr. 21 Adet Tez (%35,59)	Doç. Dr. Şafak Kaypak	2015	1	1,69
	Doç. Dr. Yunus Emre Özer	2016	1	1,69
	Doç. Dr. Feyzullah Ünal	2017	1	1,69
	Doç. Dr. Ozan Hovardaoğlu	2017	1	1,69
	Doç. Dr. Nilüfer Negiz	2018	1	1,69
	Doç. Dr. Sedat Benek	2018	1	1,69
	Doç. Dr. Rasim Akpınar	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Pelin Pınar Giritlioğlu	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Mustafa Lamba	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Emine İkikat Tümer	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Rasim Akpınar	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Yasemin Alkışer Bregger	2019	1	1,69
	Doç. Dr. Alper Özmen	2021	1	1,69
	Doç. Dr. Vedat Yılmaz	2021	1	1,69
	Doç. Dr. Fatih Eren	2022	1	1,69
	Doç. Dr. Senay Oğuztimur	2023	1	1,69
	Doç. Dr. Orhan Veli Alici	2023	1	1,69
	Doç. Dr. Düriye Toprak	2023	1	1,69
	Doç. Dr. Abdulsemet Yaman	2023	1	1,69
	Doç. Dr. Kemal Yaman	2023	1	1,69
	Doç. Dr. Hatun Korkmaz	2024	1	1,69
Prof. Dr. 26 Adet Tez (%44,07)	Prof. Dr. Yusuf Demir	2016	1	1,69
	Prof. Dr. Kaptan Kaptangil	2017	1	1,69
	Prof. Dr. Adnan Çiçek	2017	1	1,69
	Prof. Dr. Aliye Ahu Akgün	2017	1	1,69
	Prof. Dr. Mıhriban Şengül	2018	1	1,69
	Prof. Dr. Bülent Gülçubuk	2018	1	1,69
	Prof. Dr. Fatma Neval Genç	2018	1	1,69
	Prof. Dr. Cenap Sancar	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Yusuf Karakılçık	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Serap Kayasü	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Şule Karaaslan	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Recep Bozlağan	2019	1	1,69
	Prof. Dr. H. Çağatay Keskinok	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Dilek Beyazlı	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Nihat Enver Ülger	2019	1	1,69
	Prof. Dr. Mithat Arman Karasu	2020	1	1,69
	Prof. Dr. Dilek Beyazlı	2020	1	1,69
	Prof. Dr. Cemil Ekber (Jamel Akbar)	2021	1	1,69
	Prof. Dr. Aliye Ahu Akgün	2021	1	1,69
	Prof. Dr. Vehbi Başer	2022	1	1,69
	Prof. Dr. Uğur Ömürgönülşen	2022	1	1,69
	Prof. Dr. Nilüfer Negiz	2022	1	1,69
	Prof. Dr. Nuray Keskin	2022	1	1,69
	Prof. Dr. Fatma Neval Genç	2023	1	1,69
	Prof. Dr. Yusuf Karakılçık	2023	1	1,69
	Prof. Dr. Uğur Ömürgönülşen	2024	1	1,69
Toplam			59	100,00

Şekil 4.10. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman Unvanı ve % Oranına Göre Dağılımı

Şekil 4.11. Yüksek Lisans Tezlerinin Danışman, Unvanı, Tez Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı

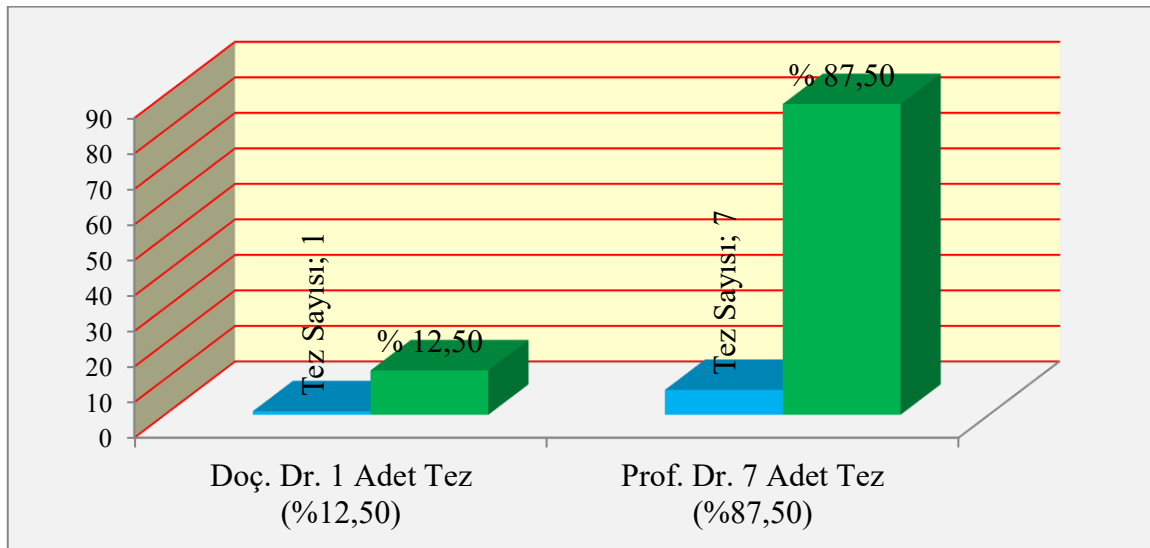
Yüksek lisans tezlerinin danışman unvanlarına, danışman, unvanı, yazılış yıllarına, sayılarına ve yüzdelere göre dağılımını gösteren Tablo analiz edildiğinde yüksek lisans tezlerine en çok danışmanlık katkısı sağlayan akademisyenlerin Profesör Doktor ünvanlı akademisyenler olduğu görülmektedir.

Profesör Doktor ünvanlı akademisyenlerin 26 adet (%44,07) tez için danışmanlık katkısı sağladığı; Doçent Doktor ünvanlı akademisyenlerin 21 adet (%35,59) tez için danışmanlık katkısı sağladığı; Doktor Öğretim Üyesi ünvanlı akademisyenlerin ise 12 adet (%20,34) tez için danışmanlık katkısı sağladığı belirlenmiştir.

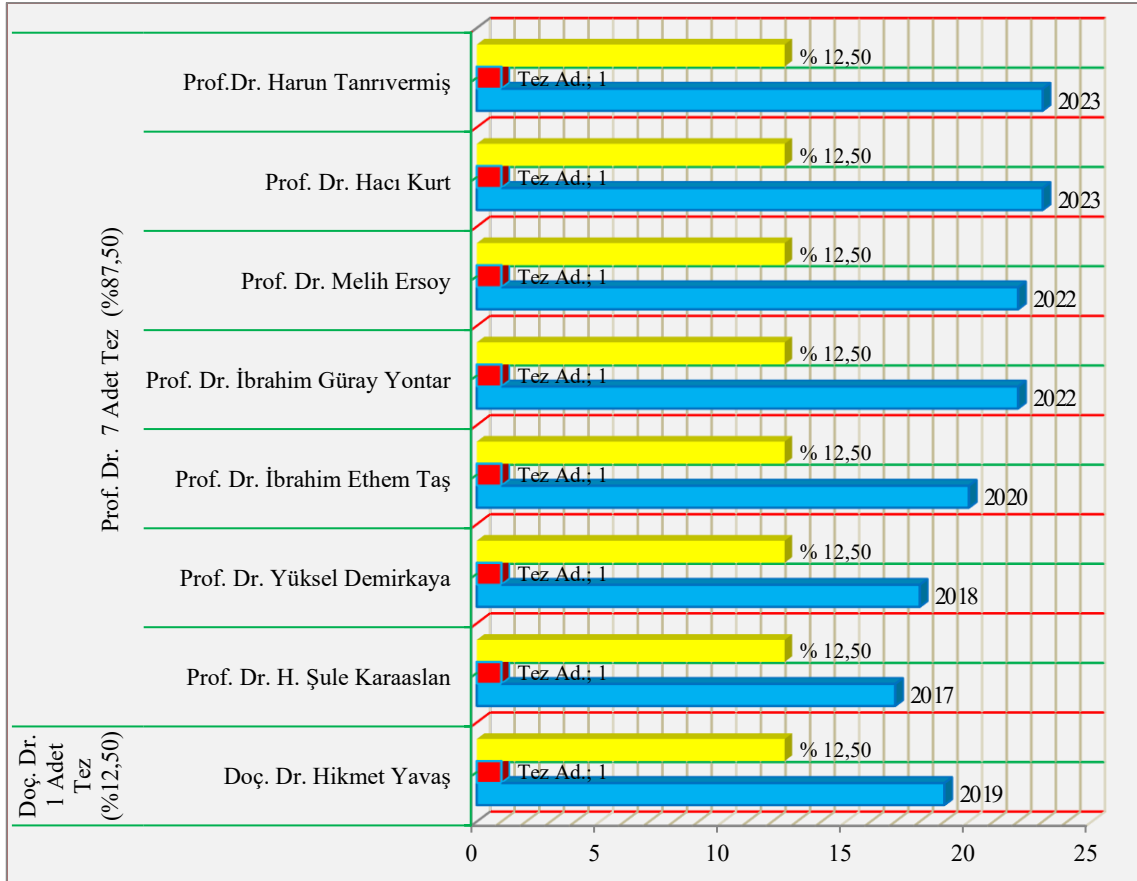
Tezlerde tek danışman yerine ikinci danışmanın varlığı ve/veya araştırmalarda birden fazla akademisyenin tez danışmanlığını üstlendiğini görülmemiştir.

Tablo 4.11. Doktora Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı

Danışman Ünvanı	Danışman Adı	Yıl	f	%
Doç. Dr. 1 Adet Tez (%12,50)	Doç. Dr. Hikmet Yavaş	2019	1	12,50
Prof. Dr. 7 Adet Tez (%87,50)	Prof. Dr. H. Şule Karaaslan	2017	1	12,50
	Prof. Dr. Yüksel Demirkaya	2018	1	12,50
	Prof. Dr. İbrahim Ethem Taş	2020	1	12,50
	Prof. Dr. İbrahim Güray Yontar	2022	1	12,50
	Prof. Dr. Melih Ersoy	2022	1	12,50
	Prof. Dr. Hacı Kurt	2023	1	12,50
	Prof. Dr. Harun Tanrıvermiş	2023	1	12,50
Toplam			8	100,00

Şekil 4.12. Doktora Tezlerinin Danışman Unvanı, Tez Sayısı ve % Oranına Göre Dağılımı

Şekil 4.13. Doktora Tezlerinin Danışman Adı, Unvanı, Yılı, Sayısı ve Yüzdesine Göre Dağılımı

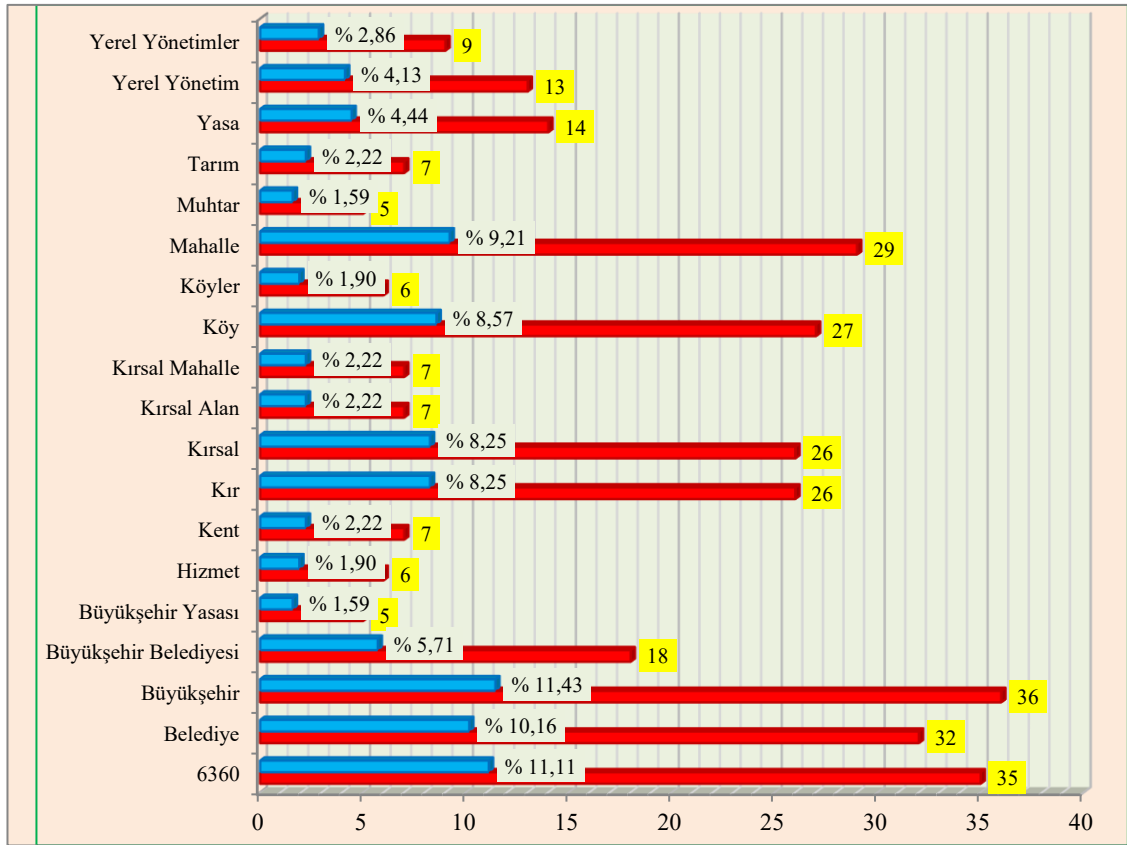
Doktora tezlerinin danışman unvanlarına göre dağılımını gösteren Tablo değerlendirildiğinde ise; yüksek lisans düzeyli tezlerde olduğu gibi doktora düzeyli tezlerde de 7 adet (%87,50) tez ile en çok danışmanlık yaparak alana önemli katkılar sağlayan akademisyenlerin Profesör Doktor olduğu, 1 adet (%12,50) tez ile de Doçent Doktor ünvanlı akademisyenin danışmanlık yaparak alana önemli ölçüde katkı sağladığı görülmüştür.

4.7. Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kavramlarına Göre Dağılımı

Bu başlık altındaki tablo ve grafiklerde lisansüstü tezlerin özet kısımlarında yer verilen anahtar kavramların ne sıklıkta kullanıldığı, oransal dağılımları ve bu kavramların hangi temalara odaklandığı incelenmiştir.

Tablo 4.12. Yüksek Lisans Tezlerinin Kavram Dağılımı

Kavramlar	f	%	Kavramlar	f	%
6360	35	8,24	Kırsal Kesim	1	0,24
Amaç Dışı Kullanım	1	0,24	Kırsal Mahalle	7	1,65
Arazi Kullanımı	1	0,24	Kırsal Mahalle Yerleşik Alanı	1	0,24
Arazi Yönetimi	1	0,24	Kırsal Planlama	1	0,24
Avrupa Yerel Özerklik Şartı	1	0,24	Kırsal Sınıflandırma	1	0,24
Belediye	32	7,53	Kırsal Yerleşim Alanları	2	0,47
Belediye İdaresi	1	0,24	Kırsal Yerleşke	1	0,24
Belediye Kanunu	1	0,24	Kooperatif	2	0,47
Bütünleşirleşme	1	0,24	Kooperatifçilik	1	0,24
Büyükşehir	36	8,47	Köy	27	6,35
Büyükşehir Belediyesi	18	4,24	Köyler	6	1,41
Büyükşehir Belediyeleri	4	0,94	Köy Kanunu	1	0,24
Büyükşehir İdare Sistemi	1	0,24	Köy-Kent	1	0,24
Büyükşehir Reformu	1	0,24	Köy Tasarım Rehberleri	1	0,24
Büyükşehir Yasası	5	1,18	Köy Yerleşik Alanı	1	0,24
Dağınık Yerleşimler	1	0,24	Köy Yönetimi	4	0,94
Destekleme	1	0,24	Mahalle	29	6,82
Dönüşüm	1	0,24	Mahalleler	2	0,47
Etkinlik	3	0,71	Mahalle Yönetimi	4	0,94
Eski Köy-Yeni Mahalle	1	0,24	Mahalleye Dönüşen Köyler	3	0,71
Eski Köyden Yeni Mahalleye Dönüşüm	1	0,24	Mekân	1	0,24
Hayvancılık	4	0,94	Merkezileşme	2	0,47
Hizmet	6	1,41	Metropolitan Alanlar	1	0,24
IPARD	1	0,24	Metropolitan Yönetim	1	0,24
İdari Coğrafya	1	0,24	Muhtar	5	1,18
İl Özel İdaresi	1	0,24	Muhtarlık	1	0,24
İlçe Hizmet Birimleri	1	0,24	Muhtarlık Daire Başkanlığı	1	0,24
İmar Mevzuatı	1	0,24	Mücvir Alan	1	0,24
Katılım	4	0,94	Nüfus	1	0,24
Katılımcılık	1	0,24	Planlama	2	0,47
Kamu Hizmeti	1	0,24	Sermaye Birikimi	1	0,24
Kamusal Hizmette Etkinlik	1	0,24	Sınır Tespiti	2	0,47
Kamu Yönetimi	1	0,24	Tarım	7	1,65
Kapatılan Köyler	1	0,24	Tarım Alanları	1	0,24
Karar Mekanizmaları	1	0,24	Tarım ve Hayvancılık	1	0,24
Kavramsal Çerçeve	1	0,24	Tip Proje	1	0,24
Kent	7	1,65	Tüzel Kişilik	1	0,24
Kentlilik Bilinci	1	0,24	Verimlilik	1	0,24
Kentleşme	2	0,47	Yasa	14	3,29
Kentsel ve Kırsal Gelişme	1	0,24	Yeni Büyükşehir Bel. Modeli	1	0,24
Kentsel Saçaklanma	1	0,24	Yerel Demokrasi	1	0,24
Kır	26	6,12	Yerel Hizmet	1	0,24
Kırsal	26	6,12	Yerel İdareler	2	0,47
Kırsal Alan	7	1,65	Yerel Katılım	2	0,47
Kırsal Arazi Kullanımı	1	0,24	Yerel Siyasal Katılım	1	0,24
Kırsal Gelişim	1	0,24	Yerel Yönetim	13	3,06
Kırsal Hizmetler	1	0,24	Yerel Yönetimler	9	2,12
Kırsal Kalkınma	4	0,94	Yerelleşme	2	0,47
Kırsal Kesim	1	0,24	Yerindenlik	1	0,24
Toplam	425 Kavram (% 100,00)				

Şekil 4.14. Yüksek Lisans Tezlerinin Kavram Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinin anahtar kelimelere göre dağılımlarına ilişkin tablo incelendiğinde, yüksek lisans tezlerinin özetlerinde toplam 425 anahtar kavrama yer verildiği görülmektedir. Ancak tabloya tez özetlerinde geçen yer isimlerine yer verilmemiştir. İncelenen tez özetlerinde ayrıca aşağıda yer verilen toplam 40 adet yer adı ifade edilmiştir:

Acıpayam Belediyesi (1), Adana (1), Ankara (4), Ankara Elmadağ (1) Ankara Evleri (1), Antalya (2), Ayvalık (1), Çatalca (1), Erciş İlçesi (1), Erzurum (1), Gevaş İlçesi (1), İstanbul (1), İzmir (2), Karamandere (1), Kayseri (1), Kiraz İlçesi (1), Kocaeli (1), Konya (2), Malatya (2), Manisa (1), Mersin (1), Ordu (1), Samsun (1), Şile (1), Tekirdağ (1), Trabzon (1), Vakıfkebir (1), Van (5), Zekeriyaköy (1).

Yer isimleri de tablodaki kavram sayısına dahil edildiğinde, 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarını ortaya koyan yüksek lisans tezlerinde toplamda 465 anahtar kavramın kullanıldığı görülmektedir.

Grafikte, yüksek lisans tezlerinin özetlerinde en az beş ve üzerinde hangi kavramlara yer verildiği gösterilmektedir. Buna göre en sık kullanılan anahtar kavramın

36 tezde yer verildiği saptanan “Büyükşehir” olduğu, 35 tezde kullanılan “6360” sayısının ikinci sırada, 32 kez kullanılan “belediye” kavramının ise üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Bunların dışında “mahalle”, “köy(ler)”, “kır”, “kırsal”, “büyükşehir belediyesi”, “yasa”, “yerel yönetim (ler)”, “tarım”, “kısal mahalle”, “kırsal alan”, “kent”, “hizmet”, “muhtar” anahtar kavramlarının da sıklıkla kullanılanlar arasında yer aldığı görülmüştür.

Özetlerde yer alan kavramların kullanım sıklığı analiz edildiğinde bu kavramların tez çalışmasının dayandığı temel konuya ilişkin ana kavramları temsil ettiği görülmektedir. Özet kısımlarında yer verilen ve daha az sıklıkta ancak konunun tezlerde hangi yönü ile ağırlıklı olarak çalışıldığının ipucunu verecek kavramlar ise şunlardan oluşmaktadır:

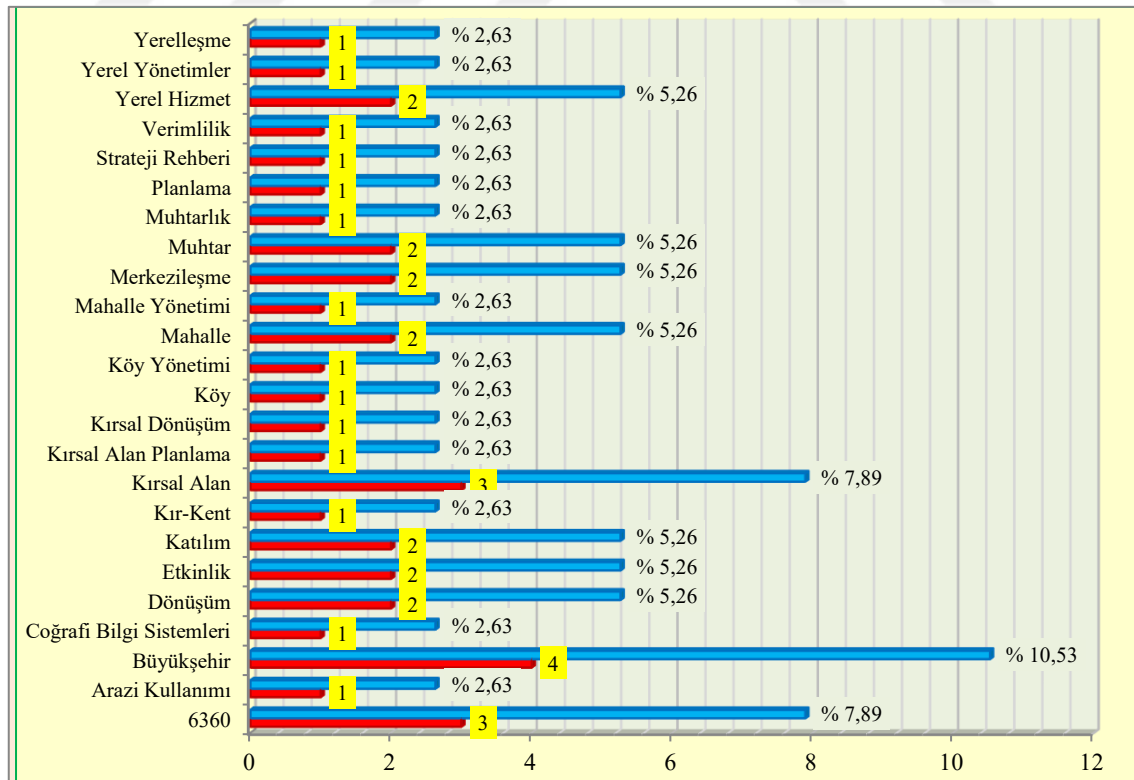
İlk kavram grubu; “arazi kullanımı/yönetimi”, “planlama”, “amaç dışı kullanım”, “imar mevzuatı”, “kentsel saçaklanma”, “sınır tespiti”, “köy tasarım rehberleri”, “idari coğrafya”. İkinci kavram grubu; “Avrupa Yerel Özerklik Şartı”, “katılım”, “yerel demokrasi”, “kentlilik bilinci”. Üçüncü kavram grubu ise; “etkinlik”, “verimlilik”, “kooperatifçilik”, “hayvancılık”, “sermaye birikimi” ve “kırsal kalkınma” olmak üzere sınıflandırılabilir.

İlk kavram grubu 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarına dayalı olarak toprak kullanımına/alan planlamasına dayalı çalışmaların üretildiğini; ikinci kavram grubu konuyla ilgili siyasi ve sosyal konulara odaklanıldığını; üçüncü kavram grubu ise konunun ekonomik boyutlu olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Yüksek lisans tez özetlerinde yer adlarıyla birlikte toplam 465 kavram kullanıldığı göz önüne alındığında tez başına yaklaşık 6,9 anahtar kavramın düştüğü tespit edilmiştir.

Tablo 4.13. Doktora Tezlerinin Kavram Dağılımı

Kavramlar	f	%
6360	3	7,89
Arazi Kullanımı	1	2,63
Büyükşehir	4	10,53
Coğrafi Bilgi Sistemleri	1	2,63
Dönüşüm	2	5,26
Etkinlik	2	5,26
Katılım	2	5,26
Kır-Kent	1	2,63
Kırsal Alan	3	7,89
Kırsal Alan Planlama	1	2,63
Kırsal Dönüşüm	1	2,63
Köy	1	2,63
Köy Yönetimi	1	2,63
Mahalle	2	5,26
Mahalle Yönetimi	1	2,63
Merkezileşme	2	5,26
Muhtar	2	5,26
Muhtarlık	1	2,63
Planlama	1	2,63
Strateji Rehberi	1	2,63
Verimlilik	1	2,63
Yerel Hizmet	2	5,26
Yerel Yönetimler	1	2,63
Yerelleşme	1	2,63
Toplam	38	100,00

Şekil 4.15. Doktora Tezlerinin Kavram Dağılımı

Doktora tezlerinin anahtar kelimelere göre dağılımlarının yer aldığı Tablo incelendiğinde, doktora tezlerinde toplam 38 anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. Birbiriyle ilintili olduğu tespit edilen anahtar kelimeler gruplandırılarak tabloya aktarım sağlanmıştır.

En sık kullanılan anahtar kelimenin 4 tez çalışmasında (%10,53) kullanıldığı tespit edilen “*Büyükşehir*” olduğu görülmüştür. 3 tez çalışmasında (%7,89) oranlar ile kullanılan “6360” ve “*Kırsal Alan*” anahtar kelimeleri ikinci sırada yer alırken, 7 tez çalışmasında (%5,26) oranlar ile kullanılan “*Dönüşüm*”, “*Etkinlik*”, “*Katılım*”, “*Mahalle*”, “*Merkezileşme*”, “*Muhtar*”, “*Yerel Hizmet*” anahtar kelimeleri üçüncü sırada yer almıştır.

Tez çalışmalarında en az kullanılan anahtar kelimelerden bazıları ise şunlardır: “*Arazi Kullanımı*”, “*Coğrafi Bilgi Sistemleri*”, “*Kır-Kent*”, “*Kırsal Alan Planlama*”, “*Kırsal Dönüşüm*”, “*Köy*”, “*Köy Yönetimi*”, “*Mahalle Yönetimi*”, “*Muhtarlık*”, “*Planlama*”, “*Strateji Rehberi*”, “*Verimlilik*”, “*Yerel Yönetimler*” ve “*Yerelleşme*”.

Özet kısımlarında tercih edilen kavramlar değerlendirildiğinde, yüksek lisans tezlerinde olduğu gibi doktora tezlerinde de yasa ile meydana gelen dönüşümün alan planlamasına, sosyal ve ekonomik boyutlara odaklanıldığı görülmektedir. Doktora tez özetlerinde toplam 38 kavram kullanıldığı göz önüne alındığında tez başına yaklaşık 4,7 anahtar kavramın düştüğü tespit edilmiştir.

4.8. Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

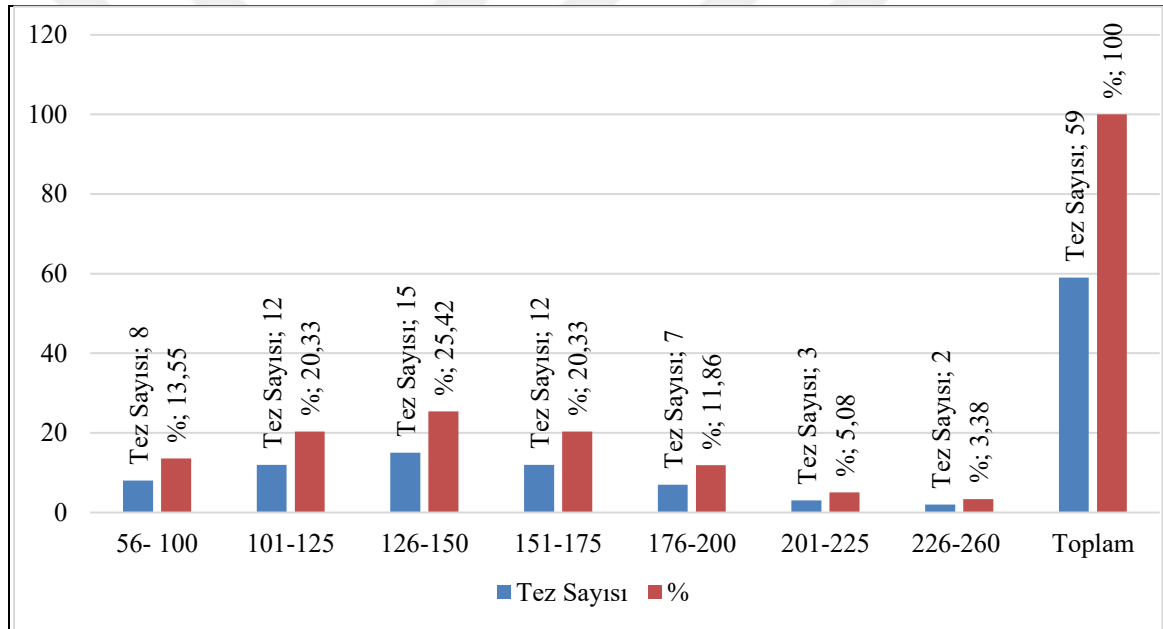
Aşağıda yer verilen tablo ve grafiklerde incelenen lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımları ve sayfa sayısı açısından hangi aralıkta yoğunlaştıkları ortaya konmaktadır.

Tablo 4.14. Tezlerinin Sayfa Sayıları Dağılımı

Tez Sayfa Sayısı Aralığı	Tez Sayısı	%	Tez Sayfa Sayıları	Sayfa Ortalaması (~)
56 - 100	8	13,55	56 74 79 94 96 98 99 100	87
101-125	12	20,33	103 103 104 105 109 109 114 120 120 121 122 123	113
126-150	15	25,42	126 126 128 130 133 134 135 137 138 149 141 143 146 149 149	138
151-175	12	20,33	152 152 152 158 158 161 163 165 165 170 171 172	162

Tablo 4.14. Tezlerinin Sayfa Sayıları Dağılımı (devamı)

Tez Sayfa Sayısı Aralığı	Tez Sayısı	%	Tez Sayfa Sayıları	Sayfa Ortalaması (~)
176-200	7	11,86	176 182 183 189 191 193 199	188
201-225	3	5,08	210 217 224	217
226-260	2	3,38	237 260	249
Toplam	59	100	8513	144

Şekil 4.16. Yüksek Lisans Tezlerinin Sayfa Sayıları ve Yüzdelere Göre Dağılımı

Yüksek lisans düzeyindeki tezlerin genel uzunluklarına, sayfa sayılarına ilişkin dağılıma yukarıdaki tablo ve şekilde yer verilmiştir.

- 56 -100 sayfa aralığında 8 adet (~ %13,55) tez çalışması,
- 101- 125 sayfa aralığında 12 adet (~ %20,33) tez çalışması,
- 126- 150 sayfa aralığında 15 adet (~ %25,42) tez çalışması,
- 151- 175 sayfa aralığında 12 adet (~ %20,33) tez çalışması,
- 176- 200 sayfa aralığında 7 adet (~ %11,86) tez çalışması,

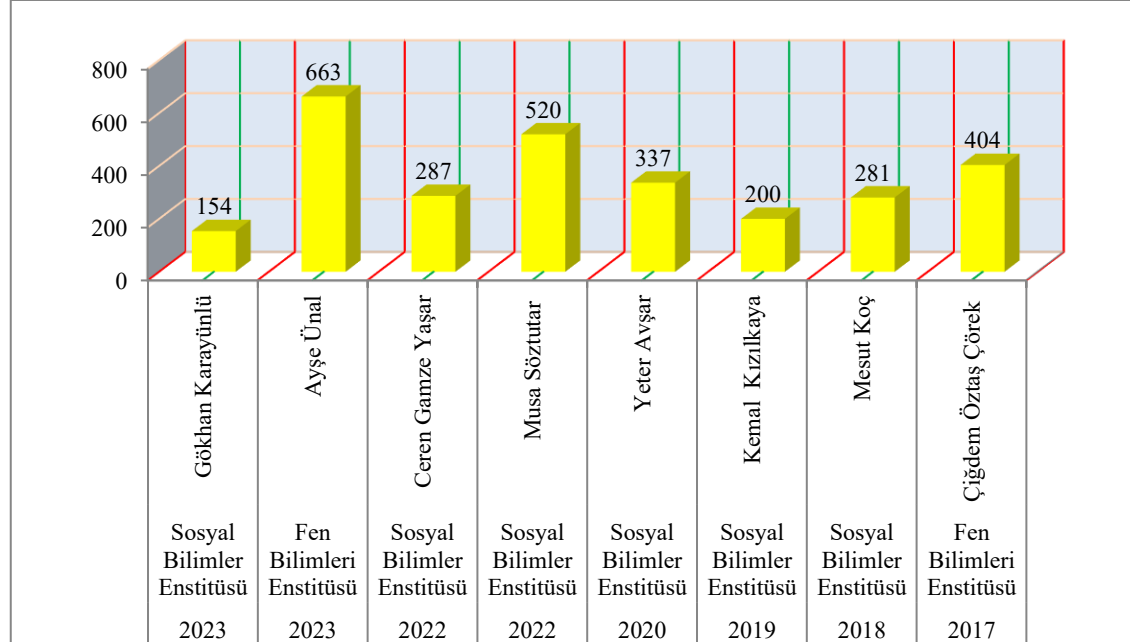
201- 225 sayfa aralığında 3 adet (~ %5,08) tez çalışması,

226 -260 sayfa aralığında 2 adet (~ %3,38) tez çalışması olduğu görülmüştür.

Dağılım incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin sayfa sayısı ortalamasının yaklaşık 144 sayfa olduğu; tezlerin en çok 126- 150 sayfa aralığında yer aldığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezleri arasında sayfa sayısı en fazla olan tez çalışmasının 260 sayfadan, sayfa sayısı en az olan tez çalışmasının ise 56 sayfadan oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.15. Doktora Tezlerinin Yılları ve Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Yıl	Enstitü	Yazar	f	%
2023	Sosyal Bilimler	Gökhan Karayünlü	154	5,41
2023	Fen Bilimleri	Ayşe Ünal	663	23,30
2022	Sosyal Bilimler	Ceren Gamze Yaşar	287	10,08
2022	Sosyal Bilimler	Musa Söztutar	520	18,27
2020	Sosyal Bilimler	Yeter Avşar	337	11,84
2019	Sosyal Bilimler	Kemal Kızılkaya	200	7,03
2018	Sosyal Bilimler	Mesut Koç	281	9,87
2017	Fen Bilimleri	Çiğdem Öztaş Çörek	404	14,20
Toplam			2.846	100,00

Şekil 4.17. Doktora Tezlerinin Yılları ve Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

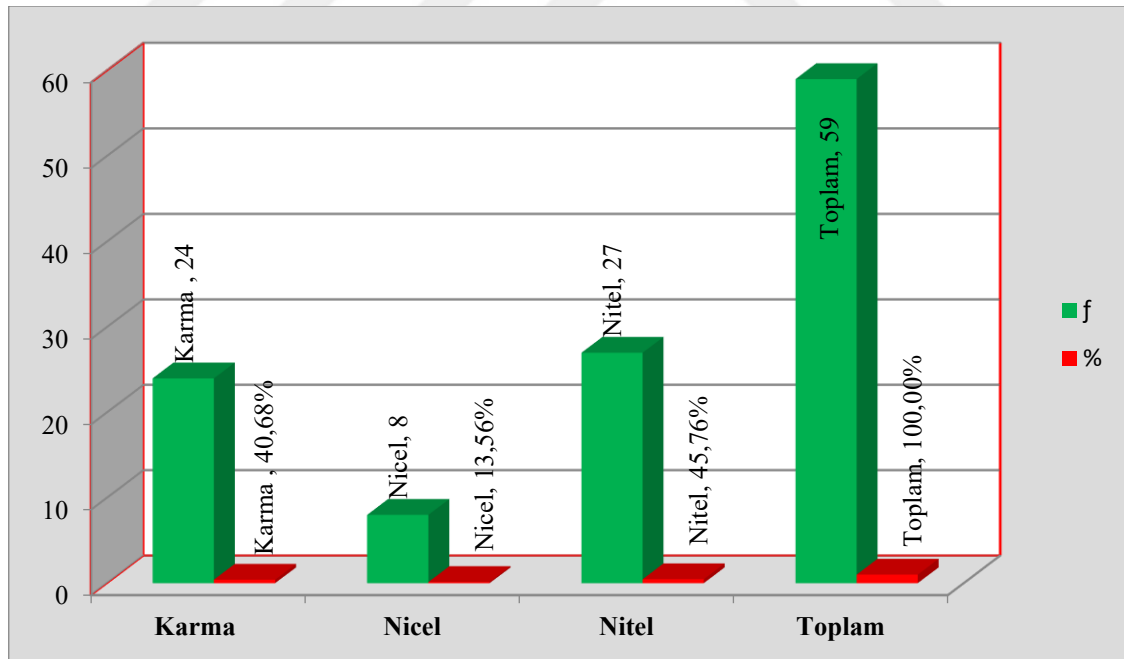
Doktora tezlerinin sayfa sayılarının dağılımını gösteren Tablodaki veriler incelendiğinde 663 sayfa ile (%23,30) en fazla sayfa sayısına sahip olan tezin 2023 yılında Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yazılan çalışma olduğu tespit edilmiştir. Sayfa sayısı en az olan tez çalışmasının ise 154 sayfadan oluştuğu görülmüştür. Tezlerin sayfa sayısı ortalamasının yaklaşık 355,75 sayfa olduğu belirlenmiştir.

4.9. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımları aşağıda yer verilen tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.16. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	<i>f</i>	%
Karma	24	40,68
Nicel	8	13,56
Nitel	27	45,76
Toplam	59	100,00

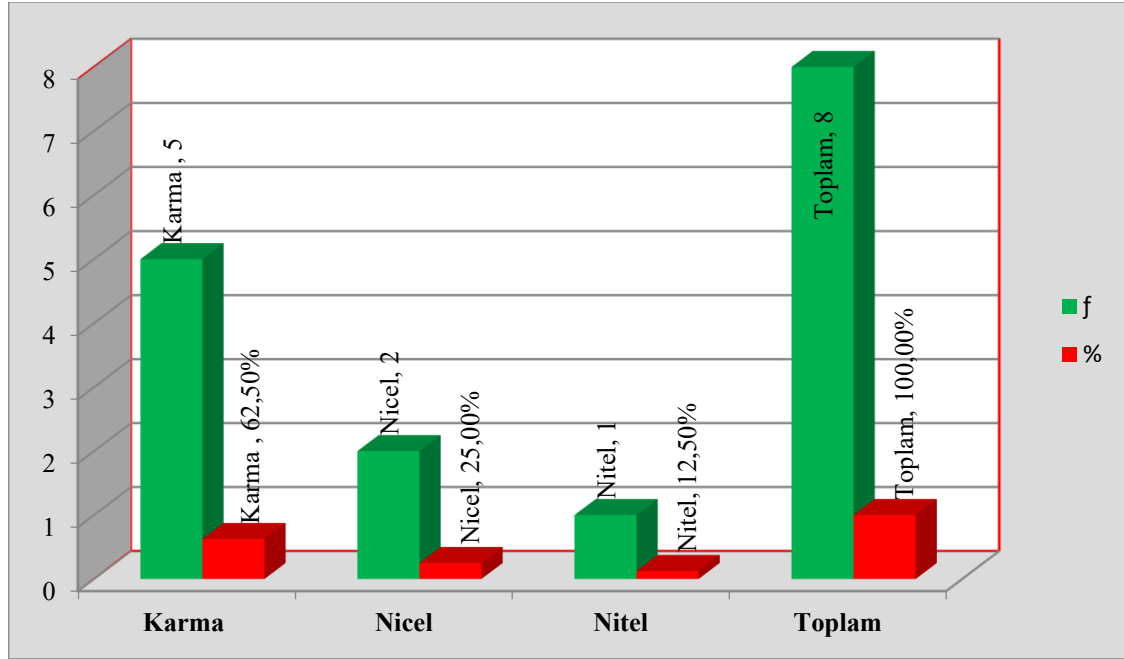

Şekil 4.18. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinde en çok tercih edilen araştırma yöntemi nitel ve karma, en az tercih edilen ise nicel araştırma yöntemi olmuştur.

Tablo 4.17. Doktora Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	<i>f</i>	%
Karma	5	62,50
Nicel	2	25,00
Nitel	1	12,50
Toplam	8	100,00

Şekil 4.19. Doktora Tezlerinin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

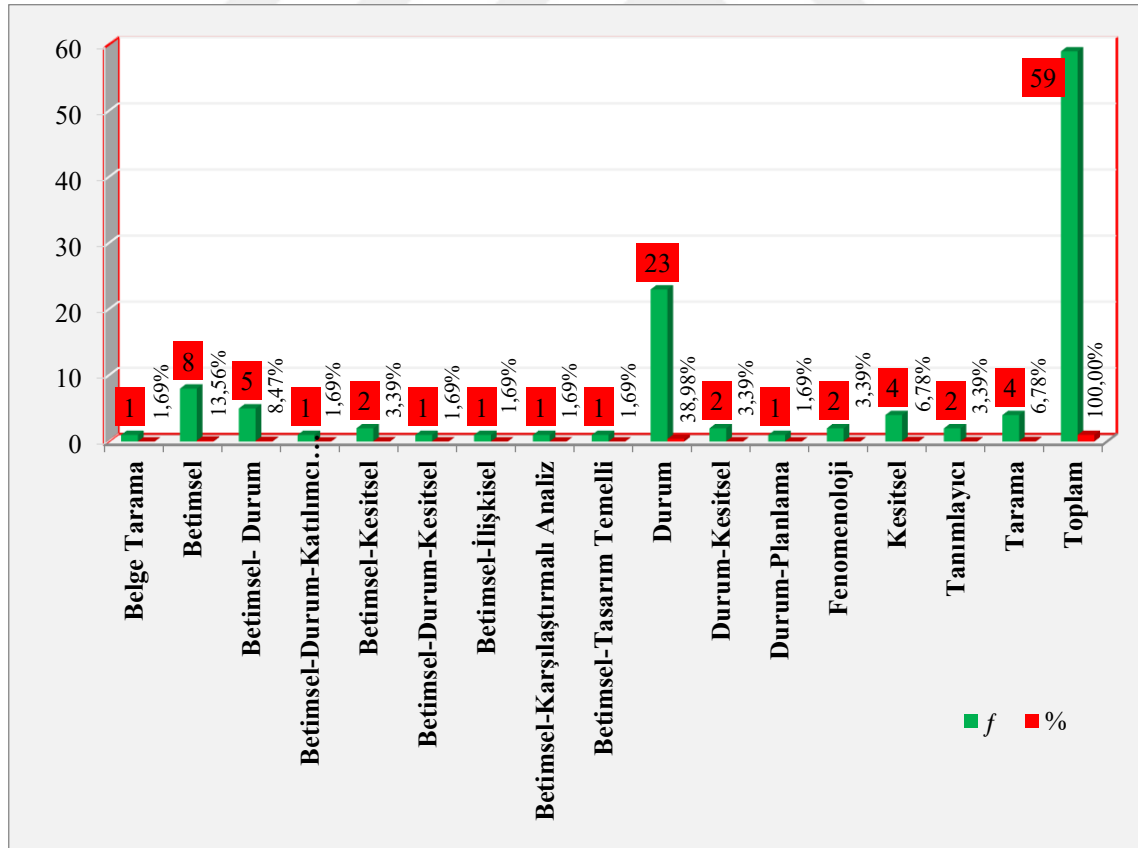
Doktora tezlerinde en çok tercih edilen araştırma yöntemi hem yoruma dayalı anlam odaklı nitel hem de sayısal, istatistiksel verilere dayalı nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma araştırma yöntemi olmuş, iki aşamalı veri türünün birbirini tamamlayıcı özelliğinden yararlanıldığı ve kapsamlı sonuçlara ulaşılmaya çalışıldığı gözlenmiştir.

4.10. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Bu başlık altında lisansüstü tezlerin araştırma desenlerine göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.18. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Araştırma Deseni	<i>f</i>	%
Belge Tarama	1	1,69
Betimsel	8	13,56
Betimsel- Durum	5	8,47
Betimsel-Durum-Katılımcı Planlama	1	1,69
Betimsel-Kesitsel	2	3,39
Betimsel-Durum-Kesitsel	1	1,69
Betimsel-İlişkisel	1	1,69
Betimsel-Karşılaştırmalı Analiz	1	1,69
Betimsel-Tasarım Temelli	1	1,69
Durum	23	38,98
Durum-Kesitsel	2	3,39
Durum-Planlama	1	1,69
Fenomenoloji	2	3,39
Kesitsel	4	6,78
Tanımlayıcı	2	3,39
Tarama	4	6,78
Toplam	59	100,00

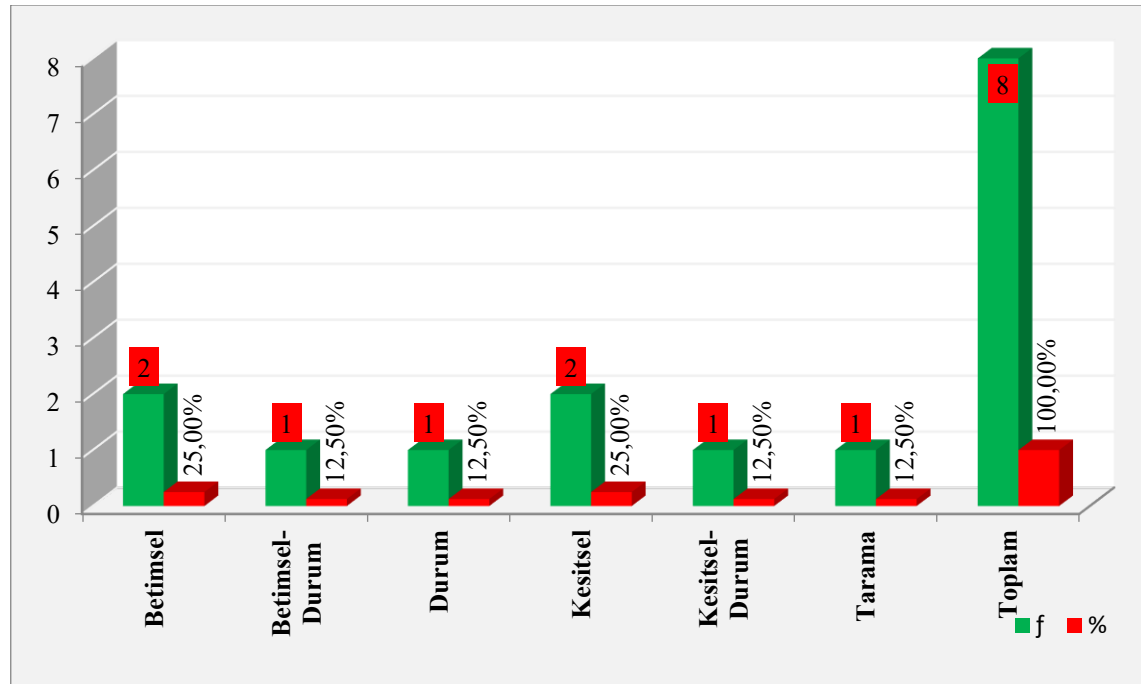

Şekil 4.20. Yüksek Lisans Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Yüksek lisans tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımının yer aldığı yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere diğerlerine kıyasen çarpıcı biçimde en çok tercih edilen araştırma deseni 23 yüksek lisans tezinde kullanılan durum deseni olmuştur. Betimsel araştırma deseni ikinci sırada yer almıştır. Betimsel-durum deseni toplam 5 tezde, kesitsel araştırma deseni ise 4 tezde kullanılmıştır. Çalışmalarda araştırma desenlerinin bir arada kullanımının tercih edildiği görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinde belge tarama, betimsel, durum, katılımcı planlama, kesitsel, ilişkisel, karşılaştırmalı analiz, tasarım temelli, planlama, fenomenoloji, tanımlayıcı ve tarama desenleri olmak üzere 13 farklı araştırma desenin varlığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.19. Doktora Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Araştırma Deseni	<i>f</i>	%
Betimsel	2	25,00
Betimsel-Durum	1	12,50
Durum	1	12,50
Kesitsel	2	25,00
Kesitsel-Durum	1	12,50
Tarama	1	12,50
Toplam	8	100,00

Şekil 4.21 Doktora Tezlerinin Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

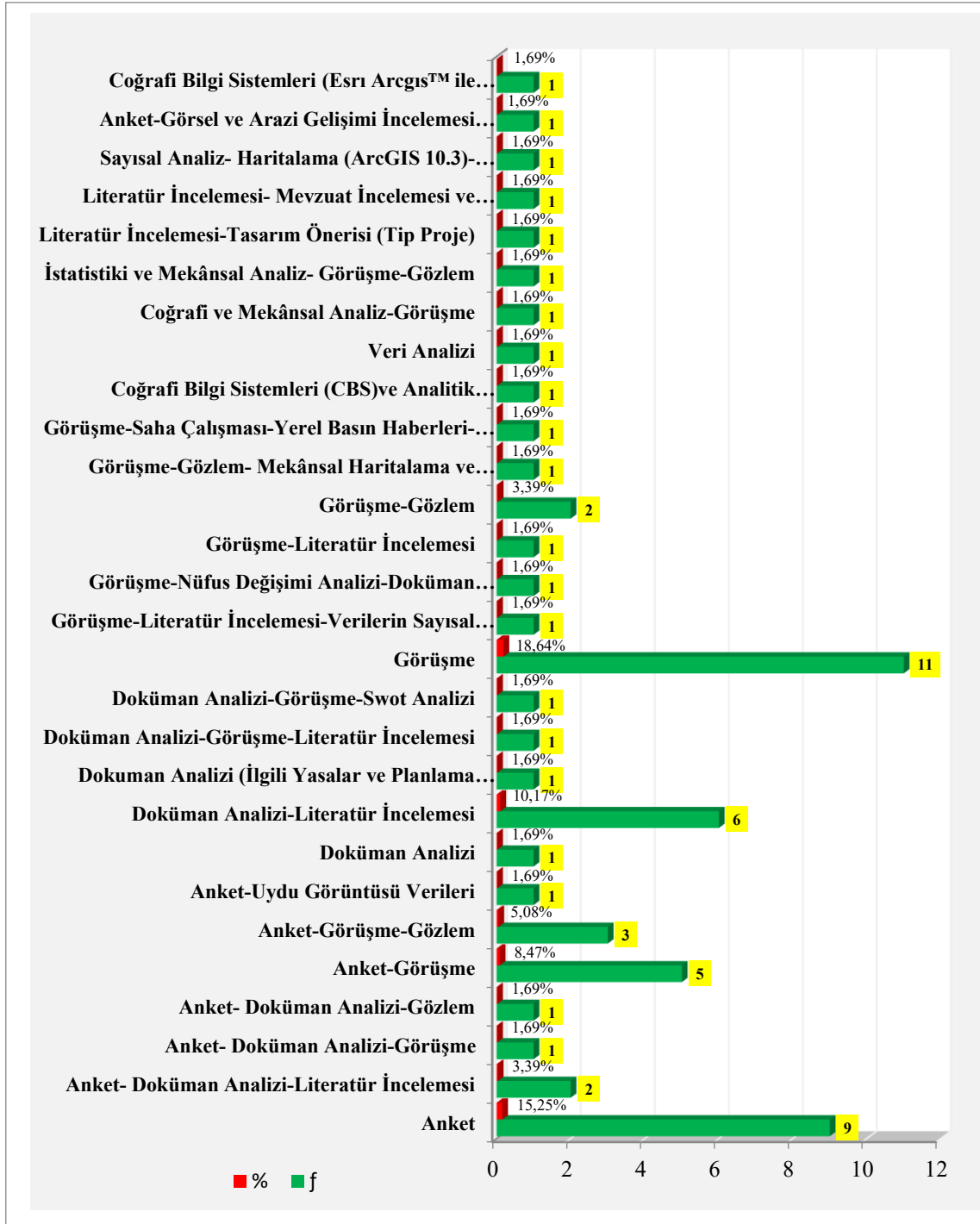
Doktora tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımının yer aldığı yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere betimsel, kesitsel, durum ve tarama araştırma desenleri tercih edilen araştırma desenleri arasında yer almıştır.

4.11. Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

Bu bölümde yer verilen tablolarda lisansüstü tezlerin veri toplama teknikleri ve veri toplama araçlarına göre dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 4.20. Yüksek Lisans Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Toplama Teknikleri	<i>f</i>	%
Anket	9	15,25
Anket- Doküman Analizi-Literatür İncelemesi	2	3,39
Anket- Doküman Analizi-Görüşme	1	1,69
Anket- Doküman Analizi-Gözlem	1	1,69
Anket-Görüşme	5	8,47
Anket-Görüşme-Gözlem	3	5,08
Anket-Uydu Görüntüsü Verileri	1	1,69
Doküman Analizi	1	1,69
Doküman Analizi-Literatür İncelemesi	6	10,17
Doküman Analizi (İlgili Yasalar ve Planlama Kararları)-Arazi Kullanım Durumu	1	1,69
Doküman Analizi-Görüşme-Literatür İncelemesi	1	1,69
Doküman Analizi-Görüşme-Swot Analizi	1	1,69
Görüşme	11	18,64
Görüşme-Literatür İncelemesi-Verilerin Sayısal Analizi	1	1,69
Görüşme-Nüfus Değişimi Analizi-Doküman Analizi-Literatür İncelemesi	1	1,69
Görüşme-Literatür İncelemesi	1	1,69
Görüşme-Gözlem	2	3,39
Görüşme-Gözlem- Mekânsal Haritalama ve Topografik Analiz	1	1,69
Görüşme-Saha Çalışması-Yerel Basın Haberleri-Uydu Görüntüleri ve Haritalar	1	1,69
Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) Analiz Araçları ile Uygunluk Analizi- Mevzuat ve Yerleşim Analizi ile Model Geliştirme	1	1,69
Veri Analizi	1	1,69
Coğrafi ve Mekânsal Analiz-Görüşme	1	1,69
İstatistiki ve Mekânsal Analiz- Görüşme-Gözlem	1	1,69
Literatür İncelemesi-Tasarım Önerisi (Tip Proje)	1	1,69
Literatür İncelemesi- Mevzuat İncelemesi ve Haritalama Çalışmaları	1	1,69
Sayısal Analiz- Haritalama (ArcGIS 10.3)-Literatür İncelemesi	1	1,69
Anket-Görsel ve Arazi Gelişimi İncelemesi (Fotoğraflama ve Google Earth Pro aracılığıyla)	1	1,69
Coğrafi Bilgi Sistemleri (Esri Arcgis™ ile Haritalama ve Mekânsal Analizler)-Morfolojik Analizler ve Tipolojik İncelemeler - Yarı Yapılandırılmış Görüşme-Doğrudan Gözlem-Tarihsel Süreç Analizi (İzlek Bağımlılığı- Path Dependency)	1	1,69
Toplam	59	100,00

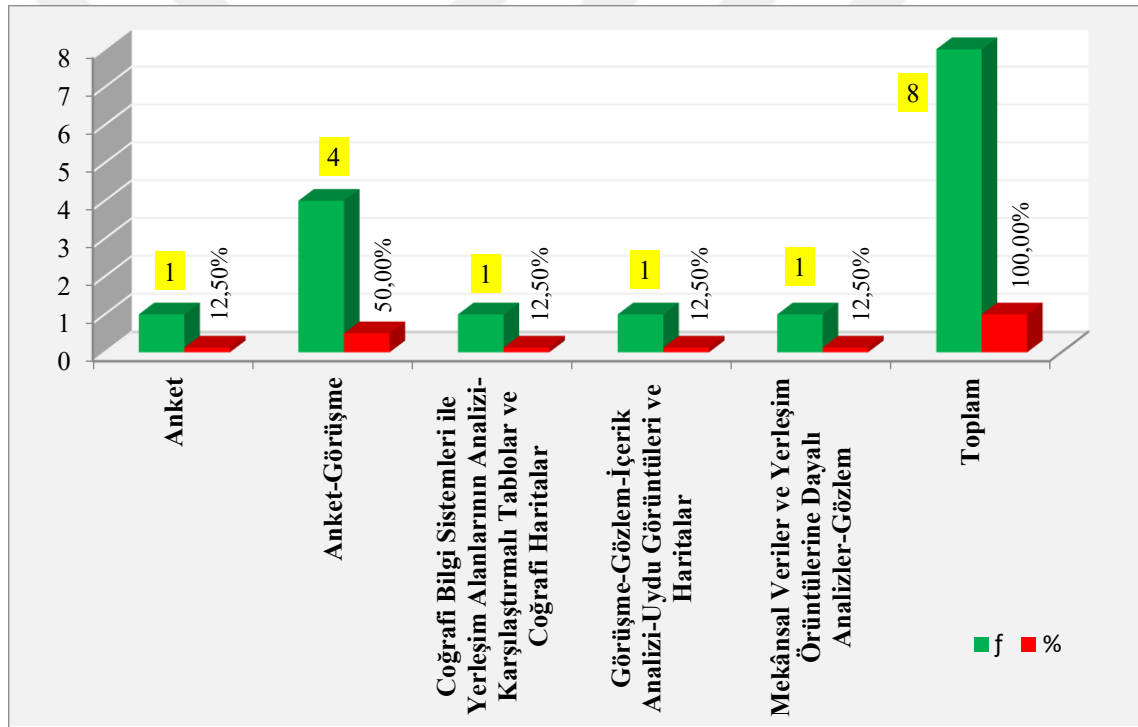
Şekil 4.22. Yüksek Lisans Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

Tablodaki veriler incelendiğinde görüşme ve anket tekniğinin yüksek lisans tezlerinde en sık tercih edilen veri toplama tekniklerini oluşturdukları görülmektedir. Görüşme tekniğinin tek başına kullanıldığı yüksek lisans tez sayısı 11, anket tekniğinin tek başına kullanıldığı yüksek lisans tez sayısı ise 9'dur. Anket ve görüşme tekniğinin bir arada kullanıldığı tez sayısı ise 5'tir.

Tablo 4.21. Doktora Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Toplama Teknikleri	f	%
Anket	1	12,50
Anket-Görüşme	4	50,00
Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Yerleşim Alanlarının Analizi-Karşılaştırmalı Tablolar ve Coğrafi Haritalar	1	12,50
Görüşme-Gözlem-İçerik Analizi-Uydu Görüntüleri ve Haritalar	1	12,50
Mekânsal Veriler ve Yerleşim Örüntülerine Dayalı Analizler-Gözlem	1	12,50
Toplam	8	100,00

Yukarıdaki tablo incelendiğinde yüksek lisans tezlerinde olduğu gibi doktora tezlerinde de anket ve görüşme tekniğinin en çok tercih edilen teknik olduğu ve 4 doktora tezinde bu iki tekniğin bir arada kullanımının tercih edildiği görülmektedir.

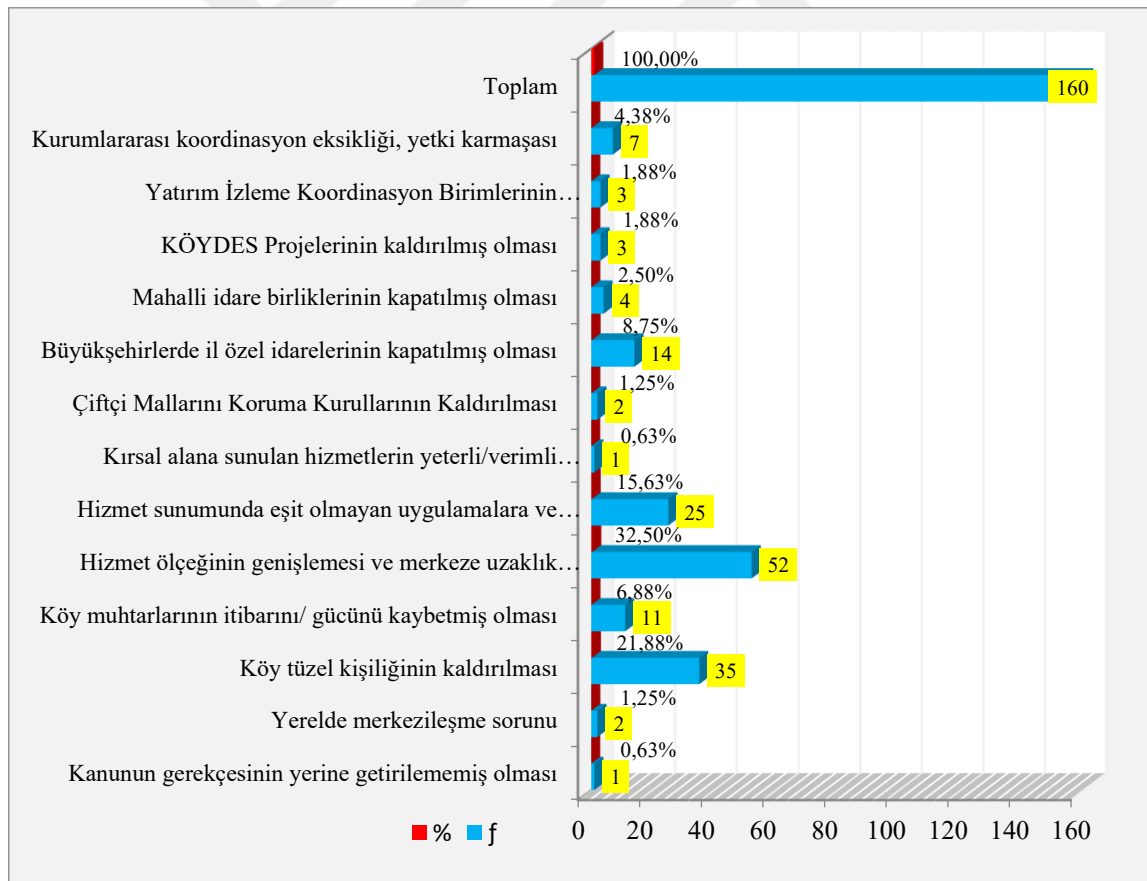
Şekil 4.23. Doktora Tezlerinin Veri Toplama Tekniklerine Göre Dağılımı

4.12. Lisansüstü Tezlerin Bulgularına Göre Dağılımları

Bu başlık altında lisansüstü tezlerin ortaya koyduğu bulgular farklı boyutları ve alt temaları bağlamında incelenmiştir. Tezlerde kırsal alandaki dönüşüm hangi kapsamda tartışılmış başlıklar halinde kategorize edilerek değerlendirilmiştir.

Tablo 4.22. Yönetsel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

Yönetsel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	f	%
Kanunun gerekçesinin yerine getirilememiş olması	1	0,63
Yerelde merkezileşme sorunu	2	1,25
Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması	35	21,88
Köy muhtarlarının itibarını/ gücünü kaybetmiş olması	11	6,88
Hizmet ölçeğinin genişlemesi ve merkeze uzaklık sorunu	52	32,50
Hizmet sunumunda eşit olmayan uygulamalara ve adaletsizliğe neden olması	25	15,63
Kırsal alana sunulan hizmetlerin yeterli/verimli olmaması	1	0,63
Çiftçi Mallarını Koruma Kurullarının Kaldırılması	2	1,25
Büyükşehirlerde il özel idarelerinin kapatılmış olması	14	8,75
Mahalli idare birliklerinin kapatılmış olması	4	2,50
KÖYDES Projelerinin kaldırılmış olması	3	1,88
Yatırım İzleme Koordinasyon Birimlerinin (YİKOB'ların) hizmet sunumundan memnuniyet duyulmaması	3	1,88
Kurumlararası koordinasyon eksikliği, yetki karmaşası	7	4,38
Toplam	160	100,00

Şekil 4.24. Yönetsel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

6360 sayılı Kanun’a ilişkin yönetsel boyutlu eleştirel değerlendirmelere ilişkin tezlerde ele alınan konular, ana temaları itibarıyla yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Hizmet ölçeğinin genişlemesi ve merkeze uzaklık sorunu, köy tüzel kişiliğinin kaldırılması ve yasal düzenlemenin hizmet sunumunda eşit olmayan uygulamalara ve adaletsizliğe neden olmasına dair değerlendirmeler yönetsel boyutta eleştirel biçimde en fazla üzerinde durulan temaları oluşturmuştur.

Tezlerde sorunlu hizmet alanlarına yer verilmiştir. “Gereksinim duyulan, merkeze yakın yerlerde verilen, hizmet sunumunda sorunlar bulunan, hizmet alanlarında belirgin değişiklikler bulunmayan...”biçiminde farklı betimlemelerle farklı tezlerde ifade edilen bu hizmet alanları ise şunlardır: Alt yapı, asayiş ve güvenlik, eğitim tesisi, gençlere yönelik hizmetler, genel temizlik, içme suyu, imar, internet hizmeti, işsizlikle mücadele, itfaiye, kanalizasyon, kar temizleme, katı atık, koordinasyon-iletişim merkezleri, mezarlık, otobüs hizmetleri, park bahçe, sağlık, sosyal donatı, sosyo-ekonomik gelişme, sosyal yardım, spor alanları, su, sulama, tarım ve hayvancılık, turizm tanıtım, ulaşım, yol (kilit taşı-asfalt), zabıta hizmetleri.

Tabloda yer verilen temaların ele alındığı bağlamlar alt temalar biçiminde kategorize edilmiş ve aşağıda yer verilmiştir:

Kanunun gerekçesinin yerine getirilememiş olması;

- Vatandaş katılımının güçlendirilememiş olması
- Kamu hizmetlerinde verimlilik ve etkinliğin gerçekleştirilememesi
- Vatandaşın artan hizmet beklentisini karşılanamaması
- İleri teknoloji kullanımına dair belirgin bir gelişmenin sağlanamamış olması.

Yerelde merkezileşme sorunu;

- İlçe belediyelerinin büyükşehir belediyelerine bağımlı hale gelmesi
- İlçe belediyelerinin karar organlarının münhasır bağımsız karar alma yetkilerinin sınırlanmış olması
- Alınan yerel kararlarda büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında siyasi çekişmelerin yaşanması
- İl özel idarelerinin kapatılması nedeniyle merkezi yönetimin yerel düzeyde yatırım kararlarındaki etki ve müdahalesinin artmış olması

- Büyükşehir belediyelerinin hizmet alanının il mülki sınırı ile örtüşmesi ve kapatılan tüzel kişilerin yetkilerinin büyükşehir belediyelerine devredilmiş olması.

Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması;

- Kendine ait gelirleri, mülkleri, personeli ve kaynakları bulunan imece oluşturabilen, işçi çalıştırabilen, davalı ve davacı olabilen, mera kullanım hakları bulunan köylerin tüzel kişiliği haiz olmayan mahalle yönetimine (belediyenin eklentisi bir yönetim birimine) dönüşmüş olması
- Köylerin idari, hukuki, mali haklarından mahrum kalması ve yerel özerkliğinin ve icrai karar alma yetkisinin ortadan kalkmış olması
- Kırsal alanda yaşayanlara ve köy muhtarlarına danışılmadan gerçekleştirilmiş olan yasal değişikliklerin amacına ulaşmasının güç olması
- Köy bütçesinin ve mallarının belediyelere devredilmiş olması
- Hizmet gereksinimlerinin bağlı bulunulan belediyenin inisiyatifine bağlı olarak karşılanacak hale gelmesi (Belediyelere talep ve sorun ileten aracı birim konumuna indirgenmiş olmaları)
- Yerelleşme, halka yakınlık ve demokrasi açısından olumsuz bir uygulamaya yol açmış olması
- Kaybedilen hakların yeniden elde edilebilmesi için köy tüzel kişiliğinin geri verilmesine yönelik vatandaş taleplerinin devam ediyor olması.

Köy muhtarlarının itibarını/ gücünü kaybetmiş olması;

- Muhtarların yetkilerinin oldukça daralmış olması
- Muhtarların ilçe belediye meclislerinde söz hakkının olmaması
- Muhtarların, köylerini çok iyi tanımayan belediyelere talep ve sorun ileten aracı konuma indirgenmiş olması
- Talep ve sorunların iletilmesinde ve çözüm bulunmasında muhtarların deneyim ve kişisel becerilerinin önem kazanmış olması.

Hizmet ölçeğinin genişlemesi ve merkeze uzaklık sorunu;

- Bürokrasi ve kırtasiyeciliğin artması
- Hizmetlerin verimli ve hızlı biçimde çözülememesi
- Hizmetlerde aksamaların meydana gelmesi
- Kırsal alana ulaşımın maliyetli olması ve kaynak israfına neden olması

- İlçe belediyelerinin hizmet götürmek konusuna isteksiz davranmasına neden olması (“isyan bayrağını çekmiş durumda olmaları”)
- Artan iş yükü ile kurumsal ve mali kaynak kapasitelerinin doğru orantılı olarak artış göstermemiş olması
- Yerindenlik (hizmette halka yakınlık/ subsidiarity) ilkesinin bu gelişmelerle zayıflamış olması (Bu durumun Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nı sağlayamaması, Anayasa’nın 127. Maddesine aykırılık teşkil etmesi)
- Hizmetlerin sürdürülebilirliğine ilişkin sorunlar
- Yöresel gereksinimlerin ve önceliklerin saptanamaması (yerel toplulukların özel ihtiyaçlarına cevap verme kabiliyetinin zayıflaması)
- Yöre halkını ilgilendiren bir konunun, kilometrelerce uzaklıktaki, yöreyle alakası belki de aynı vilayete bağlı olmaktan öte gitmeyecek olan bir belediye meclisince karara bağlanıyor olması.

Hizmet sunumunda eşit olmayan uygulamalara ve adaletsizliğe neden olması;

- Kırsal alanlara aynı düzeyde hizmet sunulamaması
- Finansman yetersizliği ve farklı ölçüde hizmet arzının dengesiz kalkınmaya neden olması
- Örneğin aynı il sınırları içinde henüz hiç kepçe girmemiş mahalleler varken hiç toprak yolu kalmamış tamamen taş döşenmiş mahallerin bulunması
- Hizmet sağlamanın muhtarların ilgili kurumlardaki yetkililerle olan ikili ilişkilerine ya da kendi özel çabalarına (eşi dostu olanın, il merkezine gidip uğraşmaya maddi manevi gücü yetenin) dayalı hale gelmiş olması
- Aynı vergi ve sorumluluklardan yükümlü olan yerlerin farklı muameleye maruz kalacak olması
- Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyelerinin farklı siyasi görüşlere sahip olmasının mahallelilere sunulacak hizmetlere yansıyor oluşu (aynı siyasi partiden olan yerleşim yerlerine öncelik/ayrıcalık tanınması)
- İl- ilçe merkezine yakın mahallelere daha hızlı/ daha çok hizmet ulaştırılıyor olması, uzaktaki mahallelerin görmezden gelinmesi (“gözden ırak olanın gönülden ırak olması”)

- Büyükşehir belediyelerinin hizmet ofislerini ilçe merkezlerinde konumlandırılması, uzak olan köylerin hizmetlere erişmekte güçlük çekmesi
- Kamu hizmetlerinin finansal akışının büyük oranda merkeze/ kent çekirdeğine yönelmiş olması.

Kırsal alana sunulan hizmetlerin yeterli/verimli olmaması;

- Bütün il bazındaki tarımsal hizmetlerin tek bir şube müdürlüğü aracılığı ile yürütülmeye çalışılması
- Hizmet alanı olarak altyapı sorunlarına yönelik faaliyetleri yoğunlaştırılması
- Kırsalda bütüncül bir kalkınma anlayışı ile hizmet verilmemesi
- Hizmet konusunda büyükşehir belediyesinden yeterli ekipman araç ve gereç desteğinin alınamaması
- Köy korucularının kaldırılması (güvenlik sorunu)
- Kırsal alandaki yerleşim yerlerinin amaç dışı yerleşimlere dönüşmesi, ikametgâh değişiklikleri nedeniyle su işleme olaylarının kolaylaşması ve bu durumun güvenlik kaygılarına neden olması
- Kırsal alandaki araziler üzerinde küme yerleşimlerin veya müstakil konutların sayısının ani biçimde artış göstermesi bunun elektrik ve su gibi alt yapısal hizmetlerde baskı unsuru oluşturması, tarım üreticilerinin kullanımına yeter olan kaynakların erişilebilirliğini güçleştirmesi.
- Belediyenin kırsala yaptığı hizmetlerin kısır bir döngüde ilerlemesi, hizmet çeşitliliğinin az olması.

Çiftçi Mallarını Koruma Kurullarının Kaldırılması;

- Köy tüzel kişiliklerinin ortadan kalkması sonucu, mahalleye dönüşen köy yerleşim yerlerinde çiftçi mallarını koruyacak bekçi istihdamı olmayacağından, kırsal alanlarda ekili – dikili alanların zarar görebilecek olması
- Kırsal mahallelerin yeniden yapılandırılmasında kentsel gelişim ilkelerine göre hareket edilmesi.

Büyükşehirlerde il özel idarelerinin kapatılmış olması;

- Kırsal alanda il özel idaresi tarafından sağlanan hizmet alanına ilişkin boşluğun doldurulamamış olması
- Tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kaybedilmiş olması

- İl özel idaresi yerine belediyelerden hizmet alınmaya başlamasının, kırsal alanda siyasi kayırmacılığın artmasına neden olması
- Kırsal coğrafyayı tanıyan ve çözüm üretme kapasitesi olan İl özel idarelerinin nitelikli insan gücünün uzmanlık alanları dışındaki birimlere atanmış olması
- İl özel idaresi tarafından oluşturulan kırsal bölgelere dair bilgi ve raporların kaybolmuş olması.

Mahalli idare birliklerinin kapatılmış olması;

- Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin kapatılmış olması.

Yatırım İzleme Koordinasyon Birimlerinin (YİKOB'ların) hizmet sunumundan memnuniyet duyulmaması;

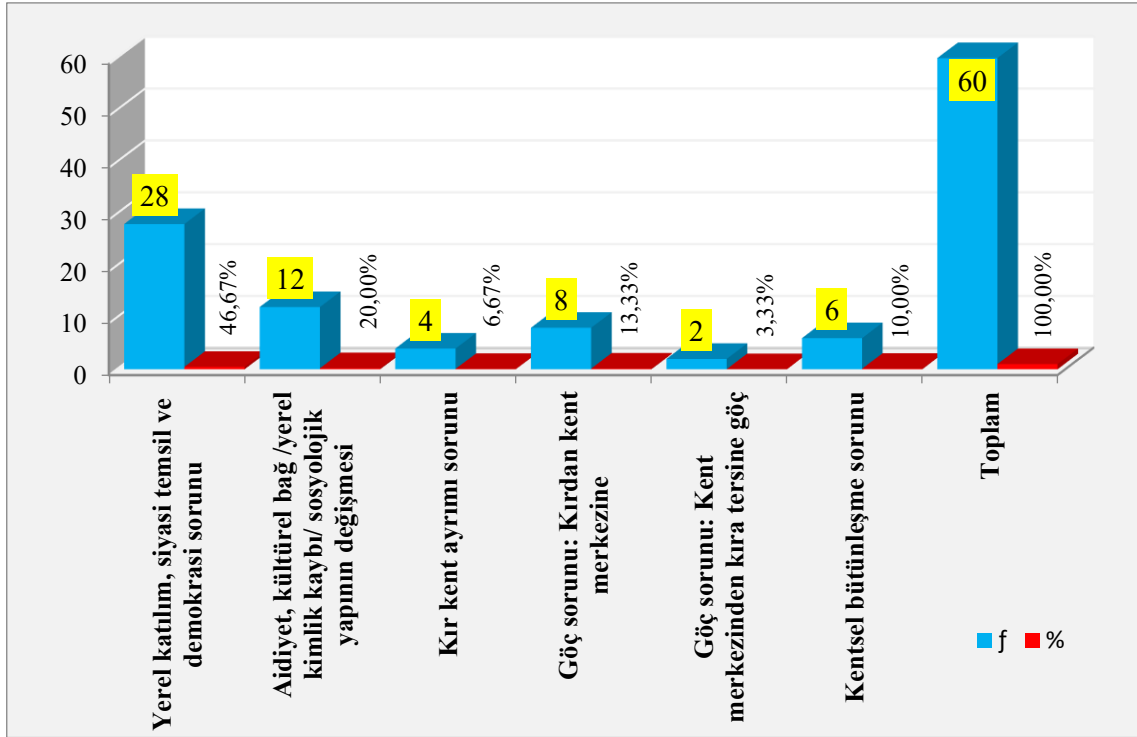
- Yatırım ve hizmetleri denetleme konusunda başarılı bulunmaması
- Vatandaşın YİKOB'lardan herhangi bir hizmet almadıklarını dile getiriyor olması
- YİKOB'ların, yasanın yürürlüğe girmesinden bu yana hizmet sunumunda aktif/ etkin rol almamış olması.

Kurumlararası koordinasyon eksikliği, yetki karmaşası;

- Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında aynı hizmet alanında yetkili olmaları nedeniyle görev ve yetki paylaşımı sorununun bulunması
- Mahalleye dönüşen yerlerde büyükşehire ait hizmet birimlerinin birer şubesinin kurulmasının istenmesi
- Kırsal arazi bileşenlerini oluşturan farklı arazi kullanımı düzenlemelerinin farklı kurumların sorumluluğunda olması.

Tablo 4.23. Siyasal ve Sosyo-Kültürel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

Siyasal ve Sosyo-Kültürel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	f	%
Yerel katılım, siyasi temsil ve demokrasi sorunu	28	46,67
Aidiyet, kültürel bağ /yerel kimlik kaybı/ sosyolojik yapının değişmesi	12	20,00
Kır kent ayrımı sorunu	4	6,67
Göç sorunu: Kırdan kent merkezine	8	13,33
Göç sorunu: Kent merkezinden kıra tersine göç	2	3,33
Kentsel bütünleşme sorunu	6	10,00
Toplam	60	100,00

Şekil 4.25. Siyasal ve Sosyo-Kültürel Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

6360 sayılı Kanun'a ilişkin siyasal ve sosyo-kültürel boyutlu eleştirel değerlendirmelere ilişkin tezlerde ele alınan konular, ana temaları itibarıyla yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Yerel katılım, siyasi temsil ve demokrasi sorununa dair değerlendirmeler eleştirel biçimde en fazla üzerinde durulan temayı oluşturmuştur. Aidiyet ve kimliğe dair sorunlar ise yine en çok değerlendirilen temalardan biri olarak tezlerde yer bulmuştur.

Tabloda yer verilen temaların ele alındığı bağlamlar alt temalar biçiminde kategorize edilmiş ve aşağıda yer verilmiştir:

Yerel katılım, siyasi temsil ve demokrasi sorunu;

- Kapatılan tüzel kişiliklerin seçilmiş organlarının kaldırılmış olması (belde belediye başkanı, meclisi, muhtar, ihtiyar heyeti) /yerel idarelerin kendi kararlarını verme yetkilerinin ellerinden alınmış olması
- Tüzel kişiliklerinin kapatılması nedeniyle yerel sorun ve taleplerin uzaktaki yerel birimlere iletilmesinde güçlük yaşanıyor olması (yöneticilere erişim sorunu/ yeni yönetimlerin vatandaş temsil etme gücünün zayıf olması/ halkın katılımdan yoksun kalması)

- Mahalle muhtarlarının ilçe ve büyükşehir belediye meclisi toplantılarına katılımlarını teşvik eden desteklerin olmaması
- Muhtarların yerel meclislerde alınan kararlarda belirleyici rol üstlenememesi (oy hakkı olmadan katılımın bir anlam ifade etmemesi)
- “Demokrasiyi ekonomik büyümeye feda eden güçlü otoriter büyüme modelinin” benimsenmiş olması
- Mevzuatta muhtarlara özellikle yer veriliyor olmasına rağmen Kent konseylerine katılımın zayıf olması
- Katılımcı bir siyasi kültüre sahip olmayan mahalli siyasi kültürün hâkim olduğu eski köy/yeni mahalle topluluklarının kentsel katılım noktasında yetersiz bir yapı sergilemesi
- 6360 sayılı Kanun’un merkezileştirici eğilimlerinin yerel katılımı zayıflatması
- Yerel yöneticilerin seçim dönemleri haricinde vatandaşla ilgilenmemesi.

Aidiyet, kültürel bağ /yerel kimlik kaybı/ sosyolojik yapının değişmesi;

- Dışarıdan gelecek göçlerle imce, yardımlaşma ve biz ilişkisinin bozulacak olması
- Geleneksel kırsal kültürün aşınması
- Nüfus profilinin değişmesi-heterojenleşme
- Mekânın yeni pratikler üzerinden değerlendirilmesi nedeniyle toplumsal hafızanın, kolektif bilincin, mekânsal ve sosyal sürdürülebilirliğin devamlılığının sağlanamaması
- Köylü-kentli kimliği arasında bir seçim yapılmak durumunda kalınması
- Geçim sıkıntısı ve göç nedeniyle boşalan mekanları yazlıkçı nüfusun doldurması (Köylerin şehirlerin kaçış ve dinlenme noktası olarak arka bahçesi haline gelmesi)
- Köye ait ortak kullanım alanlarının belediyeye geçmesi- köylünün sosyalleşme mekanlarının ortadan kalkması
- Köylerin bütünlüklü yapısının kentin bir parçası haline gelen mahalle özelliğiyle ortadan kalkması (dışarıdan gelen yabancıların fark edilemez hale gelmesi).

Kır kent ayrımı sorunu;

- Kırsal alan tanımının belirsizleşmiş olması
- Kimlik karmaşasına neden olması
- Kırın yok sayılması.

Göç sorunu: Kırdan kent merkezine;

- Kırsal mahallelerin sahip oldukları doğal ve kırsal kaynak potansiyellerine rağmen nüfus kaybına uğraması-kırsal alanda çözülme
- Göçün tarımsal üretkenliğin azalmasına neden olması
- Göçün sosyal uyumu zayıflatacak olması
- Ulaşım olanaklarının yasal değişim sonrasında iyileşmesi, köyle kent ilişkisini artırmış olması ve bu durumun nüfus hareketini hızlandırması
- Halkın toprak değerlerinin artışıdan memnun olması ve satışını yeğlemesi
- Üreticilerin üretimden vazgeçmelerini ve kente göç etmelerine neden olacak gerekçelerin oluşmaya başlaması, böyle bir algı yaratılması (Hayvancılık faaliyetlerine yönelik şikayetlerin çok fazla artış göstermesi- örneğin İzmir Büyükşehir Belediyesine yapılan şikayetler)
- Kırsal alanda istihdam sorunu
- Tarımsal ve kırsal hizmetlerin daha çok ovalık bölgelerde yoğunlaşmış dağlık bölgelerin ihmal edilmiş olması
- Büyükşehir belediyelerinin kent merkezli yaklaşımları (büyük ölçekli sulamalı tarımı desteklemeleri).

Göç sorunu: Kent merkezinden kıra tersine göç;

- Tersine göç süreçlerinin takip edilmesi ve iyi yönetilmesi gerekliliğinin ortaya çıkması.

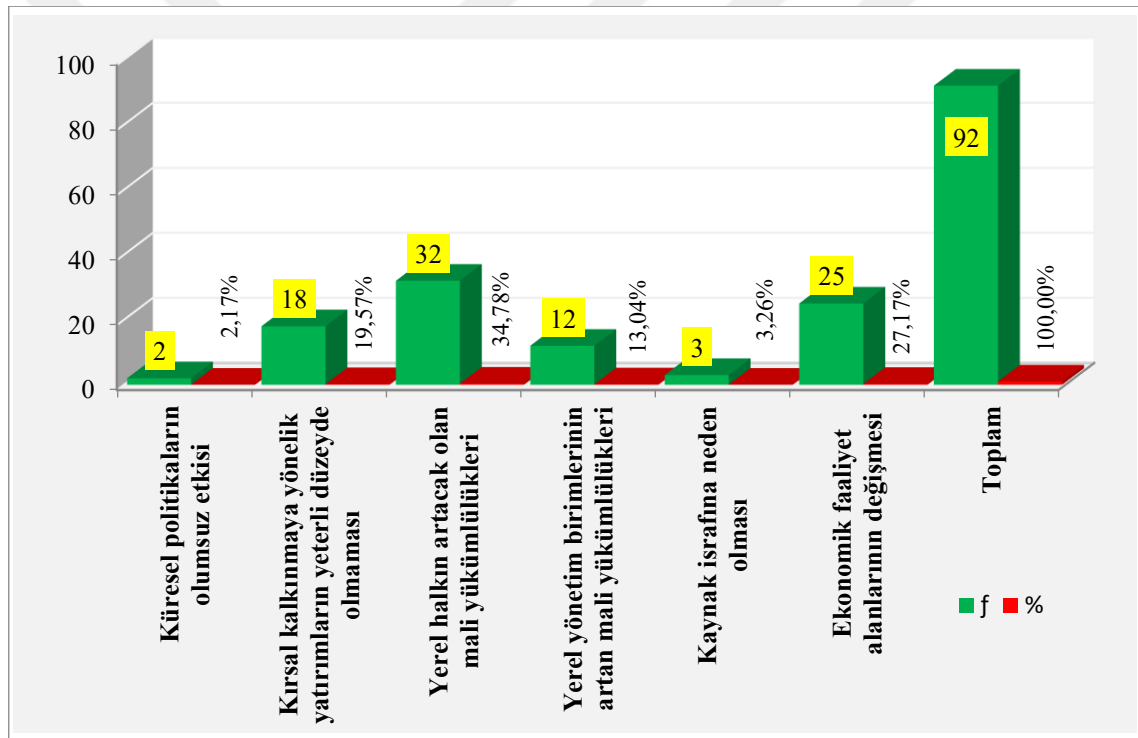
Kentsel bütünleşme sorunu;

- Kent merkezine uzak kırsal alanlarda yaşayanların kentle bütünleşmelerinin zorluğu
- Köy tüzel kişiliklerinin mahalleye dönüşmelerine rağmen sadece isim olarak dönüşmeleri hala köy kriterlerini taşıyor olmaları
- Kamu hizmetlerinden yararlanma konusunda köylü ve kentli arasındaki farkın devam ediyor olması

- Köylerde yaşayan vatandaşlar hukuki ve idari olarak kentli sayılmasına rağmen kendilerini kentli gibi hissetmiyor olmaları.

Tablo 4.24. Mali Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

Mali Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	f	%
Küresel politikaların olumsuz etkisi	2	2,17
Kırsal kalkınmaya yönelik yatırımların yeterli düzeyde olmaması	18	19,57
Yerel halkın artacak olan mali yükümlülükleri	32	34,78
Yerel yönetim birimlerinin artan mali yükümlülükleri	12	13,04
Kaynak israfına neden olması	3	3,26
Ekonomik faaliyet alanlarının değişmesi	25	27,17
Toplam	92	100,00

Şekil 4.26. Mali Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

6360 sayılı Kanun'a ilişkin mali boyutlu eleştirel değerlendirmelere ilişkin tezlerde ele alınan konular, ana temaları itibarıyla yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Yerel halkın artacak olan mali yükümlülüklerine yani yerel vergilere dair değerlendirmeler eleştirel biçimde en fazla üzerinde durulan temayı oluşturmuştur. Ekonomik faaliyet alanlarının değişmesine dair sorunlar ise yine en çok değerlendirilen temalardan biri olarak tezlerde yer bulmuştur.

Tabloda yer verilen temaların ele alındığı bağlamlar alt temalar biçiminde kategorize edilmiş ve aşağıda yer verilmiştir:

Küresel politikaların olumsuz etkisi;

- Yasal düzenlemenin sermayenin rant odaklı politikaları doğrultusunda kentleşmenin giderek yaygınlaştığı, kırsal alanların dönüştüğü, kırsal kesimin zayıfladığı, gizli işsizlerin sayıca arttığı küresel düzenin bir sonucu olması
- 21. yüzyılın ekonomi politik gerçeğinin köy kent ekseninde farklılıkları ortadan kaldırması, toplumsal ve mekânsal eşitsizliklerin yaygınlaşması ve coğrafi olarak genişlemesi: büyük otoyolların, kentsel konut alanlarının, eski tarım topraklarının yerini alan iş merkezlerinin bunun tipik örneğini oluşturması.

Kırsal kalkınmaya yönelik yatırımların yeterli düzeyde olmaması;

- Kırsal kalkınmayı sağlayacak nitelikte ekonomik desteklerin, hayvancılık yatırımlarının sunulamamış olması
- Büyükşehir belediyelerinin çoğunun yeni kurulmuş olması, büyükşehir belediyeciliği ve kırsal hizmetler bağlamında tecrübesiz olmaları
- Büyükşehir belediyeleri merkezdeki hizmetleri yerinen getirirken zorlanırken hizmet kapsamının genişlemesi nedeniyle kırsal çalışmalar için yeterli performansı gösterememeleri
- Anadolu kırsalın tek tip değil özgün ve farklı karakterlere sahip olması ancak belediyelerin tek tip hizmet sunma eğilimi- faaliyetlerin farklı bilgi birikimini gerektirmesi (Örneğin Antalya ilinin tarım, hayvancılık, sanayi ve turizm alanlarının hepsini bünyesinde barındırıyor olması, hizmet taleplerinin farklı yerleşim yerlerine göre değişiklik göstermesi)
- Üreticilerin maddi imkansızlıkları
- Kırsal faaliyetler için yeterli bütçenin ayrılamıyor olması
- Kırsalın zorlu yapısı: Merkeze yapılan yatırımlar kırsalda gerçekleştirilmeden (kütüphane, düğün salonu vb.), alt yapı sorunları çözülmeden, girdi maliyetleri giderilmeden, sosyal destek çalışmaları yapılmadan, üretici motivasyonu sağlanmadan, örgütlenme sağlanmadan, eğitim çalışmaları gerçekleştirilmeden kırsalın kalkınmasının mümkün olmaması

- Kanun hükmü gereğince büyükşehir, büyükşehir ilçe belediyeleri ve bağlı idarelerinin yatırım bütçelerinin en az yüzde onunu on yıl süre ile kırsal alana altyapı hizmetleri için ayırması gerekirken bu hükmün sahaya yansımamış olması
- Kırsal alanda yaşayanların gelir düzeylerinde (pazara kolay ulaşım, işsizlikle mücadele-köyde istihdam vb) yeterli düzeyde bir iyileşme yaratmamış olması
- Kentin parçası haline gelen mahallelerde ekonomik olarak nüfusu orada tutacak bir değişiklik meydana gelmemiş olması, kâğıt üzerindeki değişikliklerin sonuç doğurmamış olması
- Sanayi ve üretim tesislerinin sayısında ve büyüklüğünde bir değişim yaratmamış olması
- Kadınların çalışma hayatına katılımını pozitif yönde etkileyen desteklerin yeterince verilmemiş olması
- Kırsal kalkınma konusunda yeterli araştırma yapılmaması ve projeler üretilmiyor olması, uzun vadeli projelerin ise çeşitli nedenlerle (seçimler, belediye başkan değişikliği, olağanüstü durumlar vb.) sürdürülememesi.

Yerel halkın artacak olan mali yükümlülükleri;

- Ertelemelere rağmen yerel vergilerin eninde sonunda kırsal alanda vatandaşları mali sıkıntıya sokacak olması
- Kırsal alanda yapılan yatırımların merkeze göre yetersiz olmasına rağmen mali yükümlülüklerle karşılaşılacak olması
- Yaşam maliyetlerinin (sulama ücretleri, vergilendirme ve ruhsatlandırmaların) tarımın sürdürülebilirliği açısından endişe verici olması.

Yerel yönetim birimlerinin artan mali yükümlülükleri;

- İlçe belediyeleri bünyesindeki mahalle sayısının artmış olması
- Kanunla belediyelere aktarılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından gelen paydaki artışın artan sorumlulukların maliyetini karşılayacak düzeyde olmaması, belediyelerin öz kaynaklarını kullanarak, borçlanarak süreci yönetmek zorunda kalmış olmaları
- Mali kaynak ihtiyacının yanı sıra kurumsal kapasitelerin artırılabilmesi için zamana ve insan kaynağına ihtiyaç duyulması

- Köy tüzel kişiliğinin kaldırılmış olması nedeniyle yönetimler açısından yatırım yapmanın ve kırsal kesime ulaşmanın zorlaşması (muhatap birim bulma sorunu, tüzel kişiliğin yetkileri dahilinde iş bölümünü gerçekleştirebilme kolaylığının ortadan kalkmış olması).

Kaynak israfına neden olması;

- Ölçeğin gereğinden fazla büyümüş olması nedeniyle verimlilikten uzaklaşılması
- Anakent düzeyinde hizmetlerin sunulmasında çok fazla birimin yetkili olması nedeniyle planlama ve koordinasyon ile ölçek etkinliğinin ortadan kalkmış olması.

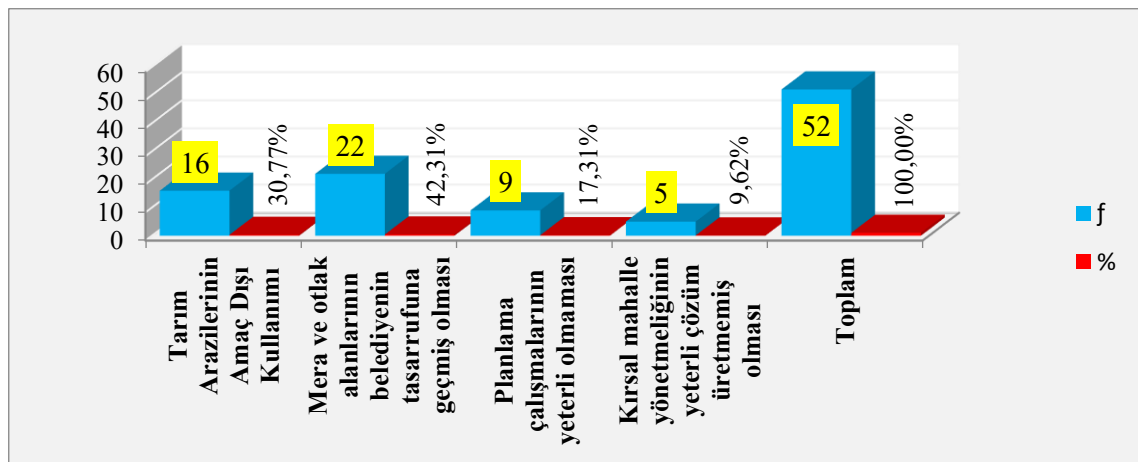
Ekonomik faaliyet alanlarının değişmesi;

- Köy iken mahalleye dönüşen yerlerde tarım, hayvancılık, arıcılık, balıkçılık, ormancılık gibi temel ekonomik faaliyetlerinin zayıflaması
- Köylerdeki küçük esnafın ortadan kalkması
- Köylerdeki doğal alanlara şehirden uzaklaşmak isteyen nüfusun ikincil konutlarının inşa edilecek olması
- Artan inşaatların ikinci ürün yetiştirmeyi engellemesi
- İnşaat alanlarının genişlemesiyle tarımsal üretim için su bulmakta sorun yaşanması
- Tarım arazilerinin imara açılmış olması nedeniyle ürün verimi ve kalitesinin düştüğünün saptanması
- Geçmişten günümüze gelen bir toplumsal ilişki ağı ve yaşam biçimi olan tarım ve hayvancılığın sadece ticari faaliyet olarak algılanıyor hale gelmesi
- Tarımın desteklenmesiyle ilgili herhangi bir uygulama yönetmeliğinin hazırlanmamış olması (belediyelerin kendi hizmet sınırlarının nerede başlayıp bittiğini tayin edememesi)
- Kırsal alan desteğinin fidan, hayvan yardımı ve hibeler gibi bir kereye mahsus sürdürülebilir olmayan uygulamalarla gerçekleştirilmesi (ürün pazarının güçlendirilmesi gibi üreticinin balık yerine balık tutmasını öğreneceği desteklerin yerine getirilmesinin gerekliliği)
- Kırsal faaliyetlere ilişkin inşa edilecek yapı izinlerinin belediye nezdinde bulunması

- Yerel vergilerin, su ücretlerinin maliyetleri artıracak ve tarımdan kopmayı beraberinde getirecek olması
- Üreticilerin negatif dışsallığa uğraması, tarım arazilerinde amaç dışı yerleşim kuran sakinlerin, kendilerine sınırdaş ya da yakın tarımsal üretim faaliyetlerinde bulunan üreticilerin bu faaliyetlerinden doğan koku, toz vb. olağan neticelere karşı direnç göstermeye başlamış olması (özellikle hayvancılık faaliyetlerinden ve yapılarından mahallede yaşayanların rahatsız ve şikayetçi olması)
- Hayvanların otlatılması konusunda güçlüklerle karşılaşılır hale gelinmesi
- Tarım dışı sektörlerden elde edilen gelirlerde artış eğilimi gözlenmesi (Örn. (Zekeriyaköy’de) hayvancılık yapmanın zorlaşması, temizlik, bahçıvanlık, bakıcılık gibi işlerde çalışılmaya başlanması)
- Ahır gibi yapıların yerleşim alanı dışında bulunma zorunluluğu nedeniyle imara açılan arazilerde hayvancılık sektörüne ilişkin yapıların kapanmak zorunda kalması.

Tablo 4.25. Mekânsal Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

Mekânsal Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler	f	%
Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı	16	30,77
Mera ve otlak alanlarının belediye'nin tasarrufuna geçmiş olması	22	42,31
Planlama çalışmalarının yeterli olmaması	9	17,31
Kırsal mahalle yönetmeliğinin yeterli çözüm üretmemiş olması	5	9,62
Toplam	52	100,00

Şekil 4.27. Mekânsal Boyutlu Eleştirel Değerlendirmeler

6360 sayılı Kanun'a ilişkin mekânsal boyutlu eleştirel değerlendirmelere ilişkin tezlerde ele alınan konular, ana temaları itibarıyla yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Mera ve otlak alanların belediyenin tasarrufuna geçmiş olmasına dair değerlendirmeler eleştirel biçimde en fazla üzerinde durulan temayı oluşturmuştur. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımı ise yine en çok değerlendirilen temalardan biri olarak tezlerde yer bulmuştur.

Tabloda yer verilen temaların ele alındığı bağlamlar alt temalar biçiminde kategorize edilmiş ve aşağıda yer verilmiştir:

Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı;

- Kente yakın kırsal mahallelerde rant- genişleme baskısı
- Köylerde kentleşme belirtilerinin görülmesi (yapılaşma için gelişim planı talebinin artması)
- Bilimsel esaslara dayanmayan arazi kullanımı nedeniyle tarım arazilerinin miktarı, verimi ve sürdürülebilirliğinin azalması
- Merkeze yakın köylerde tarım arazilerinde yapılaşma görülmesi- mutlak tarım arazisi olarak nitelenen yerlerin, üretimde yaşanan dönüşümün itici gücüyle, üreticilerin satışları neticesinde kentsel amaçlı kullanımlara dönüşmesi
- Kırsal alanda toprak değerinin artış göstermesi, toprağın mülkiyetinin dışarıdan gelenlere satılarak el değiştirmesi (değer artışına bağlı olarak satışın ev el değiştirmelerin devam etmesi)
- Arazilerin değerlendirilmesi ile kiracılık ve ortakçılık biçiminde işletilen arazilerin satışının tercih edilir hale gelmesi
- Son on yılda kırsal alanda arazi satın almak isteyenlerin artış göstermiş olması
- Kırsal alanlar mahalleye dönüştükten sonra imara açılan alanların artış göstermiş olması
- Mera arazilerinin TOKİ'ye geçmesi, kentsel yayılmanın hızlanması (Ankara Etimesgut ilçesine bağlanan mahallelerde)
- Belediyelerin amaç dışı yerleşimler konusunda caydırıcı önlemler almamaları

- Verimli tarım arazileri üzerinde ortaya çıkan mülkiyet dönüşümünün, uzun vadede sağlıklı ve güvenilir gıdaya ulaşmada-kırsal doğal dengenin bozulmasında ciddi bir risk oluşturur halde olması
- Köy tüzel kişiliğinin ortadan kalkması ile muhtarlık yetkilerinin zayıflamış olması nedeniyle yerleşim alanlarındaki amaç dışı mülkiyet dönüşümünde denetim zafiyetinin gerçekleşmiş olması, mahalle muhtarlarının ilgili gelişmelere seyirci kalması
- Kâğıt üzerinde tarımsal amaçlı kooperatif kurarak, arazilerin ortaklara hisse satışı şeklinde pay edilerek konut alanlarına ayrılması
- Büyükşehirlerde kentsel yerleşim alanlarının toplam yüzölçüm içindeki oranının yıllar itibariyle artış göstermesi, kentleşmenin verimli tarım arazileri üzerine yayılması, kapsamlı bir arazi planlamasının yapılmamış olması (Örn. Samsun)
- Kentleşmenin yoğun tarım arazilerini işgal etmesine karşın etkin önlemlerin alınamamış olması (denetim mekanizmalarının, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) gibi takip sistemlerinin etkin kullanılmaması).

Mera ve otlak alanlarının belediyenin tasarrufuna geçmiş olması;

- Köylerin sahip olduğu doğal kaynakların-ortak kullanım alanlarının (orman, mera, sahil alanları) tasarruf haklarının belediyelerin sorumluluğuna geçmiş olması
- Belediyelerin bu alanları, tarım ve hayvancılık faaliyetleri dışında da kiralama ve satışa konu etmesi, bütçe açıklarının finansmanında kullanılması
- Mera arazilerinin konut inşasına açılması
- Mera alanlarının kullanımının vergilendirilmesi
- Belediyelerin bu alanlar için tasavvurlarının net olmaması (ortak malların hangi amaçla değerlendirileceği konusunda vatandaşın kaygı duyması).

Planlama çalışmalarının yeterli olmaması;

- Büyükşehir belediyeleri içerisinde farklı nitelik ve kırsallık düzeylerinde bulunan yerleşimlere özgü farklı bir planlama anlayışının ortaya konamamış olması
- Türkiye’de gerek kurumsal gerekse akademik düzlemde yapılan çalışmaların daha çok il düzeyinde; hatta bölge ve havzalar düzeyinde gerçekleştirmesi,

yerel farklılıklar tespit edilemediğinden alınan kararlarda da bu farklılıklar göz ardı ediliyor olması

- Kırın özelliklerinin özgün yapısının kent planları içerisinde yok olması bu durumun planlamadaki “eşitlik” ve “hakçalık” anlayışına ters düşmesi
- Kırsal alanlar üzerindeki tarım arazilerinin etkin kullanımına dair arazi politikalarının geliştirilememesi
- Çok boyutlu bütüncül planlama gereksinimi (Yasal düzenlemeyle birlikte büyükşehir belediyeleri, ulusal gıda güvenliğinden, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine, ekolojik alanların yönetiminden, kırsal ekonominin yönetimine kadar çok geniş bir yelpazede yeni sorumluluklar almıştır. Bu durumda belediyelerin planlama kabiliyet ve kapasiteleri de oldukça önemli hale gelmiştir)
- İl sınırlarının plan bütünlüğünün sağlanması açısından en uygun sınırı ifade etmemesi
- Yasanın köy ve çevresinin ayırt edici özelliklerinin tanımlandığı, planlama sistemi ile uyumlu, kırsal kalkınmayı destekleyen köy tasarım rehberlerine ihtiyacı beraberinde getirmiş olması
- İmar düzenlemelerinin vernaküler mimari (yöreye özgün) pratiklerin uygulanmasını engellemesi.

Kırsal mahalle yönetmeliğinin yeterli çözüm üretmemiş olması;

- Düzenlemenin köy tüzel kişiliği, katılım, hizmette halka yakınlık, meralar gibi ortak alanların iadesi, kırsal hizmetler gibi sorunlar açısından bir etki doğurmamış olması
- Kırsal mahalle düzenlemesinden vatandaşların haberdar olmaması
- Kırsal mahallelerin nasıl belirlendiğinin (hakkaniyetli mi) ve bu alanlarda nelerin planlandığının belirsiz olması
- Düzenlemenin vatandaşın eski köy kimliğini yeniden alma beklentisini karşılamamış olması
- Yönetmeliğin vergi muafiyeti ile sınırlı kapsamı dar bir düzenleme olması
- Düzenlemede tarım ve hayvancılığın geliştirilmesine, kırsal alan karakterinin korunmasına yönelik hükümlerin yer almaması

- Düzenlemenin teşvik, destek ve özel kırsal politikalar sunma konusunda yetersiz olması
- Kırsal alan yönetmeliğinde yer alan muafiyet ve indirimlerin yerel yönetimlerin gelirleri açısından olumsuz olması.

Tablo 4.26. 6360 Sayılı Kanun’a İlişkin Olumlu Değerlendirmeler

Büyükşehir sınırları içinde yer alan her yere hizmet götürülmek durumunda olunması
Etkili ve kaliteli hizmet sunumu
Hizmetlerin zamanında sunumu
Hizmetlerin eşit biçimde sunumu
Kırsal alanlarda yaşayan vatandaşlar açısından gayrimenkul değerlerinin (satış, kiralama gibi) artmış olması
Köylerin kentin mahallesi haline gelmesi
Kırsal mahalle statüsüne sahip olunması
İl özel idaresi yerine belediyeden hizmet alınması
Büyükşehir belediyelerinde muhtarlık işleri daire başkanlıklarının kurulması
YİKOB kurulması
Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması
Kentlilik bilincinin oluşması
İmar hizmetleri

6360 sayılı Kanun’a ilişkin olumlu değerlendirmelere ilişkin tezlerde ele alınan konular, ana temaları itibarıyla yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Büyükşehir sınırları içinde yer alan her yere daha uzman ve yönetsel kapasitesi güçlü bir yerel idare olan büyükşehir belediyeleri tarafından hizmet götürülecek olması en fazla üzerinde durulan temayı oluşturmuştur. Etkili ve kaliteli hizmet sunumu ise yine en çok değerlendirilen temalardan biridir. Olumlu değerlendirmeler eleştirel değerlendirmelere kıyasen tezlerde daha dar kapsamda ve sınırlı biçimde/ az sayıda tezde (Her bir temanın tezlerde yer bulma sayısı genel itibarıyla 10 tezin altında kalmıştır) yer bulmuştur.

Tezlerde, sunumundan memnuniyet duyulan hizmet alanlarına yer verilmiştir. “Destek sağlanan, hizmet sorunları çözümlenen, kamu görevlilerince iyileşme yapıldığı ifade edilen, kamu hizmeti çeşitliliğinde artış görülen, hizmet alanına ilişkin avantaj sağlayan, kolay ulaşılır hale gelen, hizmete erişemiyorum yanıtında azalma görülen, kayda değer başarı görülen...” biçiminde farklı betimlemelerle farklı tezlerde ifade edilen bu hizmet alanları ise şunlardır: Acil yardım, ağaçlandırma, ahırların iyileştirilmesi, alt yapı, arıcılık, ata tohumlarının toplanması-çoğaltılması, aydınlatma, balıkçılık, bütüncül planlama, ceviz ağacı yardımları, coğrafi işaretli ürünler (yöreye has

ürünlere destek sağlanması), çevre temizliği, çiftçi eğitimi, çiftçi kayıt sistemi, defin, eğitim, emniyet, evde bakım, geri dönüşüm, hayvanların sulanması için sıvat dağıtımı, içme suyu, imar bütünlüğünün sağlanması, internet, itfaiye, kanalizasyon, katı atık, katma değeri yüksek ürünlerin teşviki, kooperatif marketler (ürün pazarı), kooperatifçilik çalışmaları, koordinasyon bilgi merkezi (KOBİM), mazot gübre desteği, mera ıslahı, mezarlık, mezbahaların bakımı, muhtarlık bilgi sistemi (MUBİS), bilgi ve sms hattı (öneri ve şikayetlerin büyükşehir belediyesine iletilmesi), park ve bahçe, seracılık, sosyal yardım, spor tesisi, sulama suyu, tanıtım, tarım ve hayvancılık projeleri, tarımsal takip ve erken uyarı sistemleri, tohum dağıtımı, turizm, ulaşım, üreticiler için ürün işleme ve paketlenme tesisleri, yaşlı ve engellilere yönelik hizmetler, yol, yolcu bekleme durakları, yöresel festivaller (ürün tanıtımı), zabıta, zeytin ağacı yardımları.

Tabloda yer verilen temaların ele alındığı bağlamlar alt temalar biçiminde kategorize edilmiş ve aşağıda yer verilmiştir:

Büyükşehir sınırları içinde yer alan her yere hizmet götürülmek durumunda olunması;

- Kanun ile kırsal alanlarda yerel hizmetlerin standartlarının artacak olması
- Hizmetin daha büyük bir idari yapı tarafından sunulacak olması
- Yasal düzenlemenin, merkezi yönetimin enerjisini ulusal sorunlara daha fazla ayırabilmesinin ve yereldeki hizmet birimleri olan büyükşehirlerin kendi görevlerine daha fazla odaklanabilmesinin yolunu açmış olması
- Hizmetlerin tek elden yürütülmesi
- Kentin mahallesi haline gelme.

Etkili ve kaliteli hizmet sunumu;

- Kırsal alanda daha etkili ve daha iyi hizmet sunulacak olması
- Kaynakların daha geniş bir metropoliten alana dağılımı ile verimin/etkinliğin sağlanacak olması
- Daha iyi hizmet alınır hale gelmesiyle göçün önlenabilir hale gelecek olması
- Yasa sonrasında köylere sunulan hizmetlerin kalitesinin ve verimliliğinin belirgin bir şekilde artmış olması
- Altyapı hizmetlerinin önemli ölçüde tamamlanmasıyla kırsal alanlarda yaşam kalitesinde iyileşmelerin gözlenmesi

- Büyükşehir belediyesinin giderek kırsal alanın sorunlarına daha çok vakıf olması ve kaynakları daha rasyonel kullanması
- Kanun yürürlüğe girdiğinden bu yana yerel birimlerin eski bütçelerinden kat kat fazla yatırım yapılmış olması
- Belediyeler tarafından mahalle muhtarları ile hizmetlere ilişkin sorunlara dair düzenli toplantıların gerçekleştiriliyor olması.

Hizmetlerin zamanında sunumu;

- Yasayla birlikte il özel idareleri ve diğer kurumların kapatılması sonucunda, büyükşehir belediyeleri alt hizmet birimlerinin kurulmuş olması, vatandaşların bu birimlerin amirleri ile kısa sürede iletişime geçebilmesi.

Hizmetlerin eşit biçimde sunumu;

- Köylere hizmet götürme konusunda yetkili belediyelerce bir hizmet dağıtımında eşitsizliğin meydana gelmemiş olması.

Kırsal mahalle statüsüne sahip olunması;

- Tanınacak vergi muafiyetlerinin üreticiyi üretimin artırılması anlamında olumlu yönde etkileyecek olması

Büyükşehir belediyelerinde muhtarlık işleri daire başkanlıklarının kurulması;

- Muhtarların büyükşehir belediyelerinde muhatap bulma sorununun ortadan kaldırılması açısından önem taşıması

Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması;

- Köylerin mevcut yapısı ile yerel demokrasinin uygulanabilirliğini azaltan ve etkisizleştiren özelliklere ve yoğun idari vesayetin uygulandığı sınırlı özerkliğe sahip olan idareler olması
- Mali özerkliğin yetersiz olması
- Köy derneklerinin pratik açıdan işlerliğini yitirmiş olması
- Mahalleye dönüştürülmek suretiyle bu yerlere kent ölçeğinde yerel katılım yöntem ve mekanizmalarını kullanma potansiyelinin kazandırılmış olması
- Halihazırda mahalle muhtarlarının da kırsal alanlardaki fonksiyonunun önemli bir yer tutuyor olması.

Kentlilik bilincinin oluşması;

- Kırsal yerleşmelerde yaşayan insanların kentsel imkanlara ve hizmetlere kavuştukça ve yerel yönetimlerce sorunlarına hızlı çözümler üretildikçe kentlilik bilincinin arttığının tespit edilmesi (merkeze yakın olan yerlerde).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de 2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı Kanun ile kırsal alanlar önemli bir yapısal dönüşüme tabi tutulmuş, büyükşehir belediyelerinin hizmet alanı sınırları il mülki sınırlarına kadar genişletilmiştir. Kanunla köylerin tüzel kişilikleri kaldırılmış, mahalle statüsüne dönüştürülmüş ve hizmet sunumundan il özel idarelerinin çıkarılmasıyla birlikte kırsal alanların yönetimi büyükşehir ve ilçe belediyelerine bırakılmıştır. Türkiye’de kırsal alanlar, özellikle makineleşme ve miras yoluyla arazi parçalanması gibi tarım sektörüne dayalı ekonomik sorunlar nedeniyle uzun yıllar boyunca nüfus kaybı yaşamış ve göç vermiştir. Kırsal alanların kamu mevzuat ve politikaları çerçevesinde nasıl ele alındığı ve geleceğinin ne şekilde tayin edildiği meselesi kırsal kalkınma, gıda güvencesi, kentleşme sorunlarının bertarafı gibi pek çok konu temelinde önemli bir sorun alanını oluşturmaktadır.

Tez çalışmasında ilgili kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçları üzerine yazılmış, 2013 (Ocak) -2024 (Eylül) yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Tez Merkezinde yer alan lisansüstü tezler incelenmiştir. Tarama sürecinde “6360, kır, köy, büyükşehir” anahtar kavramlarıyla 59’u yüksek lisans, 8’i doktora düzeyinde olmak üzere toplam 67 tez değerlendirilmeye alınmıştır. Ulaşılan tezler “sistemantik literatür analizi yöntemi” uygulanarak analiz edilmiş, çalışmaların bulguları ise temalara ayrılarak sınıflandırılarak incelenmeye çalışılmıştır. 2015 ile 2024 yılı arasında her yıl aralıksız konuyla ilgili lisansüstü tezin savunulduğu; 2019 yılı ise 18 adet yüksek lisans düzeyindeki tez ile en çok tezin tamamlandığı yıl olmuştur. 2022 ve 2023 yılları ise, ikişer tez olmak üzere 4 doktora tezi ile en fazla doktora tezinin tamamlandığı yılları oluşturmuştur. Çalışma kapsamına alınan 59 adet yüksek lisans tezinin 43 farklı üniversitede; 8 doktora tezinin ise 8 farklı üniversitede hazırlanmış olduğu görülmüştür. Bu çerçevede hem yıllar bazında hem de farklı üniversiteler bünyesinde çalışılmış olması, tez konusunun oldukça önemli görüldüğünü, çalışılmaya değer bulunduğunu ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları, en çok tezin Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Kamu Yönetimi ve Şehir ve Bölge Planlama anabilim dallarında olmak üzere Sosyal Bilimler Enstitüsüne bağlı alanlarda, ikinci sırada ise Fen Bilimleri Enstitüsüne bağlı birimlerde hazırlandığını göstermiştir. Tezlere en çok danışmanlık katkısı sağlayan akademisyenlerin Profesör Doktor ünvanlı öğretim

üyelerinden oluştuğu tespit edilmiştir. Yüksek lisans tezlerinde en sık kullanılan anahtar kavramın “büyükşehir” olduğu, “6360” sayısının ikinci sırada, “belediye” kavramının ise üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Bunların dışında “mahalle, köy(ler), kır, kırsal, büyükşehir belediyesi, yasa, yerel yönetim (ler), tarım, kırsal mahalle, kırsal alan, kent, hizmet, muhtar” anahtar kavramlarının da sıklıkla kullanılanlar arasında yer aldığı görülmüştür. Doktora tezlerinde de en sık kullanılan anahtar kelimenin “büyükşehir” olduğu görülmüştür. “6360” ve “kırsal alan” anahtar kelimeleri ikinci sırada yer alırken, “dönüşüm, etkinlik, katılım, mahalle, merkezileşme, muhtar, yerel hizmet” anahtar kelimeleri üçüncü sırada yer almıştır. Tüm kavram grupları incelendiğinde, 6360 sayılı kanun kapsamında köylerin mahalleye dönüşmesinin sonuçlarına ilişkin yazılan tezlerin konuyu, yönetsel, siyasal, sosyal, ekonomik ve toprak kullanımı/alan planlaması boyutlarıyla değerlendirdiğinin ipuçları ortaya çıkmıştır.

Yüksek lisans tezlerinin sayfa sayısı ortalamasının yaklaşık 144 sayfa olduğu; doktora tezlerinin sayfa sayısı ortalamasının ise yaklaşık 355,75 sayfa olduğu belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinde en çok tercih edilen araştırma yöntemi, nitel ve karma, en az tercih edilen ise, nicel araştırma yöntemi olmuştur. Doktora tezlerinde ise en çok karma araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Yüksek lisans tezlerinde durum deseni en çok kullanılan araştırma desenini oluşturmuştur. Betimsel araştırma deseni ikinci sırada yer almıştır. Doktora tezlerinde ise betimsel, kesitsel, durum ve tarama araştırma desenleri ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Görüşme ve anket tekniğinin yüksek lisans ve doktora tezlerinde en sık tercih edilen veri toplama tekniğini oluşturduğu saptanmıştır.

Tezde ayrıca lisansüstü tezlerde ortaya konan bulgular, farklı boyutları ve alt temaları bağlamında incelenmiştir. Hizmet ölçeğinin genişlemesi, köy tüzel kişiliğinin kaldırılması, hizmet sunumunda eşit olmayan uygulamaların varlığı, yerel katılımın zayıflaması, aidiyet duygularının ve kimliğin aşınması, daha önce sorumlu olunmayan yerel vergilerle karşılaşılacak olunması, kırsal alanda ekonomik faaliyet alanlarının değişmesi, mera ve otlak alanların belediyenin tasarrufuna geçmesi, tarım arazilerinin amaç dışı kullanımına dair tespit edilen temalar, en çok eleştirilen konu başlıklarını oluşturmuştur. Olumlu değerlendirmelerin ise eleştirel değerlendirmelere kıyasen tezlerde sınırlı biçimde yer alması dikkati çekmiştir. Mülki sınırlar içindeki en ücra- en

uzak yere dahi büyükşehir belediyeleri tarafından hizmet sunulacak olması olumlu çerçevedeki değerlendirmelerin başında yer almıştır. Yerel hizmetlere ilişkin memnuniyetin dile getirildiği tezlerden anlaşıldığı üzere, arıcılık, ata tohumlarının toplanması, ağaçlandırma çalışmaları, çiftçi eğitimi, çiftçi kayıt sistemi sıvat dağıtımı, ürünlerin pazarlanması, tarım ve hayvancılık projeleri, yöresel festivaller (ürün tanıtımı) gibi alanlarda büyükşehir belediyelerinin kırsal nitelikli hizmetler konusunda oldukça önemli desteklerde ve çaba içinde bulunmuş oldukları görülmüştür. Ancak hizmetlerin sürdürülebilirliği konusunda sorunların olduğu, merkeze uzak köylerde ise bu hizmetlerin aynı oranda yerine getirilmediği kanısına ulaşılmıştır.

Bu çalışmada ulaşılan bulgular doğrultusunda, kırsal mahallelerin mevcut yapısal ve yönetsel sorunlarının çözümüne katkı sunabileceği düşünülen şu önerilere yer verilebilir: Her şeyden önce, kırsal alanların yönetime katılım düzeyini artırmak amacıyla, kırsal mahalle muhtarlarının belediye meclislerinde doğal üye olarak temsil edilmesi, katılımcı yerel yönetim açısından önemli bir adım olabilir. Kırsal dirençliliği güçlendirecek bütüncül planların hayata geçirilmesi, yasa değişikliklerinin yarattığı olumsuz etkileri dengelemek açısından gereklidir. Bu bağlamda, hizmet sunumunda etkinliği artırmak adına ilçe belediyelerinin idari ve mali kapasiteleri güçlendirilerek ve daha fazla sorumluluk verilerek kırsal mahallelere yönelik hizmetler, coğrafi yakınlık ilkesi gereğince bu birimler aracılığıyla sağlanabilir. Öte yandan, köy tüzel kişiliğinden belediyelere devredilen mera, çayır, yaylak gibi alanlar konusunda hayvancılıkla uğraşan bireylerin haklarının korunması gerekmektedir. Kırsal alanlarda nüfusun korunmasına yönelik politikaların önceliklendirilmesi, nitelikli ekonomik desteklerin sunulması ve bu bölgelerdeki ekolojik, kültürel ve fiziksel değerlerin korunmasına yönelik önlemlerin alınması kırsal yaşamın sürdürülebilirliği açısından kritik önemdedir. Tarım arazilerinin amaç dışı kullanımlara maruz bırakılmaması, üreticilerin eğitim ve bilinç düzeyinin artırılması, stratejik üretim planlarının hazırlanması ve ürünlerin değerlendirilmesine yönelik pazar olanaklarının geliştirilmesi öncelik verilmesi gereken hizmet alanlarını oluşturmaktadır.

Ayrıca, kent-kır entegrasyonunun sağlanması ve kırsal yerleşimlerin kentleşme baskısından korunması amacıyla bütüncül kent planlarının oluşturulması önem arz etmektedir. Göçün önlenmesine dönük politikaların uygulanması, kırsal alanların tanımlanmasında tarımsal üretim kapasitesi gibi geleceğe dönük ölçütlerin esas alınması

ve kırsal mahalle ve kırsal yerleşik alanlara dair yasal düzenlemenin (vergi muafiyeti ile sınırlı olmayan) kapsamının genişletilmesi gerekmektedir. Tarım ve hayvancılık gibi stratejik geçim kaynakları ve faaliyet alanları, uzaktan yönetim anlayışına bırakılmayacak kadar kritik olup, bu alanlarda denetim ve planlama süreçlerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Tarım arazilerinde yapılaşmayı sınırlandırıcı yasal yaptırımların uygulanması ve hayvancılıkla ilgili altyapı ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması önemlidir. Kırsal mahallelerin bağlı oldukları ilçe belediyeleriyle düzenli aralıklarla toplantılar gerçekleştirmesi, e-belediyecilik uygulamaları gibi katılımı artırıcı araçların yaygınlaştırılması, yerel karar alma süreçlerinin demokratikleşmesine katkı sağlayacaktır. Son olarak, 14 Mayıs 2025 tarihli TBMM grup Toplantısı ardından gündeme gelen yerel yönetimler reformu çerçevesinde yapılması planlanan çalışmalar doğrultusunda, kırsal alanlardaki tüm bu sorunların gözden geçirilmesinin önem taşıdığı ifade edilebilir.

6. KAYNAKLAR

- 442 Sayılı ve 18.03.1924 Tarihli Köy Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 07.04.1924; Sayı: 68.
- 5442 Sayılı ve 10.06.1949 Tarihli İl İdaresi Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 18.06.1949; Sayı: 7236.
- 03.05.1985 Tarih ve 3194 Sayılı İmar Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 09.05.1985; Sayı: 18749.
- 12.11.2012 Tarih ve 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 06.12.2012; Sayı: 28489.
- 14.02.2020 Tarih ve 7221 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 20 Şubat 2020; Sayı: 31045.
- 16.10.2020 Tarih ve 7254 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 16.10.2020; Sayı: 31276.
- 10.07.2024 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 23.07.2004; Sayı: 25531.
- Akçay, Furkan (2023). *6360 Sayılı Yasa ile Köyden Mahalleye Dönüşüm; Şile Kırsal Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Bölge Planlama Bilim Dalı, İstanbul.
- Akduman, E. ve Alıcı, O. V. (2024). "Kırsal Mahallelere Sunulan Yerel Hizmetlerin Değerlendirilmesi: Kumru İlçesi Örneği." *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 33 (1): 77-102.
- Akduman, E. (2023). *Büyükşehir Belediyelerinde Kırsal Alanlara Sunulan Yerel Hizmetlerin Değerlendirilmesi: Ordu İli Kumru İlçesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Tarsus Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Tarsus.
- Akıllı, H. (2024). 6360 Sayılı Yasanın Büyükşehirlerde 10 Yıllık Uygulama Deneyimi Cilt-2, Bölüm Adı: (Kayseri Büyükşehir Belediyesi), Editörler: Prof. Dr. Ayşegül Mengi, Doç. Dr. Can Giray Özgül. Ankara: *Ankara Üniversitesi Yayınları: 878, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 660, Ernst Reuter İskan ve Şehircilik Uygulamam ve Araştırma Merkezi Yayınları: 32, 567-599.*
- Akpınar, R. ve Uçar, A. (2019). "6360 Sayılı Kanun Sonrası Kır-Kent Ayrımı Bakımından Jandarmanın Görev ve Sorumluluklarının Değerlendirilmesi." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11.30: 719-729.
- Arslan, M. U. (2021). *6360 Sayılı Kanun'a Göre Köylerin Mahalleye Dönüşümü: Eskişehir Çifteler İlçesi Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C.

- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Eskişehir.
- Ataay, F. (2004), "Türkiye’de Kentsel ve Bölgesel Gelişme Dinamikleri (1923-2000)", *Küreselleşme Kısacasında Kent ve Politika*, (Güneş, M., Editör) Detay Yayıncılık, Ankara, ss.5-62.
- Atik, E. (2023). *6360 Sayılı Kanun'un Köy ve Beldeden Mahalleye Dönüşen Yerlerdeki Etkisi: Denizli Acıpayam Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Aydın.
- Avşar, Y. ve Taş, İ. E. (2020). "Türkiye’de 6360 Sayılı Yasa Kapsamında Mahalle ve Köy Yönetiminde Yaşanan Değişim ve Dönüşüm." *Türk Kamu Yönetimi Dergisi*, 1 (1): 7-28.
- Avşar, Y. (2020). *Türkiye’de 6360 Sayılı Yasa Kapsamında Mahalle ve Köy Yönetiminde Yaşanan Değişim ve Dönüşüm* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Aydın, F. (2018). *6360 Sayılı Kanun Kapsamında Mahalleye Dönüşen Köyler: Yapısal ve İşlevsel Açından Bir İnceleme (Manisa Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta.
- Aydın, G. (2023). *Büyükşehir Belediyeleri ile Muhtarlıklar Arası İlişkilerin Muhtarlık Daire Başkanlıkları Üzerinden İncelenmesi: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Burdur.
- Aydın, K. F. ve Ömürgönülşen, U. (2023). "6360 Sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediyelerinin Kırsal Alanında Yaşayan Vatandaşların Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerine Etkileri: Ankara Örneği." *Memleket Siyaset Yönetim*, 18 (39): 62-99.
- Aydın, K. (2019). *6360 Sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir Belediyelerinde Yerel Hizmetlerin Kırsal Kalkınmaya Etkilerinin Analizi: Manisa Salihli Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kalite Yönetimi Bilim Dalı, Manisa.
- Ayyıldız, M., Çiçek, A. ve Ayyıldız, B. (2016). 6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Kesime Olası Etkileri, *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, TARGİD Özel Sayı: 280-285.
- Bahadır, G. (2017). *6360 Sayılı Büyükşehir Yasası'nın Muhtarlıklar Üzerine Sosyo-Ekonomik Etkileri: Vakfıkebir/Trabzon Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Trabzon Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Trabzon.
- Bayar, R. ve Karabacak, K. (2020). "Başkentin Merkezinde Köy Kalmak: Çankaya İlçesinin (Ankara) Kırsal Mahalleleri". *Ege Coğrafya Dergisi*, 29(1): 87-106.

- Benek, Y., Kalkan, S., ve Bozdoğan, S. (2022). "6360 Sayılı Kanun'un Van İli Kırsal Alanının Gelişimine Etkisinin İncelenmesi." *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, 5 (44), 5009-5027.
- Berber, E. (2019). *Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Kırsal Mahalle (Köy) Yerleşik Alanının Belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Trabzon.
- Birinci, M. (2022). *Büyükşehir Belediye Sınırlarında Kalan Kırsal Alanların Sürdürülebilirliği: İstanbul Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Birleşmiş Milletler (UN) (2025). 68% of the World Population Projected to Live in Urban Areas By 2050, Says UN. Erişim Adresi: <https://www.un.org/uk/desa/68-world-population-projected-live-urban-areas-2050-says-un?utm>
- Birtane, A. (2019). *6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Alanlar Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yerel Yönetimler ve Şehircilik Bilim Dalı, İstanbul.
- Bölge, B. (2022). *Köy İdaresi'nden Mahalle İdaresine Dönüşümün Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Mersin Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Balıkesir.
- Bölük, A. & Ömürgönülşen, U. (2020). "6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyeleri Sınırları İçerisinde Kapatılan ve Mahalle Statüsüne Dönüştürülen Belde Belediyeleri ve Köylerin Durumu: Bodrum Örneği." U. Sadioğlu, M. Kemal Öktem ve Uğur Ömürgönülşen (Der.), *Sanayileşme ve Göç Kısacasında Kent ve Çevre Yönetimi Üzerine Yazılar II* (2020). 262-286.
- Ceyhan, S. (2018). *6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Alanlara Etkileri: Elmadag Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Konya.
- Ceylan S. & Somuncu M. (2018). Kırsal Alanların Dönüşümünü Kavramsal Bakımdan Yeniden Düşünmek. *TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu* (3-6 Ekim 2018). Ankara.
- Coşkun, O. (2023). *Büyükşehir Belediyelerinin Köylere Yönelik Yeni Görevleri: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneğinde Bir İnceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, Malatya.
- Çavuşoğlu, A. (2019). *6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Alan Yönetimine Etkisi: Antalya İli Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Burdur.

- Çölgeçen, B. (2022). *Büyükşehirlerde Mahalleye Dönüştürülen Köylerde Yerel Katılım* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, Kocaeli.
- Çukurçayır, M. A., Negiz, N. & Yemen, A. (2014). 6360 Sayılı Kanun'un Uygulamasında Köy(lü) Mü Mahalle(li) Mi?" Katıl(a)mayanlar Açısından Bir Değerlendirme. *Uluslararası XI. Kamu Yönetimi Forumu Bildiriler Kitabı: Afro-Avrasya Coğrafyasında Kamu Yönetimi Uygulamaları ve Sorunları*. Ankara. TODAİE Yayınları.
- Devecel, E. (2019). *Türkiye'de Köy Yönetimi ve Köylerin Mahalleye Dönüştürülmesinin Geleceğe Yönelik Olası Etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, Malatya.
- Dik, E. (2014). "6360 Sayılı Kanun Bağlamında Köylerin Mahalleye Çevrilmesi Sorunu." *Mülkiye Dergisi*, 38 (1): 75-102.
- Doğan, K., Tuncer, T. & İbişoğlu, Ç. (2018). Kırsal Sürdürülebilirlik Bağlamında 6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının İstanbul-Beykoz Örneği Üzerinden İncelenmesi. *III. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi*, 392-417.
- DTK. (2024). Türk Dil Kurumu Sözlüğü. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Dumlu, B. M. (2024). *6360 Sayılı Kanun'un Getirdiği Yeni Büyükşehir Belediyesi Modelinde Kırsal Mahallenin Konumu: Ankara Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Ankara.
- Eken, B. (2022). *Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Tarımsal Faaliyetlerdeki Rolü ve Kooperatiflerle İş Birliği: İzmir Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Ankara.
- Elibol, B. (2019). *Kırsal Alan Tanımı ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma Projelerinin Mekânsal Dağılımının İncelenmesi: IPARD Ankara* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Erat, V. (2016). "Mahalli İdare Birimi Olarak Köyler ve 6360 Sayılı Yasanın Etkileri." *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 1 (1): 87-98.
- Ergül, C. (2023). *Türkiye'deki Belediyelerin Tarımsal ve Hayvancılık Faaliyetlerindeki Rolü ve Kooperatiflerle İş Birliği: Erzurum Büyükşehir Belediyesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Ardahan.
- Eriş, V. (2018). *Büyükşehir Sınırlarında Tüzel Kişiliği Kaldırılan Köylerde Hizmet Kalitesindeki Değişimin Değerlendirilmesi: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Antalya.

- Erkan E., ve Büşra, N. (2021). *Kırsal Yerleşimlerde Karar Mekanizmalarının Değişimi ve Kırsal Mekâna Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Mimarlık Bilim Dalı, İstanbul.
- Erol, V. (2017). *Büyükşehir Belediyelerinde Yasal Dönüşümün Köy Yönetimlerinin Mahalleye Dönüşmesi Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kütahya.
- Eryılmaz, B. (2009). *Kamu Yönetimi*. Ankara: Okutman Yayıncılık.
- Genç, F. N. ve Telçe, Y. (2019). "6360 Sayılı Kanun'un Tüzel Kişiliği Kaldırılan Köylere/Yeni Mahallelere Etkisi: Aydın Örneği." *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 20 (44): 1-16.
- Göçer, H. (2016). *6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Sınırları İçerisinde Kalan Köylerde Yapılacak Yapılarda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Gökatalay, B. (2018). *Türkiye'de Bütünşehirleşme Sürecinin Köyler Üzerindeki Etkileri Malatya Başak, Sütlüce ve Bulgurlu Köyleri Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kent ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, Malatya.
- Gökçe, B. (1977). *Gecekondu ve Gençliği*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Göküş, M. ve Alptürker, H. (2016). "6360 Sayılı Yasa ile Köy Yönetiminden Mahalle Yönetimine Geçiş Sonrası Etkin Hizmet Sunumuna İlişkin Muhtarların Görüşü: Silifke Köyleri Örneği." *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 11 (2016): 67-86.
- Görgün K. E. (2017). *6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Yerleşimlerin Planlanmasında Köy Tasarım Rehberlerinin Geliştirilmesi: Ödemiş/İzmir Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Planlama Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Gözler, K. (2013). "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun Mudur?." *Legal Hukuk Dergisi*, 11 (122): 37-82.
- Güleç, H. B. (2016). 6360 Sayılı Kanun'un Büyükşehir Belediyelerine Tarımsal ve Kırsal Hizmetler Konusunda Verdiği Görevler Büyükşehir Belediyeleri Tarımsal ve Kırsal Hizmetlere Hazır Mı? Eskişehir BŞB Örneği. *10. Kamu Yönetimi Sempozyumu (KAYSEM 10): Büyükşehir Yönetimi ve İl Yönetiminin Yeni Yüzü (5 -7 Mayıs 2016)*, (Editörler: Prof. Dr. Zerrin Toprak Karaman Doç. Dr. Yunus Emre Özer Doç. Dr. İbrahim Güray Yontar Yrd. Doç. Dr. Gökhan Tenikler). 27-55 İzmir.

- Gültekin, R. ve Tümer, E. İ. (2021). "6360 Sayılı Kanun ile Mahalleye Dönüştürülen Köylerde Tarımsal Üretim: Kahramanmaraş İli Örneği." *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 8 (4): 974-982.
- Gültekin, R. (2019). *Mahalleye Dönüşen Kırsal Alanların Tarımsal Üretim Yapısındaki Değişiklikler: Kahramanmaraş İli Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Hanikoğlu, M. ve Negiz, N. (2023). "Büyükşehirlerde Kırsal Mahalle Deneyimi: Ayvalık Örneği". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(45), 81-106.
- Hanikoğlu, M. (2022). *Büyükşehirlerde Kırsal Mahalle Deneyimi: Ayvalık Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Isparta.
- İrdem, İ. & Mutlu, A. (2016). "6360 Sayılı Yasayla "Kır-Kent" Kavramlarının Muğlaklaşması Sorunu ve Olası Sonuçları." *10. Kamu Yönetimi Sempozyumu (KAYSEM 10): Büyükşehir Yönetimi ve İl Yönetiminin Yeni Yüzü (5 -7 Mayıs 2016)*, (Editörler: Prof. Dr. Zerrin Toprak Karaman Doç. Dr. Yunus Emre Özer Doç. Dr. İbrahim Güray Yontar Yrd. Doç. Dr. Gökhan Tenikler). 159-176 İzmir.
- Kalkan, Y. (2018). *6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Gelişime Etkisinin İncelenmesi: Van Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Şanlıurfa.
- Kalpaklıoğlu, G. (2017). *6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Kesime Etkilerinin Değerlendirilmesi (Ordu Büyükşehir Belediyesi Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Tokat.
- Kara, P. S. ve Ezin, E. (2022). "6360 Sayılı Kanun ile Köyden Mahalleye Dönen Yerlerdeki Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme". *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 5(1), 137-150.
- Karalezli, G. (2021). "Mahalle ve Köyün Birleştirilmesi ile Oluşan Yeni Bir Birim: Kırsal Mahalleler". *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*, 3(1): 50-61.
- Karaman, Y. (2022). *Büyükşehir Belediyelerinin Kırsal Kalkınma Uygulamalarının Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Samsun.
- Karatabak, İ. (2019). *Büyükşehir Belediye Yasalarının Köy Yerleşimlerine Etkisi Etimesgut/Ankara Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Karayünlü, G. (2023). *Kırsal Kalkınmada Büyükşehir Belediyelerinin Rolü: Mersin Örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Keleş, R. (2004). *Kentleşme Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi

- Kılıç, Ö. ve İpek, S. (2022). "Kırsal Mahalle: Büyükşehirlerde Tekrar Köye Dönüş Mü?" *Troyacademy*, 7 (1): 1-16.
- Kırmızı, M. (2019). *6360 Sayılı Yasanın Kent ve Kır Alanlarına Etkileri: Diyarbakır Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Manisa.
- Kırsal Mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği, Resmî Gazete Tarihi: 15.04.2021 ve Sayı: 31455.
- Kızıboğa, R. ve Alıcı, O. V. (2013). "Türkiye’de Kırsal Alan Belediyeciliği ve Büyükşehir Belediyelerinde İl Mülki Sınırı Uygulaması". *Türk İdare Dergisi*, 476: 353-381.
- Kızılkaya, K. (2019). *Kırsal Alanda Yerel Hizmetlerin Sunumu: TR 22 Balıkesir Çanakkale Bölge Analizi* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Çanakkale.
- Koç, M. (2018). Merkezileşme Yerelleşme Bağlamında 6360 Sayılı Kanun’un Kırsal Alanlara İlişkin Hizmetlere Etkisi (Muğla Deneyimi). *International Academic Research Congress 2018 Full Text (INES 2018)*. Çizgi Kitabevi: 2561-2577.
- Koç, M. (2018). *6360 Sayılı Kanun’un Mahalleye Dönüşen Köylerde Muhtarlığa Etkisi (Muğla Deneyimi)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Köşker, Y. A. ve Kutlar, İ. (2017). 6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Yaşama Olası Etkileri: Kocaeli Örneği, *Türk Tarım –Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5(11):1295-1300.
- Lamba, M. (2021). "6360 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişikliklerin Kırsal Alan ve İlçe Belediyeleri Üzerine Etkisi: Akademik İlgi, Eleştiriler ve Uygulama Sonuçlarının Değerlendirilmesi." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (2): 837-853.
- Mert, A. (2017). *Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde Kalan Kırsal Yerleşimlerin Mekânsal Sorunları ve Kırsal Yerleşme Planlaması İçin Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi; "Kayseri Örneği"* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Kayseri.
- Mutlu, A. (2013). "6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası: Yasada Kıra, Kırdan Yasaya Bakış." *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, 4 (21): 1-7.
- Namlı, Y. M. (2019). *6360 Sayılı Kanun Sonrasında Büyükşehir Belediyelerinde Oluşturulan Kırsal Alan Yönetim Birimleri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Oğuz Havlucu, A. (2019). *Türkiye’de Değişen Yönetim Sisteminin Kentsel ve Kırsal Alanlara Etkisi: Malatya Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Şehir Planlama Bilim Dalı, Ankara.

- Oktaç, T. (2016). Metropol Kent Yönetimi Yaklaşımları ve Uygulama Modelleri. *Strategic Public Management Journal (SPMJ)*. Sayı: 4 (November), 49-71.
- Olgun Susta, G. (2018). *6360 Sayılı Yasa ile Oluşan Yeni Büyükşehir Yasasının Kırsal Alanda Hizmet Etkililiği Açısından İncelenmesi: İzmir İli Kiraz İlçesi Araştırması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Ozankaya, Ö. (1975). *Toplumbilim Terimler Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ökmen, M., Çağatay, U., Uçar, A. & Arslan, K. (2016). Köylerin Mahalleye Dönüşüm Kararının Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği. *KAYSEM 13: Kamu Yönetiminde Değişimin Yönü ve Etkileri (Bildiriler Kitabı)* (s. 1475-1487). Selçuk Üniversitesi Konya.
- Ölmez, M. (2019). *The Change of Public Service Provision In Former Villages/Today's Neighborhoods (Köyden mahalleye dönüştürülen yerleşmelerde kamusal hizmet sunumunun değişimi)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Teknik Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Bölge Planlama Bilim Dalı, İstanbul.
- Özalp, B. (2017). *Antalya İlinde Kırsal Alanda Yaşayanların Büyükşehir Yasası ile Getirilen Yeni Düzenlemelere İlişkin Bilgi Düzeylerinin Araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Antalya.
- Özer, G. S. (2019). *6360 Sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir Belediyelerinde Oluşturulan Hizmet Birimlerinin İncelenmesi ve Bu Birimlerin Hizmet Sunumlarının Değerlendirilmesi: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Özeren, S. (2022). *6360 Sayılı Büyükşehir Yasasıyla Köyden Mahalleye Dönüşen Yerleşim Birimlerinde Kentlilik Bilinci Oluşumunun İrdelenmesi: Konya Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Konya.
- Özgehan, S. (2022). *Kentsel-Kırsal Arayüzde Tarım Olgusu ve Kentsel Tarım*, T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özkuvancı, Ö. (2019). *Kırsal Yerleşimlerin Değişen Mekânsal ve Sosyal Örüntüsünün Tarımköyler Bağlamında Değerlendirilmesi: Kayağmaz Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Mimari Tasarım Bilim Dalı, İstanbul.
- Öztaş Çörek, Ç. (2017). *Büyükşehir Belediyelerinde Kentleşen Kırsal Alanların Planlama Sorunlarına Yönelik Sürdürülebilir Model Önerisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Ankara.

- Öztürk Kardelen, N. (2021). *İstanbul'un Kırsal Dayanıklılık Endeksi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı Bölge Planlama Bilim Dalı, İstanbul.
- Saatci, S. (2016). *Büyükşehir Belediye Sisteminin Kırsal Alanlar Üzerindeki Etkisi: Ödemiş Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, İzmir.
- Sağirekmekçi, A. (2015). *Yerelleşme-Merkezileşme Tartışmaları Bağlamında Türkiye'de Mahalleye Dönüşen Köy Yönetimlerinin Mevcut Durumu: Hatay Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Hatay.
- Sakar, E. S. (2019). *Yeni Büyükşehir Yasasına Kırsal Kesimin Bakış Açısı: Adana Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı, Çankırı.
- Saydam, A. (2020). *6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile Mahalleye Dönüşen Köylerde Yaşanan Değişim: Ceyhan İlçesi Üzerinden Bir Değerlendirme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Şanlıurfa.
- Söztutar, M. (2022). *Kırsal Alanlarda Tarımsal Üretim ve Mülkiyet Yapılarının Dönüşümü: İzmir-Menderes Örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, İzmir.
- Şabu, N. (2021). *Erciş ve Gevaş İlçe Belediyesi Sınırları İçerisinde Görev Yapan Muhtarların 6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Kesimdeki Etkileri Üzerine Algılarının Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Van.
- Şahin, F. (2019). *6360 Sayılı Kanun'la Birlikte Köy Tüzel Kişiliğinin Kaldırılmasıyla Oluşan Mahallelere Verilen Kamu Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Tekirdağ Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Bartın.
- Şengül, T. H. (2009). *Kentsel Çelişki ve Siyaset Kapitalist Kentleşme Süreçlerinin Eleştirisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Şengün, H. (2018). "6360 Sayılı Yasa Nedeniyle Mahalle Olan Köylerin Yerel Hizmetlerden Yararlanması: Erzurum Tortum Mahalleleri Örneği. *"Küreselleşme Sürecinde Yerel Hizmet Yerel Siyaset*. (Editörler: Prof. Dr. Ayşegül Mengi ve Doç. Dr. Deniz İşçioğlu) Ankara Üniversitesi Yayınları: 618: 311-327.
- Şentürk O. F. (2020). *6360 Sayılı Kanun Sonrası Mahalleye Dönüşen Kırsal Yerleşmelerin Yerleşik Alanlarının Çevre Düzeni/Nazım İmar Planı Kararları Kapsamında Yeniden Değerlendirilmesi: Trabzon Ortahisar Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Trabzon.

- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2024). *On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)*. Ankara: Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Yayını.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (MİGM) (2013). *2012 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*. Ankara.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (MİGM) (2014). *2013 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*. Ankara.
- T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI. (2024). Türkiye'nin Nüfus Haritası. Erişim adresi: <https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi-11092023>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. Ankara.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*. Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara: Yayın No. KB: 3028-ÖİK: 810.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (2024). *Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi-IV (2024-2028)*. Ankara: Tarım ve Orman Bakanlığı Yayını.
- Tabakoğlu, C. (2019). *Büyükşehirlerde Arazi Yönetimi ve Kırsal Arazi Kullanımı: Şile Modeli* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Okan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Geomatik Mühendisliği Ana Bilim Dalı Kentsel Dönüşüm Bilim Dalı, İstanbul.
- Taşkan, G. & Görmüş, S. (2022). "6360 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın Kırsal Alan Üzerindeki Etkilerinin Okunması." *TÜCAUM 2022 Uluslararası Coğrafya Sempozyumu (12-14 Ekim 2022)*, 159-171 Ankara.
- Tekçe, Yunus (2018). *6360 Sayılı Kanun'un Kapatılan Köylere/Yeni Mahallelere Etkisi: Aydın Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Aydın.
- Toptaş, B. (2023). *Yerel Yönetimlerin Tarımsal Kalkınmaya Etkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Tekirdağ.
- Tuncer, B. ve Bakırcı, M. (2020). "6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Türkiye'nin Kırsal Yerleşim Düzenine Mevcut ve Muhtemel Etkileri: Konya Örneği." *Türk Coğrafya Dergisi*, Sayı: 74: 75-85.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2023). *Kent-Kır Nüfus İstatistikleri, 2022, Haber Bülteni*. Yayın Tarihi: 11 Mayıs 2023, Sayı: 49755.
- Ugur, B. (2024). *Kırsal Mahalle Düzenlemesi: Sarımsaklı Mahallesi Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kayseri.
- Uzun, A. (2016). *Samsun'da Kentsel Yerleşimin Kırsal Alanlara Yayılımı ve Getirdiği Yapısal ve Çevresel Sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarımsal Yapılar ve Sulama Ana Bilim Dalı, Samsun.

- Üçer, A. G., Yenigül, S. B. ve Varol, Ç. (2014). Büyükşehir'den Bütünşehir'e: Yerel Yönetim Politikalarındaki Değişimin Kırsal Alana Etkileri, *İdealkent Dergisi*, Sayı: 12: 26-59.
- Ünal, A. (2023). *Büyükşehir Belediye Yönetimlerine İlişkin Yasal Düzenlemelerin Kırsal Alanlara Etkileri: Muğla Büyükşehir Belediyesi Örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Ana Bilim Dalı, Muğla.
- Ütnü, G. (2023). *Turizm ve Yabancı Dil Bağlamında Hazırlanan Akademik Yayınların Sistematik Literatür Analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Batman.
- Yardımcı, B. (2023). Türkiye'de Kırsal Alan Tanımının Serüveni. *Bölgesel Kalkınma Dergisi*, 01(02), 193-213.
- Yaşar, C. G. (2022). *Production of Space and Agricultural Production Under Metropolitan Municipality System: The Case of Konya (Büyükşehir Belediye Sistemi Etkisi Altında Mekân Üretimi ve Tarımsal Üretim: Konya Örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). T.C. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Yavuz, Ç. (2019). *Yeni Büyükşehir Düzenlemelerinin Köylere Sosyo-Ekonomik Yansıması: Şanlıurfa Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Bilecik.
- Yıldırım, C. & Bıçakçı, H. (2018). "6360 Sayılı Kanun'un Kır Kent Karşıtlığı Bağlamında Çarşamba Kırsalı Üzerine Etkileri." *Alanya Yerel Yönetimler Sempozyumu (01-03 Kasım 2018): Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Etkin Belediyecilik Uygulamaları*, (Editörler: Mehmet Mecek, Bekir Parlak, Emin Atasoy) Ankara: Nobel Yayıncılık: 265-271. Erişim Adresi: <https://www.alanya.bel.tr/documents/sempozyum/sempozyum/s/mobile/index.html#p=929>
- Yılmaz Karakaşlar, Y. (2024). *Belediye Sınırları İçerisinde Mahallenin Hukuki Niteliği ve Yapısı: Kırsal Mahalle Kavramı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hukuk Ana Bilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul.
- Yılmaz, F. (2021). "Büyükşehir Yönetimlerinde Bütünleşmeci Düzenlemelerin Kırsal Mahallelere Çok Boyutlu Etkisi". *Amme İdaresi Dergisi*, 54(2), 121-155.
- Yılmaz, R. (2023). *6360 Sayılı Kanun ile Köyden Mahalleye Dönüşen Yerleşmelerdeki Hizmet Değişimi: Çarşamba Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Karabük.

7. EKLER

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
1	Dumlu	Börteçine Muhammed	2024	6360 Sayılı Kanun'un Getirdiği Yeni Büyükşehir Belediyesi Modelinde Kırsal Mahallenin Konumu: Ankara Örneği	Hacettepe	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Uğur Ömürgönülşen	Yüksek Lisans	Türkçe	183	Yerel Yönetimler, 6360 Sayılı Kanun, Yeni Büyükşehir Belediyesi Modeli, İçle Belediyesi, Kırsal Mahalle
2	Uğur	Beyza	2024	Kırsal Mahalle Düzenlemesi: Sarımsaklı Mahallesi Örneği	Erciyes	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Hatun Korkmaz	Yüksek Lisans	Türkçe	103	Türkiye'de Yerel Yönetimler, 6360 Sayılı Yasa, Kırsal Mahalle, Mahalleye Dönüşen Köyler
3	Yılmaz Karakaşlar	Yelit	2024	Belediye Sınırları İçerisinde Mahallenin Hukuki Niteliği ve Yapısı: Kırsal Mahalle Kavramı	Bahçeşehir	Lisansüstü Eğitim	Hukuk	Dr. Öğr. Üyesi	Hulusi Alphan Dinçkol	Yüksek Lisans	Türkçe	149	6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyesi, Köy, Mahalle, Tüzel Kişilik
4	Akçay	Faruk	2023	6360 Sayılı Yasa ile Köyden Mahalleye Dönüşüm; Şile Kırsalı Örneği	Yıldız Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Doç. Dr.	Senay Oğuztımur	Yüksek Lisans	Türkçe	128	6360 Sayılı Yasa, Köy, Mahalle, Kırsal Alan, Şile
5	Akduman	Emrah	2023	Büyükşehir Belediyelerinde Kırsal Alanlara Sunulan Yerel Hizmetlerin Değerlendirilmesi: Ordu İli Kumru İlçesi Örneği	Tarsus	Lisansüstü Eğitim	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Orhan Veli Alıcı	Yüksek Lisans	Türkçe	149	Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Yerel İdareler, Mahalle, Belediye Kanunu, Kırsal Mahalle

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
6	Atık	Ezgi	2023	6360 Sayılı Kanun'un Köy ve Beldeden Mahalleye Dönüşen Yerlerdeki Etkisi: Denizli Acıpayam Örneği	Aydın Adnan Menderes	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Fatma Neval Genç	Yüksek Lisans	Türkçe	152	6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyeleri, Acıpayam Belediyesi, Yerel Hizmetler, Etkinlik ve Verimlilik, Büyükşehir Belediyesi
7	Aydın	Gamze	2023	Büyükşehir Belediyeleri ile Muhtarlıklar Arası İlişkilerin Muhtarlık Daire Başkanlıkları Üzerinden İncelenmesi: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği	Burdur Mehmet Akif Ersoy	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Düriye Toprak	Yüksek Lisans	Türkçe	141	6360 Sayılı Kanun, Kırsal Mahalle, Muhtar, Ankara Büyükşehir Belediyesi, Muhtarlık Daire Başkanlığı
8	Coşkun	Oğuzhan	2023	Büyükşehir Belediyelerinin Köylere Yönelik Yeni Görevleri: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneğinde Bir İnceleme	İnönü	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Yusuf Karakılıç	Yüksek Lisans	Türkçe	104	Büyükşehir Belediyesi, Köy, Mahalle, Malatya
9	Ergül	Ceylan	2023	Türkiye'deki Belediyelerin Tarımsal ve Hayvancılık Faaliyetlerindeki Rolü ve Kooperatiflerle İş Birliği: Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Ardahan	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Abdulsemet Yaman	Yüksek Lisans	Türkçe	96	Tarım, Hayvancılık, 6360 Sayılı Kanun, Erzurum Büyükşehir Belediyesi

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
10	Karayünlü	Gökhan	2023	Kırsal Kalkınmada Büyükşehir Belediyelerinin Rolü: Mersin Örneği	Mersin	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Hacı Kurt	Doktora	Türkçe	154	Kırsal Kalkınma, Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyeleri
11	Toptaş	Bahattin	2023	Yerel Yönetimlerin Tarımsal Kalkınmaya Etkileri: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği	Tekirdağ Namık Kemal	Fen Bilimleri	Tarım Ekonomisi	Dr. Öğr. Üyesi	Sema Konyalı	Yüksek Lisans	Türkçe	94	Tarım, Kırsal Kalkınma, Yerel Yönetimler, Ankara
12	Ünal	Ayşe	2023	Büyükşehir Belediye Yönetimlerine İlişkin Yasal Düzenlemelerin Kırsal Alanlara Etkileri: Muğla Büyükşehir Belediyesi Örneği	Ankara	Fen Bilimleri	Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi	Prof. Dr.	Harun Tanrıvermiş	Doktora	Türkçe	663	Büyükşehir Belediyesi, Kırsal Alan, Mahalle, Yerel Hizmet Sunumu ve Beklenti
13	Yılmaz	Rasim	2023	6360 Sayılı Kanun ile Köyden Mahalleye Dönüşen Yerleşmelerdeki Hizmet Değişimi: Çarşamba Örneği	Karabük	Lisansüstü Eğitim	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Kemal Yaman	Yüksek Lisans	Türkçe	99	6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir, Köy, Mahalle
14	Birinci	Merve	2022	Büyükşehir Belediye Sınırlarında Kalan Kırsal Alanların Sürdürülebilirliği: İstanbul Örneği	İstanbul Ticaret	Fen Bilimleri	Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi	Leyla Suri	Yüksek Lisans	Türkçe	114	Büyükşehir Belediyesi, Kırsal Alan, Kırsal Mahalle, Tarım

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
15	Bölge	Berna	2022	Köy İdaresi'nden Mahalle İdaresine Dönüşümün Tarım ve Hayvancılık Faaliyetlerine Etkisinin Değerlendirilmesi: Mersin Örneği	Bandırma Onyedli Eylül	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi	Ersoy Kutluk	Yüksek Lisans	Türkçe	133	Köy, Mahalle, Tarım, Hayvancılık, Mersin
16	Çölgeçen	Barış	2022	Büyükşehirlerde Mahalleye Dönüştürülen Köylerde Yerel Katılım	Kocaeli	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Vehbi Başer	Yüksek Lisans	Türkçe	224	Yerel Demokrasi, Yerel Siyasal Katılım, Büyükşehir Reformu, Büyükşehirlerde Eski Köyden Mahalleye Dönüşüm, Büyükşehirlerdeki Eski Köylerde Yerel Katılım
17	Eken	Bestami	2022	Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Tarımsal Faaliyetlerdeki Rolü ve Kooperatiflerle İş Birliği: İzmir Büyükşehir Belediyesi Örneği	Hacettepe	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Uğur Ömürgönülşen	Yüksek Lisans	Türkçe	260	Büyükşehir Belediyesi, 6360 sayılı Kanun, Tarım, Hayvancılık, Kooperatif, İzmir Büyükşehir Belediyesi
18	Hanikoğlu	Melike	2022	Büyükşehirlerde Kırsal Mahalle Deneyimi: Ayvalık Örneği	Süleyman Demirel	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Nilüfer Negiz	Yüksek Lisans	Türkçe	172	6360 Sayılı Kanun, Köy Yönetimi, Mahalle Yönetimi, Kırsal Mahalle, Ayvalık Örneği
19	Karaman	Yeşim	2022	Büyükşehir Belediyelerinin Kırsal Kalkınma Uygulamalarının Değerlendirilmesi	Ondokuz Mayıs	Lisansüstü Eğitim	Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Nuray Keskin	Yüksek Lisans	Türkçe	123	Kırsal Kalkınma, Büyükşehir Belediyeleri, Tarım ve Hayvancılık, Destekleme, Kooperatifçilik

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
20	Özeren	Songül	2022	6360 Sayılı Büyükşehir Yasasıyla Köyden Mahalleye Dönüşen Yerleşim Birimlerinde Kentlilik Bilinci Oluşumunun İrdelenmesi: Konya Örneği	Konya Teknik	Lisansüstü Eğitim	Şehir ve Bölge Planlama	Doç. Dr.	Fatih Eren	Yüksek Lisans	Türkçe	149	Köy, Mahalle, Kentlilik Bilinci, 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası, Konya
21	Söztutar	Musa	2022	Kırsal Alanlarda Tarımsal Üretim ve Mülkiyet Yapılarının Dönüşümü: İzmir-Menderes Örneği	Dokuz Eylül	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	İbrahim Güray Yontar	Doktora	Türkçe	287	Kırsal Dönüşüm, Kır-Kent Bulanıklaşması, Kentsel Saçaklanma, Tarımda Dönüşüm
22	Yaşar	Ceren Gamze	2022	Production of Space and Agricultural Production Under Metropolitan Municipality System: The Case of Konya (Büyükşehir Belediye Sistemi Etkisi Altında Mekân Üretimi ve Tarımsal Üretim: Konya Örneği)	Orta Doğu Teknik	Sosyal Bilimler	Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler	Prof. Dr.	Melih Ersoy	Doktora	İngilizce	520	Büyükşehir Belediye Sistemi, Yerleşme Örüntüsü, Tarımsal Üretim, Kent Biçimi, Kentsel Politika, Arazi Kullanımı Politikaları
23	Arslan	Mehmet Uğur	2021	6360 Sayılı Kanun'a Göre Köylerin Mahalleye Dönüşümü: Eskişehir Çifteler İlçesi Örneği	Eskişehir Osmanazi	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Alper Özmen	Yüksek Lisans	Türkçe	98	Mahalle Yönetimi, Köy Yönetimi, İl Özel İdaresi, 6360 Sayılı Yasa, Belediye İdaresi
24	Erkan Eldemir	Büşra Nur	2021	Kırsal Yerleşimlerde Karar Mekanizmalarının Değişimi ve Kırsal Mekâna Etkisi	Fatih Sultan Mehmet Vakıf	Lisansüstü Eğitim	Mimarlık	Prof. Dr.	Cemil Ekber (Jamel Akbar)	Yüksek Lisans	Türkçe	120	Kırsal Mekân, Karar Mekanizmaları, Katılım, 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
25	Öztürk	Nur Kardelen	2021	İstanbul'un Kırsal Dayanıklılık Endeksi	İstanbul Teknik	Eğitim	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Aliye Ahu Akgün	Yüksek Lisans	İngilizce	165	
26	Şabu	Nurullah	2021	Erciş ve Gevaş İlçe Belediyesi Sınırları İçerisinde Görev Yapan Muhtarların 6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Kesimdeki Etkileri Üzerine Algılarının Değerlendirilmesi	Van Yüzüncü Yıl	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Vedat Yılmaz	Yüksek Lisans	Türkçe	210	Mahalle Yönetimi, Muhtar, 6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyeleri, Erciş İlçesi, Gevaş İlçesi
27	Avşar	Yeter	2020	Türkiye'de 6360 Sayılı Yasa Kapsamında Mahalle ve Köy Yönetiminde Yaşanan Değişim ve Dönüşüm	Kahramanmaraş Sütcü İmam	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	İbrahim Ethem Taş	Doktora	Türkçe	337	Mahalle Yönetimi, Köy Yönetimi, Muhtar, 6360 Sayılı Yasa
28	Saydam	Abdurrahman	2020	6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile Mahalleye Dönüşen Köylerde Yaşanan Değişim: Ceyhan İlçesi Üzerinden Bir Değerlendirme	Harran	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Mithat Arman Karasu	Yüksek Lisans	Türkçe	152	6360 sayılı Kanun, Büyükşehir, Kamu Hizmeti, Mahalle
29	Şentürk Onur	Fatma	2020	6360 Sayılı Kanun Sonrası Mahalleye Dönüşen Kırsal Yerleşmelerin Yerleşik Alanlarının Çevre Düzeni/Nazım İmar Planı Kararları Kapsamında Yeniden Değerlendirilmesi: Trabzon Ortahisar Örneği	Karadeniz Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Dilek Beyazlı	Yüksek Lisans	Türkçe	158	Kırsal Yerleşim Alanları, Büyükşehir Belediye Kanunları, Kırsal Yerleşim Alanlarının Sınır Tespiti

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
30	Aydın	Kamil	2019	6360 Sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir Belediyelerinde Yerel Hizmetlerin Kırsal Kalkınmaya Etkilerinin Analizi: Manisa Salihli Örneği	Manisa Celal Bayar	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Rasim Akpınar	Yüksek Lisans	Türkçe	79	Kırsal Alan, Kırsal Kalkınma, Büyükşehir Belediyesi, Belediye, 6360 Sayılı Kanun
31	Berber	Esen	2019	Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Kırsal Mahalle (Köy) Yerleşik Alanının Belirlenmesi	Karadeniz Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Cenap Sancar	Yüksek Lisans	Türkçe	165	Köy Yerleşik Alanı, Kırsal Mahalle Yerleşik Alanı, Dağınık Yerleşimler
32	Birtane	Ayşe	2019	6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Alanlar Üzerine Etkisi	İstanbul	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Pelin Pınar Giritlioğlu	Yüksek Lisans	Türkçe	217	İstanbul, Çatalca, Karamandere, Zekeriyaköy, Büyükşehir, Belediye, Kırsal, Yasa, Mahalle, Köy, Kır, Kent, Yerleşme, Hizmet, Etkinlik, Nüfus, Mekân, Ekonomi, Optimum Büyüklük
33	Çavuşoğlu	Aykut	2019	6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Alan Yönetimine Etkisi: Antalya İli Örneği	Burdur Mehmet Akif Ersoy	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Mustafa Lamba	Yüksek Lisans	Türkçe	152	6360 Sayılı Kanun, Yerel Yönetim, Muhtar, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Kamu Yönetimi
34	Deveci	Emine	2019	Türkiye'de Köy Yönetimi ve Köylerin Mahalleye Dönüştürülmesinin Geleceğe Yönelik Olası Etkileri	İnönü	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Yusuf Karakılıç	Yüksek Lisans	Türkçe	134	Köy, Mahalle, 6360 Sayılı Kanun

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
35	Elibol	Banu	2019	Kırsal Alan Tanımı ve Türkiye'de Kırsal Kalkınma Projelerinin Mekânsal Dağılımının İncelenmesi: IPARD Ankara	Orta Doğu Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Serap Kayasü	Yüksek Lisans	İngilizce	171	Kırsal Kalkınma, IPARD, Kırsal Sınıflandırma
36	Gültekin	Rıdvan	2019	Mahalleye Dönüşen Kırsal Alanların Tarımsal Üretim Yapısındaki Değişiklikler: Kahramanmaraş İli Örneği	Kahramanmaraş Sütçü İmam	Fen Bilimleri	Tarım Ekonomisi	Doç. Dr.	Emine İkikat Tümer	Yüksek Lisans	Türkçe	74	6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyesi, Mahalle, Köy, Kırsal Alan, Kırsal Yerleşke, Köy-Kent Ayrımı
37	Karatabak	İbrahim	2019	Büyükşehir Belediye Yasalarının Köy Yerleşimlerine Etkisi Etimesgut/Ankara Örneği	Gazi	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Şule Karaaslan	Yüksek Lisans	Türkçe	193	Büyükşehir Belediyesi Yasaları, İmar Mevzuatı, Eski Köy-Yeni Mahalleler
38	Kırmızı	Mehmet	2019	6360 Sayılı Yasanın Kent ve Kır Alanlarına Etkileri: Diyarbakır Örneği	Manisa Celal Bayar	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Rasim Akpınar	Yüksek Lisans	Türkçe	126	
39	Kızılkaya	Kemal	2019	Kırsal Alanda Yerel Hizmetlerin Sunumu: TR 22 Balıkesir Çanakkale Bölge Analizi	Çanakkale Onsekiz Mart	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Hikmet Yavaş	Doktora	Türkçe	200	Kırsal Alan, Yerel Hizmet, Merkezileşme, Yerellik, Dönüşüm, Katılım, Etkinlik
40	Namlı	Yasemin Meltem	2019	6360 Sayılı Kanun Sonrasında Büyükşehir Belediyelerinde Oluşturulan Kırsal Alan Yönetim Birimleri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği	Marmara	Sosyal Bilimler	Yerel Yönetimler	Prof. Dr.	Recep Bozlağan	Yüksek Lisans	Türkçe	163	Metropolitan Alanlar, Büyükşehir Belediyesi, 6360 Sayılı Kanun, Kırsal Alanlar, Konya Büyükşehir Belediyesi

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
41	Oğuz Havlucu	Aslı	2019	Türkiye'de Değişen Yönetim Sisteminin Kentsel ve Kırsal Alanlara Etkisi: Malatya Örneği	Orta Doğu Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	H. Çağatay Keskinok	Yüksek Lisans	İngilizce	143	Kentsel ve Kırsal Gelişme, Yerel Yönetim, 6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediye Yönetimi, Yerindenlik, Kır, Kent, Kamusal Hizmette Etkinlik, Kamusal Hizmette Etkililik, Katılımcılık
42	Ölmez	Murat	2019	The Change of Public Service Provision in Former Villages/Today's Neighborhoods (Köyden Mahalleye Dönüştürülen Yerleşmelerde Kamusal Hizmet Sunumunun Değişimi)	İstanbul Teknik	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	Dilek Beyazlı	Yüksek Lisans	Türkçe	158	Kırsal Yerleşim Alanları, Büyükşehir Belediye Kanunları, Kırsal Yerleşim Alanlarının Sınır Tespiti
43	Özer	Gamze Sinem	2019	6360 Sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir Belediyelerinde Oluşturulan Hizmet Birimlerinin İncelenmesi ve Bu Birimlerin Hizmet Sunumlarının Değerlendirilmesi: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği	Akdeniz	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi	Serkan Doru	Yüksek Lisans	Türkçe	176	Metropolitan Yönetim, 6360 Sayılı Kanun, Antalya Büyükşehir Belediyesi, İlçe Hizmet Birimleri
44	Özkuvancı	Özge	2019	Kırsal Yerleşimlerin Değişen Mekânsal ve Sosyal Örüntüsünün Tarımköyler Bağlamında Değerlendirilmesi: Karyagmaz Örneği	İstanbul Teknik	Fen Bilimleri	Mimarlık	Doç. Dr.	Yasemin Alkışer Bregger	Yüksek Lisans	Türkçe	135	

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
45	Sakar	Emine Seher	2019	Yeni Büyükşehir Yasasına Kırsal Kesimin Bakış Açısı: Adana Örneği	Çankırı Karatekin	Sosyal Bilimler	Coğrafya	Dr. Öğr. Üyesi Nazan Karakaş	Özün	Yüksek Lisans	Türkçe	138	İdari Coğrafya, Büyükşehir Belediyesi, Köy, Mahalle, Adana
46	Şahin	Fatma	2019	6360 Sayılı Kanun’la Birlikte Köy Tüzel Kişiliğinin Kaldırılmasıyla Oluşan Mahallelere Verilen Kamu Hizmetlerinin Değerlendirilmesi: Tekirdağ Örneği	Bartın	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi Mesut Kayaer		Yüksek Lisans	Türkçe	120	6360 Sayılı Kanun, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Köy, Mahalle
47	Tabakoğlu	Can	2019	Büyükşehirlerde Arazi Yönetimi ve Kırsal Arazi Kullanımı: Şile Modeli	İstanbul Okan	Fen Bilimleri	Geomatik Mühendisliği	Prof. Dr. Nihat Enver Ülger		Yüksek Lisans	Türkçe	199	Arazi Yönetimi, Kırsal Arazi Kullanımı, Yerel Yönetimler
48	Yavuz	Çiğdem	2019	Yeni Büyükşehir Düzenlemelerinin Köylere Sosyo-Ekonomik Yansıması: Şanlıurfa Örneği	Bilecik Şeyh Edebali	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi Hakan Olgun		Yüksek Lisans	Türkçe	100	Avrupa Yerel Özerklik Şartı, Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyeleri, 6360 Sayılı Kanun
49	Aydın	Fatma	2018	6360 Sayılı Kanun Kapsamında Mahalleye Dönüşen Köyler: Yapısal ve İşlevsel Açından Bir İnceleme (Manisa Örneği)	Süleyman Demirel	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr. Nilüfer Negiz		Yüksek Lisans	Türkçe	237	6360 Sayılı Kanun, Köy Yönetimi, Mahalleye Dönüşen Köyler, Mahalle Yönetimi, Manisa Örneği
50	Ceyhan	Seher	2018	6360 Sayılı Kanun’un Kırsal Alanlara Etkileri: Elmadag Örneği	Necmettin Erbakan	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Dr. Öğr. Üyesi Semiha Sultan Tekkanat		Yüksek Lisans	Türkçe	105	6360 Sayılı Kanun, Ankara Elmadag İlçesi, Belediye, Kırsal Alan, Köy, Mahalle

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNYANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YI/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
51	Eriş	Vedat	2018	Büyükşehir Sınırlarında Tüzel Kişiliği Kaldırılan Köylerde Hizmet Kalitesindeki Değişimin Değerlendirilmesi: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği	Akdeniz	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Dr. Öğr. Üyesi	Vehbi Alpay Günel	Yüksek Lisans	Türkçe	130	Yerel Yönetimler, Köy, Mahalle, 6360 Sayılı Düzenleme, Kocaeli
52	Gökatalay	Burcu	2018	Türkiye'de Bütünşehirleşme Sürecinin Köyler Üzerindeki Etkileri Malatya Başak, Sütluçe ve Bulgurlu Köyleri Örneği	İnönü	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Mihriban Şengül	Yüksek Lisans	Türkçe	182	Kent, Köy, Sermaye Birikimi, Bütünşehirleşme, Malatya
53	Kalkan	Yavuz	2018	6360 Sayılı Kanun'un Kırsal Gelişime Etkisinin İncelenmesi: Van Büyükşehir Belediyesi Örneği	Harran	Sosyal Bilimler	Coğrafya	Doç. Dr.	Sedat Benek	Yüksek Lisans	Türkçe	189	6360 Sayılı Yasa, Kırsal gelişim, Van Büyükşehir Belediyesi, Yerel Yönetimler
54	Koç	Mesut	2018	6360 Sayılı Kanun'un Mahalle Dönüşen Köylerde Muhtarlığa Etkisi (Muğla Deneyimi)	Marmara	Sosyal Bilimler	Yerel Yönetimler	Prof. Dr.	Yüksel Demirkaya	Doktora	Türkçe	281	6360 Sayılı Kanun, Muhtarlık, Katılım, Etkinlik Verimlilik, Merkezileşme, Yerelleşme
55	Olgun Susta	Gülce	2018	6360 Sayılı Yasa ile Oluşan Yeni Büyükşehir Yasasının Kırsal Alanda Hizmet Etkililiği Açısından İncelenmesi: İzmir İli Kiraz İlçesi Araştırması	Ankara	Fen Bilimleri	Tarım Ekonomisi	Prof. Dr.	Bülent Gülçubuk	Yüksek Lisans	Türkçe	191	Büyükşehir Yasası, Kırsal Alan, Yerel Yönetimler, Köy Kanunu, Kentleşme, Merkezileşme, İzmir, Kiraz İlçesi
56	Tekçe	Yunus	2018	6360 Sayılı Kanun'un Kapatılan Köylere/Yeni Mahallelere Etkisi: Aydın Örneği	Adnan Menderes	Sosyal Bilimler	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Fatma Neval Genç	Yüksek Lisans	Türkçe	161	Yerel Yönetim, Büyükşehir Belediyesi, 6360, Kapatılan Köyler

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELER
57	Bahadır	Gökhan	2017	6360 Sayılı Büyükşehir Yasası'nın Muhtarlıklar Üzerine Sosyo-Ekonomik Etkileri: Vakfikebir/Trabzon Örneği	Trabzon Avrasya	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Prof. Dr.	Kaptan Kaptangil	Yüksek Lisans	Türkçe	137	Yerel Yönetim, 6360 Sayılı Yasa, Muhtar, Vakfikebir, Trabzon
58	Erol	Veysel	2017	Büyükşehir Belediyelerinde Yasal Dönüşümün Köy Yönetimlerinin Mahallege Dönüşmesi Üzerindeki Etkisi	Dumlupınar	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Feyzullah Ünal	Yüksek Lisans	Türkçe	122	Yerel İdareler, Büyükşehir İdare Sistemi, Büyükşehir Belediyeleri, Köyler, Mahalleler
59	Görgün Kut	Esra	2017	6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Yerleşimlerin Planlanmasında Köy Tasarım Rehberlerinin Geliştirilmesi: Ödemiş/İzmir Örneği	Dokuz Eylül	Fen Bilimleri	Şehir Planlama	Dr. Öğr. Üyesi	Neriman Yürür	Yüksek Lisans	Türkçe	170	Kırsal Planlama, Köy Tasarım Rehberleri, 6360 Sayılı Kanun
60	Kalpakoğlu	Gözde	2017	6360 Sayılı Büyükşehir Yasasının Kırsal Kesime Etkilerinin Değerlendirilmesi (Ordu Büyükşehir Belediyesi Örneği)	Gaziosmanpaşa	Fen Bilimleri	Tarım Ekonomisi	Prof. Dr.	Adnan Çiçek	Yüksek Lisans	Türkçe	56	6360 Sayılı Büyükşehir Yasası, Kırsal Kesim, Kırsal Hizmetler, Ordu İli
61	Mert	Ali	2017	Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde Kalan Kırsal Yerleşimlerin Mekânsal Sorunları ve Kırsal Yerleşme Planlaması İçin Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi; "Kayseri Örneği"	Erciyes	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Doç. Dr.	Ozan Hovardaoğlu	Yüksek Lisans	Türkçe	103	Büyükşehir Belediyesi, Kırsal Yerleşme, Planlama, Kavramsal Çerçeve, Kayseri
62	Özalp	Burcu	2017	Antalya İlinde Kırsal Alanda Yaşayanların Büyükşehir Yasası ile Getirilen Yeni Düzenlemelere İlişkin Bilgi Düzeylerinin Araştırılması	Akdeniz	Fen Bilimleri	Tarım Ekonomisi	Prof. Dr.	Aliye Ahu Akgün	Yüksek Lisans	İngilizce	109	

EK-1: Araştırma Kapsamında İncelenen Lisansüstü Tezler (devamı)

SIRA NO	YAZAR SOYADI	YAZAR ADI	YILI	TEZ BAŞLIĞI	ÜNİVERSİTE	ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	DANIŞMAN UNVANI	TEZ DANIŞMANI	TEZ TÜRÜ (YL/DR)	TEZ DİLİ	SAYFA SAYISI	ANAHTAR KELİMELELER
63	Öztaş Çörek	Çiğdem	2017	Büyükşehir Belediyelerinde Kentleşen Kırsal Alanların Planlama Sorunlarına Yönelik Sürdürülebilir Model Önerisi	Gazi	Fen Bilimleri	Şehir ve Bölge Planlama	Prof. Dr.	H. Şule Karaaslan	Doktora	Türkçe	404	Sürdürülebilir Kırsal Alan Planlaması, Coğrafi Bilgi Sistemleri, 6360 Sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyeleri, Strateji Rehberi
64	Göçer	Hakan	2016	6360 Sayılı Kanun ile Büyükşehir Sınırları İçerisinde Kalan Köylerde Yapılacak Yapılarda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Selçuk	Fen Bilimleri	İnşaat Mühendisliği	Dr. Öğr. Üyesi	Süleyman Kamil Akın	Yüksek Lisans	Türkçe	126	Ankara Evleri, Mahalleye Dönüşen Köyler, Tıp Proje, 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu
65	Saatci	Serhat	2016	Büyükşehir Belediye Sisteminin Kırsal Alanlar Üzerindeki Etkisi: Ödemiş Örneği	Dokuz Eylül	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Yunus Emre Özer	Yüksek Lisans	Türkçe	121	Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyesi, 6360 Sayılı Kanun, Muhtar, Yerel Katılım
66	Uzun	Ali	2016	Samsun'da Kentsel Yerleşimin Kırsal Alanlara Yayılımı ve Getirdiği Yapısal ve Çevresel Sorunlar	Ondokuz Mayıs	Fen Bilimleri	Tarım ve Tarımsal Yapılar ve Sulama	Prof. Dr.	Yusuf Demir	Yüksek Lisans	Türkçe	109	Samsun, Kentleşme, Kentsel Saçaklanma, Tarım Alanları, Mücavir Alan, Büyükşehir Yasası, Amaç Dışı Kullanım
67	Sağirekmekçi	Arife	2015	Yerelleşme-Merkezileşme Tartışmaları Bağlamında Türkiye'de Mahalleye Dönüşen Köy Yönetimlerinin Mevcut Durumu: Hatay Örneği	Mustafa Kemal	Sosyal Bilimler	Kamu Yönetimi	Doç. Dr.	Şafak Kaypak	Yüksek Lisans	Türkçe	146	Köy Yönetimi, Mahalle, 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası, Merkezileşme, Yerelleşme

EK-2: Orijinallik Raporu

6360 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KÖYLERİN MAHALLEYE DÖNÜŞMESİNİN SONUÇLARI İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

ORIGINALITY REPORT

21%	16%	13%	8%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	acikbilim.yok.gov.tr	2%
	Internet Source	
2	Submitted to Ardahan Üniversitesi	2%
	Student Paper	
3	dergipark.org.tr	2%
	Internet Source	
4	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK)	1%
	Student Paper	
5	acikerisim.erbakan.edu.tr	1%
	Internet Source	
6	www.nufusune.com	1%
	Internet Source	
7	Submitted to Mimar Sinan Guzel Sanatlar University	1%
	Student Paper	
8	acikerisim.pau.edu.tr:8080	1%
	Internet Source	
9	Söztutar, Musa. "Kırsal Alanlarda Tarımsal Üretim ve Mülkiyet Yapılarının Dönüşümü: İzmir-Menderes Örneği", Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey), 2024	<1%
	Publication	

104	Üzmez, Umut. "Türkiye'de Yerel Seçim Sistemi: Sorunlar ve Yeni bir Model Önerisi", Sakarya Üniversitesi (Turkey), 2022 Publication	<1 %
105	AZAKLI, Sedat and TEK, Hülya. "İl Özel İdarelerinde Yeniden Yapılan(ama)ma Çabaları ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar", Celal Bayar Üniversitesi İİBF, 2016. Publication	<1 %
106	Bozcuk, Duygu Canan. "Effects of Changing Boundaries of Municipalities on Municipal Service Provision: Water and Sewage Services in Hatay.", Middle East Technical University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
107	Submitted to Erciyes Üniversitesi Student Paper	<1 %
108	Erdem, Bulent. "Türkiyede 2000-2012 yılları arasında sayısal yöntemler Bilim dalında yapılan yüksek lisans / Doktora Tezleri üzerine Bir araştırma", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2021 Publication	<1 %
109	Yılmaz, Fatma. "Yönetici Olarak Kadınların Türk Eğitim Sistemindeki Yeri ile İlgili Olarak Üniversitelerin Lisansüstü Programlarında Yapılan Tezlerin İncelenmesi", Maltepe University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
110	Yılmaz, İlhan. "Metropolitan Kentlerde Lojistik Planlamanın Önemi ve bir Uygulama", Maltepe University (Turkey), 2024 Publication	<1 %

10	Kavak, Merve. "Ortaokul Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Eğitimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi", Necmettin Erbakan University (Turkey), 2023 Publication	<1 %
11	docplayer.biz.tr Internet Source	<1 %
12	Submitted to Eskisehir Osmangazi University Student Paper	<1 %
13	www.tid.gov.tr Internet Source	<1 %
14	Submitted to Gumushane University Student Paper	<1 %
15	Ünal, Ayşe. "Büyükşehir Belediye Yönetimlerine İlişkin Yasal Düzenlemelerin Kırsal Alanlara Etkileri: Muğla Büyükşehir Belediyesi Örneği", Ankara Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
16	dspace.ankara.edu.tr Internet Source	<1 %
17	www.hukukihaber.net Internet Source	<1 %
18	gayrimenkulmevzuati.com Internet Source	<1 %
19	AKILLI, Hüsniye and ÖZASLAN KIZILBOĞA, Rüveyda. "6360 SAYILI KANUNA İLİŞKİN LİTERATÜR TARAMASI", Akdeniz Üniversitesi, 2015. Publication	<1 %

20	www.researchgate.net Internet Source	<1 %
21	dspace.gazi.edu.tr Internet Source	<1 %
22	hdl.handle.net Internet Source	<1 %
23	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 Internet Source	<1 %
24	Pala, Sultan. "Çalışan Çocuklar ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi ve Çalışan Çocukların Eğitim Hakkı.", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
25	Ozcan, Hazel. "Türkiye'De Belediyelerin Sosyal Harcamaları: Avcılar Belediyesi örneği.", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2021 Publication	<1 %
26	Submitted to Celal Bayar Üniversitesi Student Paper	<1 %
27	acikerisim.nevsehir.edu.tr Internet Source	<1 %
28	webdosya.csb.gov.tr Internet Source	<1 %
29	acikerisim.harran.edu.tr:8080 Internet Source	<1 %
30	Submitted to Middle East Technical University Student Paper	<1 %
31	gcris.ktun.edu.tr Internet Source	<1 %
32	www.karasaban.net Internet Source	

Üzerine Bir Araştırma", Necmettin Erbakan
University (Turkey), 2024

Publication

148 Erdoğan, Fatma. "Türkiye'de Pazarlama
İletişimi Alanında Hazırlanmış Lisansüstü
Tezlerin Bibliyometrik Analizi", Maltepe
University (Turkey), 2024

Publication

149 GÖKULU, Gökhan. "Kent güvenliği kentleşme
ve suç ilişkisi", Atatürk Üniversitesi, 2010.

Publication

150 Karataslar, Enes. "Büyükşehir belediyesi ile
büyükşehir İlçe belediyeleri arasındaki
iliskilerin 6360 sayılı yasanın gerekçeleri
bağlamında değerlendirilmesi: Balıkesir
örneği.", Balıkesir University (Turkey), 2024

Publication

151 Polat, Serkan. "Turizm Destinasyonu
Yöneti(ş)iğinde Kamu Yönetiminin Rolünün
Tespiti Üzerine Bir Araştırma", Sakarya
University (Turkey), 2022

Publication

152 Vardi, İsmail. "Küreselleşme Ekseninde
gelişmekte Olan ülkelerin Metropolen
alanlarında değişim: Buenos Aires-İstanbul
özelinde karşılaştırmalı Bir İnceleme",
Marmara Üniversitesi (Turkey), 2020

Publication

153 Yavuz, Nevin. "Türkiye'de Demir Yolu
Ulaştırması Alanında Politika ve Planlar İle
Bilimsel Yayınlar Arasındaki İlişki", Anadolu
University (Turkey), 2021

Publication

141	ADIGÜZEL, Oktay Cem and ERGÜNAY, Onur. "Türkiye'de değerler üzerine gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme perspektifinden incelenmesi", Dicle Üniversitesi, 2012.	<1 %
142	Akkan, Seda Nur. "Matematiksel Dayanıklılık İle İlgili Araştırmalar: Sistematik bir İnceleme", Necmettin Erbakan University (Turkey), 2023	<1 %
143	Altunsoy Uçar, Özlem. "Matematik Eğitimi Alanında Proje Tabanlı Öğrenme İle İlgili Çalışmalar Üzerine bir İçerik Analizi : Türkiye Örneği 2000-2023", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2024	<1 %
144	Ayci, Esra. "Lisans düzeyinde gastronomi eğitimi ve bu bölümlerde görev yapan akademik personelin analizi.", Balıkesir University (Turkey), 2024	<1 %
145	Dal, Serkan. "İl özel idarelerinin mevcut durumu, sorunları ve geleceği üzerine bir uygulama.", Balıkesir University (Turkey), 2024	<1 %
146	Demir, Oral. "Yerel Siyasette Katılımcılık ve Kalkınma (Türkiye'de Yerel Gündem 21 Örneği)", Sakarya Üniversitesi (Turkey), 2022	<1 %
147	Demirel, Abdullah. "Mesleki Tatmin Düzeyinin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Mali Hizmetler Uzmanlığı Kariyer Mesleği	<1 %

132	Börekcioğlu, Aysim. "Uşak Kentinin Cumhuriyet Dönemi Mimarlık Mirasının Incelenmesi ve Mimarlık Mirasına Yönelik Dönüşümlerin Koruma Bağlamında İrdelenmesi", Dokuz Eylul Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
133	Caliskan, Dilek. "Türkiye'Deki Çeviri Konulu Tezler üzerine Bibliyometrik ve Tematik Bir İnceleme (1985-2020)", Bursa Uludag University (Turkey), 2022 Publication	<1 %
134	Koc, Zekeriya. "Yerel yönetimlerin Sivil Toplum kuruluşlarına bakışı: İstanbul üzerine Bir Analiz", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2020 Publication	<1 %
135	Kurt, Kübra. "Çevre Sorunları ile Mücadelede Akıllı Kent Uygulamalarının Rolü.", Marmara Üniversitesi (Turkey) Publication	<1 %
136	Yilmaz, Nutiye. "Türkiye'de Belediyelerin Denetimi.", Marmara Üniversitesi (Turkey), 2021 Publication	<1 %
137	acikerisim.aku.edu.tr Internet Source	<1 %
138	slidetodoc.com Internet Source	<1 %
139	www.ozguryayinlari.com Internet Source	<1 %
140	www.yalovahayat.com Internet Source	<1 %

154	cdn.bartın.edu.tr Internet Source	<1 %
155	ijbemp.com Internet Source	<1 %
156	sosyoteknik.selcuk.edu.tr Internet Source	<1 %
157	utk21.balikesir.edu.tr Internet Source	<1 %
158	www.ekinkitap.com Internet Source	<1 %
159	www.geyikli.org Internet Source	<1 %
160	www.ismu.edu.tr Internet Source	<1 %
161	www.scribd.com Internet Source	<1 %
162	www.tasav.org Internet Source	<1 %
163	www.tokyosummit.org Internet Source	<1 %
164	www.tr.all.biz Internet Source	<1 %
165	Bilgin, Elif Acar. "Kırsal Mirasın Kültürel Peyzaj Yaklaşımı İle Korunması İçin Bir Model Onerisi: İznik Gölü Havzası Orneği", Bursa Uludag University (Turkey), 2023 Publication	<1 %
166	Bolac, Ugur. "Belediyelerin Finansmanında İller Bankası a.s.'nin Rolu ve Banka Hizmetlerine Yönelik Belediyelerin	<1 %

42	www.koykahvesi.com.tr Internet Source	<1 %
43	Submitted to Abant İzzet Baysal Üniversitesi Student Paper	<1 %
44	Submitted to Afyon Kocatepe University Student Paper	<1 %
45	Submitted to Hacettepe University Student Paper	<1 %
46	Olgun, Fitnat. "carpik Kentlesmenin Deprem Riski Acisindan Bursa Soganli Bolgesi Orneginde Incelenmesi", Bursa Uludag University (Turkey), 2021 Publication	<1 %
47	toroslar-bld.gov.tr Internet Source	<1 %
48	www.insackongre.com Internet Source	<1 %
49	Görgün, Esra Kut. "6360 Sayili Büyükşehir Kanunu Sonrasi Kirsal Yerleşimlerin Planlanmasında Köy Tasarım Rehberlerinin Geliştirilmesi: Ödemiş/izmir Örneği", Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
50	www.lar.org.tr Internet Source	<1 %
51	Selman, Ezgi. "Türkiye'De Bulunan üniversitelerde Donusum Geometrisi üzerine Yazilmis Lisansustu Tezlerin Incelenmesi", Bursa Uludag University (Turkey), 2021 Publication	<1 %

52	Submitted to TechKnowledge Student Paper	<1 %
53	edikis.com Internet Source	<1 %
54	Bilgiç, Ebru Asena. "2010-2020 Yılları Arasında Matematik Eğitimi Alanında Nitel Araştırma İle Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi", Necmettin Erbakan University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
55	Keskin, Enes Battal. "Kentleşme Sürecinde Ailenin Değişimi: Bursa'Da Bir Alan Arastirmasi", Bursa Uludag University (Turkey), 2021 Publication	<1 %
56	acikerisim.bartın.edu.tr Internet Source	<1 %
57	ereuter.ankara.edu.tr Internet Source	<1 %
58	Kilicaslan, Harun. "Küresellesmenin Türkiye'Deki Kentsel Kamu Hizmetlerinin arzı Ve Finansman yöntemleri üzerindeki Etkileri", Bursa Uludag University (Turkey), 2021 Publication	<1 %
59	odevarsivi.com Internet Source	<1 %
60	kaysem12.kku.edu.tr Internet Source	<1 %
61	okur-yazar.net Internet Source	<1 %
62	Submitted to Akdeniz University Student Paper	<1 %

		<1 %
74	www.atasehirweb.com Internet Source	<1 %
75	www.sos-con.com Internet Source	<1 %
76	Duran, Yasin. "Cumhuriyetin 100. yılında Türkiye'de coğrafya eğitimi: Bir durum çalışması", Necmettin Erbakan University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
77	Fazlıoğulları, Orhan. "Türkiye'deki Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinin Karakteristikleri", Ankara Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
78	Submitted to Sağlık Bilimleri Üniversitesi Student Paper	<1 %
79	Türkyilmaz, Muhammet. "Türkiye'de yakıt pillerinin gelişimi", Amasya University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
80	kentarastirmalari.org Internet Source	<1 %
81	www.bisav.org.tr Internet Source	<1 %
82	www.tbmm.gov.tr Internet Source	<1 %
83	www.yalcinsekerciler.com Internet Source	<1 %
84	Submitted to Anadolu University Student Paper	<1 %

111	slidegur.com Internet Source	<1 %
112	www.barandergisi.net Internet Source	<1 %
113	www.tarimorman.gov.tr Internet Source	<1 %
114	Submitted to Batman University Student Paper	<1 %
115	avesis.itu.edu.tr Internet Source	<1 %
116	vdocuments.net Internet Source	<1 %
117	www.izmeda.org Internet Source	<1 %
118	Demirhan, Habip. "Yerel Yönetimler ve Mali Tevzin: Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları", Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
119	Gökçe, Şafak. "Sosyal Etkileşimi Geliştirecek Peyzaj Tasarımı Üzerine Bir Araştırma: Çukurambar Mahallesi Örneği", Ankara Üniversitesi (Turkey), 2024 Publication	<1 %
120	Suna, Özgehan. "Kentsel-kırsal arayüzde tarım olgusu ve kentsel tarım", Mimar Sinan Fine Arts University (Turkey), 2024 Publication	<1 %
121	Tuğaç, Çiğdem. "Türkiye İçin İklim Değişikliğine Dayanıklı Kentsel Planlama	<1 %

Memnuniyet Analizi: Bursa Bolge Mudurlugu
ornegi", Bursa Uludag University (Turkey),
2021

Publication

167

Gökbulut, Meryem İrem. "Fen Öğretiminde
2008-2022 Yılları Arasında Sorgulamaya
Dayalıöğrenme Yaklaşımı Ile Ilgili Lisansüstü
Tezlerin İçerik Analizi", Necmettin Erbakan
University (Turkey), 2023

Publication

<1 %

168

Güven, Cansu. "Kırsal Kalkınma Desteklerinin
Seçilmiş Kalkınma Göstergeleri ile İlişkisi:
Türkiye IBBS Düzey-2 Bölgeleri Örneği.",
Necmettin Erbakan University (Turkey), 2024

Publication

<1 %

Exclude quotes

Off

Exclude matches

< 7 words

Exclude bibliography

On